

ว.ร. ๖๗๔๙๗

การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิชชุดา นามวิจิตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

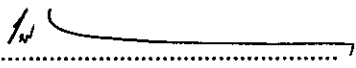
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2558

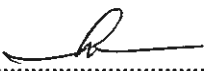
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

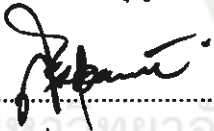
คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางวิษชุดา นามวิจิตร แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

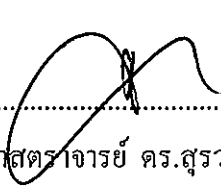

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ) (ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอก ศิลปนิลมาลย์) (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ธีรชัย บุญมาธรรม) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองบุ)
คณบดีคณะครุศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนธิ เต็มเมืองชัย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....พ.ย. 2558.....พ.ศ.....

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัย : วิชชุดา นามวิจิตร   ปริญา : ค.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ธีรชัย บุญมาธรรม   อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผศ.ดร.สมาน เอกพิมพ์   อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสานที่มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 กำหนดเกณฑ์ 80/80 3) เปรียบเทียบทักษะ การปฏิบัติงานของนักเรียน เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 19 คน โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ โปรงสุวรรณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย 1) หลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน 2) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน 3) แบบประเมินทักษะ การปฏิบัติงาน และ 4) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีองค์ประกอบที่สำคัญของ หลักสูตร คือ หลักการ จุดหมาย โครงสร้างเนื้อหา การแบ่งเนื้อหาและเวลา แนวทางการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ซึ่งการประเมินโครงสร้าง หลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51, S.D.=0.13$)

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 85.10/84.98 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. นักเรียนที่เรียนตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน มีทักษะการปฏิบัติงานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน คิดเป็นร้อยละ 84.98 คิดเป็นร้อยละ 82.67 ของนักเรียนทั้งหมด

5. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.18)

TITLE : The Local Curriculum Development on the topic of Making a local Isan Desserts in Learning Area of Occupations and Technology for Prathomsuksa 5 Students.

AUTHOR : Wichchulada Namwijitra   **DEGREE :** M.Ed. (Curriculum and Instruction)

ADVISORS : Assoc. Prof. Theerachai Boonmatham   Chairman
Asst. Prof. Dr. Samarn Ekkapim   Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2015

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to develop the Local Curriculum on the topic of Making a local Isan desserts in Learning Area of Occupations and technology for Prathomsuksa 5 students, 2) to study the organization of learning activities according to The Local Curriculum on the topic of Making a local Isan desserts in career and technology strand for Prathomsuksa 5 students with an efficiency requirement of 80/80, 3) to compare the practical skills of students on Making a local Isan desserts between before and after learning, and 4) to study of Students' Satisfaction towards learning on Making a local Isan desserts. The target group were 19 Prathomsuksa 5 students at Nonsomboonprongsuwan School, under the Office of Loei Primary Educational Service Area 2, studying in the second semester of academic year 2013. selected by the cluster random sampling technique, The research instruments included : 1) the Local Curriculum, 2) 6 lesson plans, 3) the practical skills test, and 4) 10- item of students' satisfaction questionnaire. The collected data were analyzed using the percentage, mean, standard deviation, and t-test (Dependent Samples).

The research finding was summarized as follows:

1. The Local Curriculum on the topic of Making a local Isan desserts in career and technology strand for Prathomsuksa 5 students had important elements of the curriculum were: principles, objectives, content, curriculum unit, learning time structure, the

management of learning , the learning media, the learning assessment. The evaluation of the course by 5 experts was at the highest level of appropriateness. ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.13)

2. The efficiencies of the organization of learning activities according to The Local Curriculum on the topic of Making a local Isan desserts in career and technology strand for Prathomsuksa 5 students was 85.10/84.98, which was in the set criteria.(80/80)

3. The students who learned through the organization of learning activities according to The Local Curriculum on the topic of Making a local Isan desserts showed that higher in the practical skills from before learning at the .01 level of significance.

4. The students had an average score of Practical skills was 84.98 percent of all students. The average score was more than 82.67 percent.

5. The students' satisfaction toward the organization of learning activities according to The Local Curriculum on the topic of Making a local Isan desserts in overall were at a high level. ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.18)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้ ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ธีรชัย บุญมาธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอนก ศิลปนิลมาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ สอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้ มีความสมบูรณ์ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช อาจารย์ ดร.สมปอง ศรีกัลยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรกานต์ จักร อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการเรียน การสอน มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม นางนันทนา ราชเฉลิม ศึกษาพิเศษชำนาญการ พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 2 และนายอดิพล มูลอามาตย์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหนองหินวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ โปรงสุวรรณ ตำบล ท่าช้างคลอง อำเภอดงหลวง จังหวัดลพบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 2 และคณะครู อาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนร่วมและให้คำปรึกษา คำแนะนำและขอขอบใจนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ศึกษาลปี 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มทดลองทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และขอขอบคุณญาติพี่น้องและเพื่อนๆ ทุกคนที่ ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแก่ บูรพาจารย์รวมทั้งผู้มีพระคุณทุกท่าน

วิษณุลดดา นามวิจิตร

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ญ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	3
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
สมมุติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	8
หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	15
แนวทางการจัดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
พุทธศักราช 2551	37
ขนมพื้นบ้านอีสาน	38
ทักษะการปฏิบัติงาน	41
ความพึงพอใจ	48
แผนการจัดการเรียนรู้	53
การหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	60

หัวเรื่อง	หน้า
บริบทโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	71
งานวิจัยในประเทศ	71
งานวิจัยต่างประเทศ	74
กรอบแนวคิดการวิจัย	76
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	77
กลุ่มเป้าหมายการวิจัย	77
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	77
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	78
แบบแผนการวิจัย	86
การเก็บรวบรวมข้อมูล	86
การวิเคราะห์ข้อมูล	87
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	88
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย	92
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย	92
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	93
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	100
สรุปผล	100
อภิปรายผล	101
ข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก ก หลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน	113
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้	124
ภาคผนวก ค แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน	181
ภาคผนวก ง แบบวัดความพึงพอใจ	189

หัวข้อ	หน้า
ภาคผนวก จ การหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย	192
ภาคผนวก ฉ ตารางคะแนนการจัดกิจกรรม	202
ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์	207
ประวัติผู้วิจัย	214

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 มาตรฐาน ง 1.1 10
2	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 มาตรฐาน ง 2.1 12
3	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 3 มาตรฐาน ง 3.1 14
4	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 4 มาตรฐาน ง 4.1 15
5	จำนวนบุคลากรครูและนักเรียน โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ ปีการศึกษา 2556 69
6	แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design 86
7	ปฏิทินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการทำงาน ที่บ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 87
8	คะแนนประสิทธิภาพกระบวนการเรียนรู้ (E_1) และคะแนนประสิทธิภาพ ผลลัพธ์ (E_2) 96
9	ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำงาน ที่บ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (E_1/E_2) 97
10	การเปรียบเทียบคะแนนทักษะการปฏิบัติงานการทำงานที่บ้านอีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังเรียน 98
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเจตคติของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำงาน ที่บ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี 98

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1	รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tabo	25
2	กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของ โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์	33
3	รูปแบบการศึกษาที่มีการควบคุม มีการทดลองก่อนและ หลังเรียน	66
4	กรอบแนวคิดในการวิจัย	76

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่

หน้า

1	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมและรายด้าน จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน	193
2	ผลการประเมินความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบหลักสูตร สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	197
3	ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามการวัดทักษะ การปฏิบัติงาน	199
4	ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามการวัดความพึงพอใจ .	200
5	ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) และค่าความเชื่อมั่นของ แบบวัดความพึงพอใจ	201
6	คะแนนประสิทธิภาพกระบวนการเรียนรู้ระหว่างเรียนทั้ง 6 แผน (E_1)	203
7	ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสานของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ..	205

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่ง ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถในการปรับตัวให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะมาถึง การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ สามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย ทั้งยังสร้างความสมดุลและความกลมกลืนของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้ และกระบวนการจัดการศึกษาของไทยต้องพึงพาภูมิรัฐของต่างประเทศอยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย เช่น ความไม่สมดุลระหว่างวิทยาศาสตร์กับวัฒนธรรม ความไม่สมดุลระหว่างอุตสาหกรรมกับเกษตรกรรมและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพราะเราพัฒนาประเทศและจัดการศึกษา โดยทอดทิ้งสิ่งที่เป็นพื้นฐานความจำเป็นที่มีอยู่ คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 1) กอรปกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มีข้อกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ ทักษะต่างๆ และประสบการณ์ความสามารถผ่านกระบวนการคิดความรู้ที่ได้รับ นำมาถ่วงนกรองประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา พัฒนาวิถีชีวิตในท้องถิ่นของผู้เรียนให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของสังคมท้องถิ่น ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 7 มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริม สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเองมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 4) และในหมวด 4 แนวการจัด

การศึกษา มาตรา 27 วรรค 2 ได้กล่าวว่า ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสารของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลาง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (วิชัย ตันศิริ. 2550 : 11)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข สถาบันการศึกษาในระบบโรงเรียนจึงมีส่วนช่วยทำประโยชน์แก่ท้องถิ่น โดยให้ผู้อยู่ในท้องถิ่นศึกษาเรียนรู้วิชา เพื่อสามารถประกอบอาชีพได้ ตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อคุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นดีขึ้น เพราะสถาบันการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่ทำให้ท้องถิ่นนั้นๆ มีความเจริญ มั่นคง และมั่งคั่งมากขึ้น ผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นจะให้การสนับสนุน โรงเรียน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นวงจรที่พัฒนาความเจริญให้แก่ชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ อย่างมีบูรณาการ ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาคควรจัดหลักสูตร การเรียน การสอนตามที่ต้องการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และในการปฏิบัติจริง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 5) จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่อยู่ทางตอนบนสุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีมรดกทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่หลากหลาย ในขณะที่สังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ต้องดิ้นรน ต่อสู้ในวิถีชีวิตของยุคไฮเทค ทำให้ทุกคนละเลยและเพิกเฉยที่จะอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังกล่าว โดยเฉพาะการทำขนมพื้นบ้านอีสาน ได้แก่ การทำข้าวต้มมัด การทำข้าวแดกงา และการทำข้าวจี นับว่าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในจังหวัดเลยที่มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ยึดถือประเพณีแบบชาวไทยภาคอีสานที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่โบราณ โดยมีการทำขนมพื้นบ้านอีสานเนื่องในโอกาสงานบุญประเพณีต่าง ๆ ตามเทศกาลงานบุญ ซึ่งปัจจุบันภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการทำขนมพื้นบ้านอีสานสำหรับคนรุ่นใหม่ในวันจะหายาก และไม่สามารถรักษาวิธีการทำแต่ดั้งเดิมไว้ได้เหมือนเช่นในอดีต

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงนำเรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน มาพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น ด้วยการปรับรายละเอียดสาระการเรียนรู้ โดยใช้การมี

ส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักอนุรักษ์ และหวงแหนภูมิปัญญาไทย อันจะนำไปสู่การพัฒนาการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยการรู้จักวางแผนและปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยการสอบถามความสนใจ ความต้องการของนักเรียนและบุคคลในชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ บ้านโป่งสุวรรณ โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งสิ้น 50 คน พบว่า มีความต้องการหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน คิดเป็นร้อยละ 100 ทั้งนี้เนื่องจากคนในชุมชนต้องทำขนมพื้นบ้านรับประทานเอง ตามช่วงเวลาที่เป็นงานบุญประเพณีของท้องถิ่นทุกครัวเรือนอยู่แล้ว เช่น บุญข้าวสาก บุญข้าวฉี่ บุญวันเข้าพรรษา เป็นต้น

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การปฏิรูปการเรียนรู้ การให้เยาวชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้เกี่ยวกับขนมพื้นบ้านอีสาน เห็นคุณค่าของขนมพื้นบ้านอีสานอย่างถูกต้อง ทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในการทำงาน ได้อย่างถูกต้อง อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป ตลอดจนเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจ ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากร เกิดความตระหนักถึงคุณค่า รักและหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น

คำถามการวิจัย

1. หลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีองค์ประกอบสำคัญอะไรบ้าง
2. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีทักษะการปฏิบัติการทำขนมพื้นบ้านอีสานเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 กำหนดเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการปฏิบัติงานการทำขนมพื้นบ้านอีสานของ นักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตาม หลักสูตรสาระท้องถิ่น เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน มีความสามารถด้านการปฏิบัติงานหลังเรียน ได้สูงกว่า ก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 19 คน จาก 1 ห้องเรียน ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ โปรงสุวรรณ ตำบลท่าช้างคลอง อำเภอดงหลวง จังหวัดเลย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 2

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น

2.1.1 หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน

2.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน ความสามารถด้านการปฏิบัติการทำขนมพื้นบ้านอีสาน และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน โดยวิเคราะห์เนื้อหาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 6 เรื่องดังนี้

- 3.1 ประวัติความเป็นมาของขนมพื้นบ้านอีสาน
- 3.2 ความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสาน
- 3.3 ประโยชน์ของขนมพื้นบ้านอีสาน
- 3.4 ข้าวต้มมัด
- 3.5 ข้าวต้มแตกงา
- 3.6 ข้าวจี๋

4. ระยะเวลาในการวิจัย ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีขั้นตอนการพัฒนาและองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

- 1.1 ศึกษาข้อมูลทั่วไปของท้องถิ่น
- 1.2 กำหนดความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น
- 1.3 พัฒนาโครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
- 1.4 ตรวจสอบโครงสร้างของหลักสูตร จัดทำคำอธิบายรายวิชาหลักสูตร เนื้อหา

และกิจกรรมการเรียนการสอน

- 1.5 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้คู่มือครู และสื่อการเรียนการสอน
- 1.6 ประเมินหลักสูตรฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ

1.7 ทดลองใช้ ประเมินและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น

2. หลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หมายถึง กิจกรรมหรือมวลประสบการณ์ หรือข้อกำหนดต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับหลักสูตรแกนกลาง โคนไม่ขัดต่อเจตนารมณ์ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของถิ่น ทำให้ผู้เรียนมีความรัก ความผูกพัน ความรู้สึกหวงแหน และภาคภูมิใจในท้องถิ่นอันจะนำไปสู่ความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในที่สุด

3. ขนมหินบ้านอีสาน หมายถึง ขนมหินที่คนภาคอีสานได้นำเอาวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น มาทำเป็นขนมรับประทาน ในการวิจัยครั้งนี้เลือกนำมา 3 ชนิด ดังนี้

3.1 ข้าวต้มมัด หมายถึง ขนมที่ทำจาก ข้าวเหนียว หรือแป้งข้าวเหนียว ห่อรวมกับวัตถุดิบที่ต้องการผสม เช่น กลอย กล้วย ข้าวโพด ห่อด้วยใบตองกล้วย แล้วนำไปทำให้สุก โดยการนึ่งหรือต้ม

3.2 ข้าวต้มแดง หมายถึง ขนมที่ทำจากการโขลกข้าวเหนียว น้ำอ้อย งาคั่ว ให้เข้ากัน จนกว่าข้าวจะไม่ติดกันเป็นก้อน จึงจะได้ข้าวแดงที่สมบูรณ์

3.3 ข้าวจี หมายถึง ขนมที่ทำจากการข้าวเหนียว เกลือ ไข่ โดยปั้นเข้าให้เป็นก้อนชุบด้วยไข่ที่ตีจนแตก แล้วนำไปจี่ไฟอ่อน ๆ จนไข่เหลืองสุก จะได้ข้าวจีที่สมบูรณ์

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การนำเอาสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน มาใช้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการลงมือปฏิบัติ

5. ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีคุณภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน ของนักเรียน การประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และการทดสอบย่อย คิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถ การปฏิบัติงานหลังเรียนของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป

6. ทักษะการปฏิบัติงาน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานตามขั้นตอน ได้แสดงออกถึงพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ได้ฝึกทักษะในการทำงานอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งผลงานสำเร็จ ผู้เรียนที่มีคุณสมบัติที่ดีในการทำงานคือ มีการคิดวิเคราะห์ วางแผนการทำงาน มีการฝึกปฏิบัติจริง มีการประเมินผลการกระทำทั้ง

กระบวนการและผลิต เพื่อปรับปรุงและพัฒนา มีนิสัยที่ดีในการทำงานและสามารถทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งวัดด้วยแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบ รุบริคสกอว์ 5 รายการ รายการละ 5 คะแนน

7. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การแสดงความคิดเห็น หรือความรู้สึก ชอบ ไม่ชอบ พอใจ ไม่พอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการทำงานน้มนพื้นบ้านอีสาน ซึ่งวัดด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สถานศึกษามีหลักสูตรท้องถิ่น แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การทำงานน้มนพื้นบ้านอีสาน เพื่อให้ในกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และสถานศึกษาได้แนวทางในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามาในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. นักเรียนสามารถนำความรู้ความสามารถด้านการปฏิบัติการทำงานน้มนพื้นบ้านอีสาน ไปประยุกต์ใช้
3. เป็นข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเพื่อสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ขนมหันบ้านอีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและเทคโนโลยี โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ ตำบลท่าช้างคลอง อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
2. แนวทางสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
4. ขนมหันบ้านอีสาน
5. ทักษะการปฏิบัติงาน
6. ความพึงพอใจ
7. แผนการจัดการเรียนรู้
8. ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
9. บริบทโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ
11. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 180-185) ได้กำหนดสาระสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยี มาใช้ประโยชน์ในการทำงาน อย่างมี

ความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขัน ในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และมีความสุข

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรมและลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้างสิ่งของเครื่องใช้ หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีที่ยั่งยืน

สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรฐาน ง 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงานและอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและมีคุณธรรม

สาระที่ 4 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 4.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

2. คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1 เข้าใจการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน มีทักษะการจัดการ ทักษะการทำงานร่วมกัน ทำงานอย่างเป็นระบบ และมีความคิดสร้างสรรค์ มีลักษณะนิสัยการทำงานที่ขยัน อดทน รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มีมารยาท และมีจิตสำนึกในการใช้น้ำ ไฟฟ้าอย่างประหยัดและคุ้มค่า

2.2 เข้าใจความหมาย วัฒนาการของเทคโนโลยี และส่วนประกอบของระบบเทคโนโลยี มีความคิดในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการอย่างหลากหลาย นำ

ความรู้ และทักษะการสร้างชิ้นงาน ไปประยุกต์ในการสร้างสิ่งของใช้ตามความสนใจ อย่างปลอดภัย โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี ได้แก่ กำหนดปัญหาหรือความต้องการ รวบรวมข้อมูล ออกแบบโดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง 3 มิติ หรือแผนที่ความคิด ลงมือสร้างและประเมินผล เลือกใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม และมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยการแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่

2.3 เข้าใจหลักการแก้ปัญหาเบื้องต้น มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ในการค้นหาข้อมูล เก็บรักษาข้อมูล สร้างภาพกราฟฟิก สร้างงานเอกสาร นำเสนอข้อมูล และสร้างชิ้นงานอย่างมีจิตสำนึก และรับผิดชอบ

2.4 รู้และเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ รวมทั้งมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรม ที่สัมพันธ์กับอาชีพ

3. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.1 สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ กระบวนการทำงาน ทักษะ การจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรมและลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 มาตรฐาน ง 1.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.5	<p>1. อธิบายเหตุผลการทำงานแต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการทำงาน</p> <p>2. ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานอย่างเป็นระบบ ประณีต และมีความคิดสร้างสรรค์</p>	<p>1. ขั้นตอนการทำงาน เช่น</p> <p>1.1 การซ่อมแซม ชัก ดาก เก็บ รีด พับ เสื้อผ้า</p> <p>1.2 การปลูกพืช</p> <p>1.3 การทำบัญชีครัวเรือน</p> <p>1.4 การจัดการในการทำงาน เช่น</p> <p>1.5 การจัด โต๊ะอาหาร ตู้อาหาร ตู้เย็น และห้องครัว</p> <p>1.6 การทำความสะอาดห้องน้ำและห้องส้วม</p>

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	<p>3. ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัว</p> <p>4. มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า</p>	<p>1.7 การซ่อมแซมอุปกรณ์ของใช้ในบ้าน</p> <p>1.8 การประดิษฐ์ของใช้ ของตกแต่ง จากวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น</p> <p>1.9 การจัดเก็บเอกสารสำคัญ</p> <p>1.10 การดูแลรักษาและใช้สมบัติส่วนตัว</p> <p>สมาชิกในครอบครัว และส่วนรวม</p> <p>2. มารยาท เช่น</p> <p>2.1 การทำงานกับสมาชิกในครอบครัว</p> <p>2.2 การมีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน และทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า เป็นคุณธรรมในการทำงาน</p>

3.2 สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้างสิ่งของเครื่องใช้ หรือวิธีการตามเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีที่ยั่งยืน

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 มาตรฐาน ง 2.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	<p>1. อธิบายความหมายและ วิวัฒนาการ ของเทคโนโลยี</p> <p>2. สร้างสิ่งของเครื่องใช้ตาม ความสนใจอย่างปลอดภัย โดย กำหนดปัญหา หรือความ ต้องการรวบรวมข้อมูล เลือก วิธีการ ออกแบบ โดยถ่ายทอด ความคิดเป็นภาพร่าง 2 มิติลงมือ สร้างและประเมินผล</p> <p>3. นำความรู้และทักษะการสร้าง ชิ้นงาน ไปประยุกต์ในการสร้าง สิ่งของเครื่องใช้</p>	<p>1.1 ความหมายของเทคโนโลยี คือ การนำ ความรู้ทักษะ และทรัพยากรมาสร้างสิ่งของ เครื่องใช้ผลิตภัณฑ์หรือวิธีการ โดยผ่าน กระบวนการเพื่อแก้ปัญหาสนองความ ต้องการหรือเพิ่มความสามารถในการทำงาน ของมนุษย์</p> <p>1.2 เทคโนโลยีมีที่มาที่แตกต่างกันและมีการ พัฒนาเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เรียกว่า วิวัฒนาการการศึกษาวิวัฒนาการเพื่อใช้เป็น แนวทางในการพัฒนา</p> <p>2.1 การสร้างสิ่งของเครื่องใช้ อย่างเป็น ขั้นตอนตั้งแต่กำหนดปัญหาหรือความ ต้องการ รวบรวมข้อมูล เลือกวิธีการ ออกแบบ โดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง 3 มิติ ก่อนลงมือสร้างและประเมินผล ทำให้ ผู้เรียนทำงานอย่างเป็นกระบวนการ</p> <p>2.2 ภาพร่าง 3 มิติหรือภาพ 3 มิติ ประกอบด้วยด้านกว้าง ด้านยาว และด้านสูง เป็นการถ่ายทอดความคิดหรือจินตนาการ</p> <p>3.1 ความรู้ที่ใช้ในการสร้างชิ้นงาน ต้องอาศัย ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชิ้นงานอื่นอีก เช่น กลไกและการควบคุมไฟฟ้า-อิเล็กทรอนิกส์</p> <p>3.2 ทักษะการสร้างชิ้นงาน เป็นการฝึกฝนใน การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ สร้างชิ้นงานจน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็วและถูกต้องตามแบบที่กำหนด เช่น ทักษะการวัดขนาด การทำเครื่องหมาย</p>

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	<p>4. มีความคิดสร้างสรรค์อย่างน้อย 2 ลักษณะ ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการ</p> <p>5. เลือกใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิตสังคม และมี การจัดการสิ่งของเครื่องใช้ด้วยการแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่</p>	<p>4.1 ความคิดสร้างสรรค์มี 4 ลักษณะ ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความคิดละเอียดลออ</p> <p>5.1 การเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เป็นการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับชีวิตสังคมสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้เทคโนโลยีพลังงานแสงอาทิตย์</p> <p>5.2 การจัดการสิ่งของเครื่องใช้ด้วยการแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีสะอาด</p>

3.3 สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรฐาน ง 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลการเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหาการทำงานและอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีคุณธรรม

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 3 มาตรฐาน ง 3.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	<p>1. ค้นหา รวบรวมข้อมูลที่สนใจ และเป็นประโยชน์จาก แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้ตรงตาม วัตถุประสงค์</p> <p>2. สร้างงานเอกสารเพื่อใช้ ประโยชน์ในชีวิตประจำวันด้วย ความรับผิดชอบ</p>	<p>1.1 การดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลตาม วัตถุประสงค์ มีขั้นตอนดังนี้</p> <p>1.2 กำหนดวัตถุประสงค์และความต้องการ ของสิ่งที่สนใจเพื่อกำหนดข้อมูลที่ต้องการ ค้นหา</p> <p>1.3 วางแผนและพิจารณาเลือกแหล่งข้อมูลที่มี ความน่าเชื่อถือ</p> <p>1.4 กำหนดหัวข้อของข้อมูลที่ต้องการค้นหา เตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการค้นหา บันทึก และเก็บข้อมูล</p> <p>1.5 ค้นหาและรวบรวมข้อมูล</p> <p>1.6 พิจารณา เปรียบเทียบ ตัดสินใจ</p> <p>1.7 สรุปผลและจัดทำรายงานโดยมีการ อ้างอิง แหล่งข้อมูล</p> <p>1.8 เก็บรักษาข้อมูลให้พร้อมใช้งานต่อไป</p> <p>1.9 การใช้ซอฟต์แวร์ประมวลคำขั้นพื้นฐาน เช่น การสร้างเอกสารใหม่ การตกแต่ง เอกสารการบันทึกงานเอกสาร</p> <p>2.1 การสร้างงานเอกสาร เช่น บัตรอวยพร ใบประกาศ รายงาน โดยมีการอ้างอิง แหล่งข้อมูล ใช้คำสุภาพและไม่ก่อให้เกิด ความเสียหายต่อผู้อื่น</p>

3.4 สารระที่ 4 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 4.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สารระที่ 4 มาตรฐาน ง 4.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	1. สํารวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน	1. อาชีพต่าง ๆ ในชุมชน เช่น 1.1 ค้าขาย 1.2 เกษตรกรรม 1.3 รับจ้าง 1.4 รับราชการ พนักงานของรัฐ 1.5 อาชีพอิสระ
	2. ระบุความแตกต่างของอาชีพ	2. ความแตกต่างของอาชีพ เช่น 2.1 รายได้ 2.2 ลักษณะงาน 2.3 ประเภทกิจการ 2.4 ข้อควรคำนึงเกี่ยวกับอาชีพ 2.5 ทำงานไม่เป็นเวลา 2.6 การยอมรับนับถือจากสังคม 2.7 มีความเสี่ยงต่อชีวิตสูง

หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1. ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น แตกต่างกันไปดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 3) กล่าวว่า หลักสูตรสาระท้องถิ่น หมายถึง การเอาหลักสูตรแม่บทมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน สาระการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับท้องถิ่นมากขึ้นและเป็นการเรียนรู้ในชีวิตจริง

ใจทิพย์ เชื้อรัตนะพงษ์ (2539 : 37) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรสาระ
ท้องถิ่นว่า หมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานและและบุคคลในท้องถิ่น
จัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพและความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ

นิคม ชมภูหอง (2544 : 45) หลักสูตรสาระท้องถิ่นหมายถึง การที่ท้องถิ่น
ปรับปรุงขยายหรือ เพิ่มรายละเอียด เนื้อหา แผนการสอน ผู้การเรียนการสอนกิจกรรม ให้
เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะท้องถิ่น โดยยึดหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บท ไม่ขัด
ต่อเจตนารมณ์และจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรแกนกลางเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ
สภาพความเป็นจริงและความต้องการของท้องถิ่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 34) ได้เสนอว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง
มวลประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้
ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณภาพการดำรงชีวิต โดยพยายามใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น
ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บนพื้นฐานของสภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม
ของตนเอง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชาติบ้านเมือง

จากแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น สรุปได้ว่า
หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง กิจกรรมหรือมวลประสบการณ์ หรือข้อกำหนดต่าง ๆ ในการจัด
การศึกษาที่สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับหลักสูตร
แกนกลาง โคนไม่ขัดต่อเจตนารมณ์ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้เหมาะสม
กับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ทำให้ผู้เรียนมีความรัก ความผูกพัน ความรู้สึกรัก
และภาคภูมิใจในท้องถิ่นอันจะนำไปสู่ความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
และพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในที่สุด

2. ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นกลไกสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็น
เสมือนแม่บทที่มีความสำคัญต่อการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาของคนให้เป็นผู้มีศักยภาพเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
โลกในยุคโลกาภิวัตน์ มีนักการศึกษาหลายท่านได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

นิคม ชมภูหอง (2544 : 52 - 53) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู
เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล
2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน

3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับด้าน การศึกษาปฏิบัติตาม

4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอน ในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรร งบประมาณบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ

5. หลักสูตร เป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุมดูแล ติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษา

6. หลักสูตร จะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญของงานและ พัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่าจะ เป็นไปในรูปแบบใด

8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถความ ประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม

9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษา วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2550 : 23-24) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการ ประเมินผลไว้เป็นแนวทาง

2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของ ประเทศเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ

3. หลักสูตรเป็นเอกสารทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล เพื่อให้บุคคลที่ ทำการเกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม

4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอน ในสถาบันการศึกษาในระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรร งบประมาณบุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษา ของรัฐบาลด้วย

5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุมดูแล ติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย

6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของเด็ก ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะ รูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่าจะเป็นไปในรูปใด

8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกชี้ถึงความเจริญของประเทศเพราะการศึกษาคือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลง ย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพสูง

บุญชม ศรีสะอาด (2546 : 9) สรุปความสำคัญของหลักสูตรว่าเป็นเครื่องชี้นำทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องหรือเป็นบทบัญญัติของรัฐ เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา นำไปปฏิบัติเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษาและควบคุมการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาในระดับต่าง ๆ รวมทั้งเป็นเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณและบุคลากร

ประสาธน์ เนืองเฉลิม (2553 : 20) ได้เสนอความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติ โดยการกำหนดกรอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สังคมคาดหวัง หลักสูตรมีส่วนสำคัญในการวางรากฐานคุณภาพของคนในชาติ ส่งเสริมความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา วางรากฐานความคิดให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพื่อให้บุคคลเป็นสมาชิกที่ดีและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างเป็นสุข

สรุปได้ว่า หลักสูตรใช้วางแผนในการปฏิบัติงานเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างมีระบบมีขั้นตอน โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การวัดประเมินผล ให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะความสามารถ และความประพฤติของคน ตามนโยบายของรัฐให้เป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา

3. องค์ประกอบของหลักสูตร

หลักสูตรที่ผู้เชี่ยวชาญสร้างขึ้นจะมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้น องค์ประกอบของหลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม บรรลุตามเป้าหมายนักการศึกษาหลายท่านต่างมีแนวคิดหลากหลายรูปแบบ เช่น

Taba (ชวลิต ชูกำแหง. 2555 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Taba 1962 : 10) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบหลักของหลักสูตรที่สำคัญมี 4 ประการ คือ จุดหมายหรือเป้าประสงค์ (Objective) เนื้อหาวิชา (Content) กิจกรรมการเรียนรู้ หรือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organizing Learning) และ การประเมินผล (Evaluation)

ซาร์ง บัวศรี (2542 : 8-9) ได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายทางการศึกษา (Education Goals and Policies) ซึ่งหมายถึงสิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) เป็นผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรแล้ว
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) ซึ่งเป็นลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชา กลุ่มวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์
4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives)
5. เนื้อหา (Content)
6. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Instructional Objectives)
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies)
8. การประเมินผล (Evaluation)
9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media)

บุญชม ศรีสะอาด (2546 : 11) ได้เสนอองค์ประกอบหลักของหลักสูตร โดยทั่วไปนั้น สามารถแยกออกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายทางการศึกษา (Educational Goals and Policies) ซึ่งหมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum aims) เป็นผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) ซึ่งมีลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชา กลุ่มวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) เป็นผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

5. เนื้อหา (Content) เป็นสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) เป็นการระบุถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถหลังจากเรียนรู้เนื้อหาที่กำหนด

7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้

8. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) ได้แก่ เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา และอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 38 - 39) ได้สรุปองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษาว่า ควรมีข้อมูลที่ชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีดังนี้

1. ส่วนนำ เป็นส่วนที่ช่วยให้ทราบเป้าหมายโดยรวมของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน เช่น วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา เป็นส่วนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาที่จัดสอนในแต่ละปี / ภาคเรียน ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เวลาเรียน หรือหน่วยกิตของรายวิชาเหล่านั้น

3. คำอธิบายรายวิชา เป็นรายละเอียดที่ช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนจะเรียนรู้อะไรจากรายวิชานั้น ๆ

4. เกณฑ์การวัดประเมินผลและจบหลักสูตร เป็นส่วนที่สถานศึกษากำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะจบการศึกษาในแต่ละระดับ โดยพัฒนาเกณฑ์ดังกล่าวให้สอดคล้องสัมพันธ์กับเกณฑ์การจบหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลาง

สรุปองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร ประกอบด้วย 4 ประการ คือ การเรียน การสอนจากแนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และการ วัดผลและประเมินผล

4. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร เป็นการกำหนดลักษณะ ระเบียบ วิธีการที่จะนำไปสู่ การพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้น ได้มีนักการศึกษา หลายท่านได้พัฒนารูปแบบหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รายละเอียดนำเสนอ ดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler (ชวลิต ชูกำแพง. 2555 : 64 ; อ้างอิงมาจาก Tyler. 1949 : 110 – 125) Tyler ได้ให้แนวคิดในการวางแผน โครงสร้างหลักสูตร โดยใช้วิธี Mean Ends Approach เป็นหลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรเรียกว่า “เหตุผล ของ Tyler ” หลักเกณฑ์ในการจัดหลักสูตรและการสอนควรจะตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้

- 1.1 มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรกำหนดให้นักเรียน
- 1.2 มีประสบการณ์อะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุถึง จุดมุ่งหมายที่กำหนด
- 1.3 จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรจึงจะทำให้การสอนมี ประสิทธิภาพ
- 1.4 จะประเมินประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไรจึงจะ ตัดสินใจได้ว่าบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนด

Tyler เน้นว่าคำถามทั้ง 4 ข้อนี้ต้องเรียงลำดับกันลงมา การตั้งจุดมุ่งหมายจึงเป็น ขั้นที่สำคัญที่สุด เพราะคำตอบอีก 3 ข้อที่เหลืออยู่นั้นขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้แนวคิด ในการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler มีลำดับขั้นตอนดังนี้ (ชวลิต ชูกำแพง. 2555 : 65 ; อ้างอิง มาจาก Tyler. 1949 : 125)

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยอาศัยข้อมูลจาก แหล่งกำเนิดที่จะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ 3 แหล่งด้วยกันคือ ศึกษาจากสังคม ศึกษาจาก นักเรียนและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องเนื้อหาวิชา พิจารณาเลือกเฉพาะจุดมุ่งหมายที่มี ความสำคัญและสอดคล้องเพื่อนำไปเป็นหลักในการปฏิบัติ

ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ในการวางโครงสร้างของหลักสูตร Tyler ว่าจะเลือกประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรจึงจะช่วยให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในการจัดประสบการณ์ให้เป็นหน่วย จะต้องมีการสำรวจความสัมพันธ์ทางด้านเวลาและด้านเนื้อหา โดยคำนึงถึงเกณฑ์ความต่อเนื่อง การเรียงลำดับขั้นตอน และการบูรณาการ

ขั้นที่ 4 การประเมินผลเป็นขั้นสุดท้ายของแนวคิดในการจัดหลักสูตรของ Tyler เป็นขั้นที่ให้ผู้วางแผนจัดทำหลักสูตรรู้ว่า ประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงใด

2. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ Taba ใช้วิธีการพัฒนาหลักสูตรแบบรากหญ้า (Grass-Roots) โดยมีความเชื่อว่าหลักสูตรควรได้รับการออกแบบโดยครูผู้สอนมากกว่าที่จะถูกพัฒนาด้วยองค์กรที่อยู่สูงขึ้นไป รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Taba นั้นมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ (ชวลิต ชูกำแหง, 2555 : 67 ; อ้างถึงใน Taba, 1962 : 422-425)

2.1 การสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนนำร่อง เพื่อเป็นตัวแทนของระดับหรือขอบเขตของเนื้อหา (Production by Teachers of Teaching-Learning Units Representative of the Grade Level or Subject Area) Taba พิจารณาว่าขั้นตอนนี้มีความเชื่อมโยงกันระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ ซึ่งในการสร้างหน่วยนำร่องนี้ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

2.1.1 จำแนกความต้องการ (Diagnosis of Needs) นักพัฒนาหลักสูตรต้องจำแนกความต้องการของผู้เรียนในด้านข้อบกพร่องและความแตกต่างด้านภูมิหลัง

2.1.2 กำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of Objectives) โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการจำแนกความต้องการของผู้เรียน Taba ได้ใช้คำว่า เป้าหมาย (Goals) และจุดมุ่งหมาย (Objectives)

2.1.3 การคัดเลือกเนื้อหาวิชา (Selection of Content) เนื้อหาวิชาที่กำหนดให้เรียนนั้นต้องพิจารณาจากจุดมุ่งหมาย ไม่เพียงแต่จะพิจารณาให้สอดคล้องกันระหว่างเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายแล้วยังต้องคำนึงถึงความเที่ยงตรงและความเป็นไปได้ของเนื้อหา นั้น ๆ ด้วย

2.1.4 การจัดรวบรวมเนื้อหาวิชา (Organization of Content) เป็นการจัดลำดับของเนื้อหาวิชาที่จะใช้สอนผู้เรียน โดยพิจารณาจากวุฒิภาวะ ความพร้อมของผู้เรียน ความยากง่ายของเนื้อหาวิชา

2.1.5 การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Learning Experiences) นักพัฒนาหลักสูตรจะเป็นผู้กำหนดวิธีการหรือกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน

2.1.6 การรวบรวมกิจกรรมการเรียนรู้ (Organization of Learning Activities) ครูผู้สอนพิจารณาว่า จะดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียน ตลอดจนความเชื่อมโยง และจัดลำดับกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกัน

2.1.7 การพิจารณาถึงวิธีการและแนวทางในการประเมินผล (Determination of What to Evaluate and of the Ways and Means of Doing it) การประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรจะพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนว่าเป็นไปตาม จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ นักพัฒนาหลักสูตรจะเลือกเทคนิควิธีการประเมินผลที่เหมาะสมมาใช้ในการประเมินผลหลักสูตร

2.2 การตรวจสอบหน่วยการเรียนการสอน (Testing Experimental Units) หลังจากที่มีการสร้างหน่วยการเรียนการสอนนำร่องแล้วจะต้องมีการนำไปทดลองเพื่อหาความ ตรง และประสิทธิภาพ ตลอดจนกำหนดระดับความสามารถที่ต้องการของผู้เรียน

2.3 การปรับปรุงและการแก้ไข (Revising and Consolidating) เนื่องจากหน่วย การเรียนการสอนได้รับการพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้าน ความต้องการและความสามารถ อุปกรณ์การเรียนการสอน ความแตกต่างในรูปแบบการสอน ดังนั้นหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมกับชั้นเรียนทุกรูปแบบ ทราบได้แนะนำศึกษานิเทศก์ผู้ ร่วมพัฒนาหลักสูตรและนักพัฒนาหลักสูตรว่า ต้องมีการพิจารณาถึงหลักการและทฤษฎีในการ กำหนดโครงสร้างการเลือกเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น โดยจะต้องอยู่บนพื้นฐานและ ข้อจำกัดต่าง ๆ ที่สามารถปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมกับชั้นเรียน นอกจากนี้แล้วยังได้ให้ ข้อสังเกตว่าควรมีคู่มือการใช้หน่วยการเรียนการสอน

2.4 การพัฒนากรอบโครงสร้าง (Developing a Frame Work) หลังจากที่ได้ พัฒนาหน่วยการเรียนการสอนต่าง ๆ แล้ว ผู้วางแผนหลักสูตรจะต้องตรวจสอบหน่วยการเรียน การสอนเหล่านั้น เพื่อดูความสมบูรณ์ของขอบข่าย และความเหมาะสมของลำดับเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรจะเป็นผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

2.5 การนำไปใช้และเผยแพร่ (Installing and Dissemination New Units) เป็นการนำหน่วยการเรียนการสอน ที่ได้รับการพัฒนาไปใช้ในชั้นเรียน Taba กล่าวว่า ก่อนที่ จะนำไปใช้เผยแพร่จำเป็นต้องมีการฝึกอบรมก่อน

นอกจากนี้ ชาวลิท ซูก้าแพง (2555 : 34) ยังได้เสนอถึงแนวความคิดพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของ Taba (Hilda Taba) มีลักษณะจากล่างขึ้นบน โดยใช้วิธีอุปนัย Taba เสนอไว้ว่าหลักสูตรควรมาจากครูผู้สอนมากกว่าผู้บริหารระดับสูง ซึ่งกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ Taba มี 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา สำรวจความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคมศึกษา พัฒนาการของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ และธรรมชาติของการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวทาง ที่สำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 เป็นหลัก ควรเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้จริงและเป็นแนวทางในการเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระ ต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เนื้อหาที่คัดเลือกบรรจุลงในหลักสูตรจะต้องมีความสำคัญและถูกต้อง

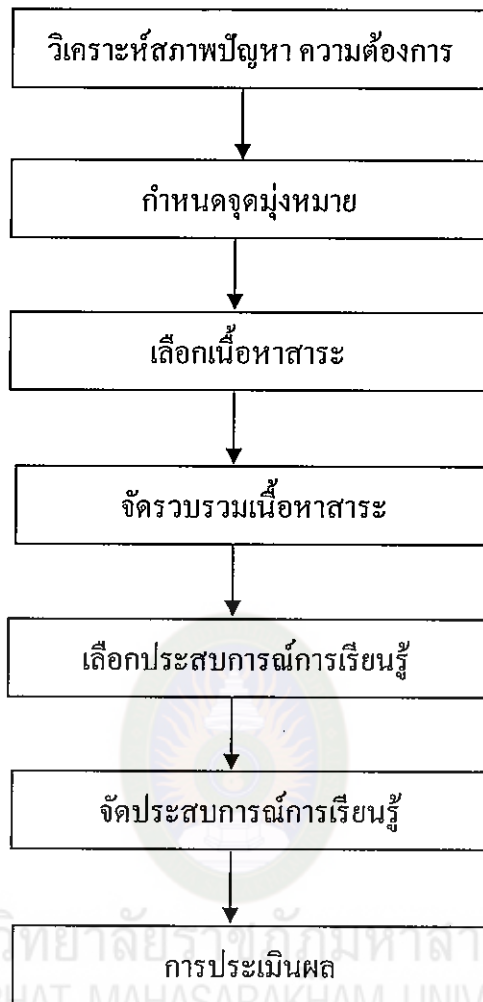
ขั้นที่ 4 การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ พิจารณาถึงความเหมาะสมในการที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใดก่อนหลัง ซึ่งจะต้องมีความต่อเนื่องและเป็นลำดับขั้นตอน

ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการศึกษาถึงกระบวนการเรียนรู้และวิธีการ สอนแบบต่าง ๆ จะต้องวางแผนเลือกประสบการณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน

ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้เลือกแล้ว เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่บรรจุตามจุดประสงค์ที่วางไว้

ขั้นที่ 7 การประเมินผล เป็นการพิจารณาว่าหลักสูตรประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีปัญหาหรือข้อบกพร่องในขั้นตอนใด เพื่อจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

วิธีการประเมินผล วิธีการของ Taba ได้รับการยกย่องมาก อย่างไรก็ตามการใช้วิธีการดังกล่าวมีจุดอ่อนอยู่บ้าง เนื่องจากการให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่มีข้อจำกัดเฉพาะหลักสูตรที่ปฏิบัติจริงในห้องเรียน โดยไม่สามารถรับประกันได้ว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพ อีกประการหนึ่ง วิธีการนี้เชื่อว่าครูเป็นผู้เชี่ยวชาญ และที่สำคัญคือมีเวลาพอที่สามารถพัฒนาหลักสูตรได้ การพัฒนาหลักสูตรตามวิธีการเบื้องล่างสู่เบื้องบนของทาบ่า ได้ทำให้นักพัฒนาหลักสูตรทั้งหลายได้ตระหนักว่า ในการพัฒนาหลักสูตรนั้นควรมีบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายมาร่วมดำเนินการด้วย โดยเฉพาะครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tabas

3. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของสังกัด อุทรานันท์ (2537 : 38-42) ได้กำหนดขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและเป็นขั้นตอนแรกของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาความต้องการของสังคมและผู้เรียนซึ่งจะช่วยให้สามารถจัดหลักสูตรให้สนองความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดหมายของหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่กระทำหลังจากได้วิเคราะห์และทราบถึงปัญหา ตลอดจนความต้องการต่าง ๆ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นเป็นการมุ่งแก้ปัญหาและสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 3 การคัดเลือกจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ที่นำมาจัดไว้ในหลักสูตร จะต้องผ่านการกลั่นกรองพิจารณาถึงความเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 4 การกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล ขั้นนี้มุ่งที่จะหาเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อใช้ในการวัดและประเมินผลว่าจะวัดและประเมินผลอย่างไรบ้าง จึงจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 5 การทดลองใช้หลักสูตร ขั้นตอนนี้มุ่งศึกษาหาจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องต่าง ๆ ของหลักสูตรหลังจากได้มีการร่างหลักสูตรเสร็จแล้ว ทั้งนี้เพื่อหาวิธีการแก้ไขและปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

ขั้นที่ 6 การประเมินผลการใช้หลักสูตร หลังจากได้นำหลักสูตรไปทดลองใช้แล้วก็ควรที่จะประเมินผลการใช้ว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมสอดคล้อง และมีจุดใดบ้างที่ควรได้รับการปรับปรุง

ขั้นที่ 7 การปรับปรุงหลักสูตรก่อนที่จะนำไปใช้ หลังจากที่ได้มีการตรวจสอบและประเมินผลเบื้องต้นแล้ว หากพบว่ามีข้อบกพร่อง จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องหรือเหมาะสมก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ในสถานการณ์จริง ทั้งนี้เพื่อให้การใช้หลักสูตรบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนรวมทั้งสภาพการณ์ของสังคม โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จึงจำเป็นที่จะต้องทำ การศึกษา สำนวจสภาพความต้องการของผู้เรียนเพื่อกำหนดกรอบกว้างๆ สำหรับการพัฒนาหลักสูตรสภาพความต้องการ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ตลอดจนการวิเคราะห์หลักปรัชญาการศึกษา จากนั้นจึงเป็นขั้นตอนของการดำเนินการกำหนด หลักการเป้าหมาย จุดประสงค์เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล ส่วนการประเมินผลนั้น อาจจะพิจารณาได้ 2 กรณี คือ การประเมินผลความก้าวหน้า ความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ประการหนึ่งและการประเมินผลการใช้หลักสูตรทั้งระบบ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลหลักสูตรทั้ง 2 ประเภทนี้ จะเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหลักสูตรต่อไป ทั้งในระดับเนื้อหาวิชาและระดับสูงขึ้นไป ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องมีความต่อเนื่องกันอยู่ตลอดเวลา

5. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

5.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 28-29) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำหลักสูตรระดับชาติมาพิจารณา ศึกษา วิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เนื้อหาสาระ บางอย่างให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับท้องถิ่น

สุมิตร คุณานุกร (2537 : 97) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เป็นการขยายและปรับหลักสูตรระดับชาติ คำว่า “ การขยาย หมายถึงการนำเอาจุดหมายและเนื้อหา ขยายความ คือ ขยายจากนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ขยายเพื่อให้เพิ่มขึ้นมีรายละเอียดที่ครูจะนำไปสอนได้ ส่วนการปรับ คือการนำเอาจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชามาปรับให้สอดคล้องกับ สภาพสังคมภูมิศาสตร์ และความต้องการของประชาชนในแต่ละเขตการศึกษา

5.2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การปรับหลักสูตรให้เข้ากับสภาพของท้องถิ่น หรือการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างหลักสูตรแกนกลาง หากจะให้เป็นไปอย่างมีระบบและเป็นขั้นตอน ควรดำเนินงานตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ (นิคม ชมพูหลง. 2544 : 104)

ขั้นที่ 1 จัดตั้งคณะทำงาน ควรเลือกบุคคลที่มีความสามารถ และมีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพและข้อมูลพื้นฐาน โดยการวิจัย สัมภาษณ์ ประชุม และสัมมนาหรือวิธีการอื่น ๆ

ขั้นที่ 3 กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับท้องถิ่นว่าจะทำการพัฒนา โดยการปรับปรุงหลักสูตรหรือการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นมาเสริมเท่านั้น ว่าควรจะมีบรรลุเป้าหมายอะไรบ้าง

ขั้นที่ 4 พิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรกลางกับสภาพท้องถิ่น

ขั้นที่ 5 ดำเนินการเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตร และ/หรือจัดสร้าง กระบวนวิชาขึ้นมาใหม่ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ในกรณีสร้างเพิ่มเติมควรระบุจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา สาระ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และมาตรการในการวัดและประเมินผลให้ชัดเจน

ขั้นที่ 6 ดำเนินการให้หลักสูตร นำหลักสูตร ไปให้นักเรียน ได้เรียนจากหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น สิ่งที่สำคัญมากในขั้นนี้คือ การนิเทศและติดตามผล

ขั้นที่ 7 การประเมินผลการใช้หลักสูตร ในขั้นนี้การนิเทศและติดตาม
ผลมีความสำคัญมาก

ขั้นที่ 8 ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความเหมาะสมต่อไป

ในทำนองเดียวกัน นิคม ชมภูหลง (2544 : 104-105) ได้แสดงความ
คิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย ขั้นตอน 7 ขั้น คือ

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คือสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและ
ความจำเป็นของสังคม

2. กำหนดจุดมุ่งหมายตามข้อ 1

3. คัดเลือกและจัดเนื้อหาวิชา เพื่อให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการ
คัดเลือกประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสม จัดระเบียบ ลำดับขั้นตอน เนื้อหา และ
กิจกรรม

4. กำหนดมาตรการการวัดและประเมินผล

5. การนำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติจริง

6. ประเมินผลการใช้หลักสูตร

7. ปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้หลักสูตรมีประโยชน์ต่อ

ผู้เรียน

5.3 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 124 - 133) กล่าวว่า ในการพัฒนาหลักสูตร
ท้องถิ่นรายวิชาใหม่นั้นมีกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในขั้นแรก
ของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นควรมีการจัดตั้งคณะทำงานซึ่งมีประมาณ 5 – 8 คน ควรเลือก
จากบุคคลที่มีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์หลาย ๆ
ด้านเป็นกรรมการ เช่น ด้านเนื้อหา ด้านการสอน ด้านสภาพของท้องถิ่น และด้านการพัฒนา
หลักสูตร บุคคลสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นได้แก่ ครูหรือผู้สอน ผู้บริหาร โรงเรียน
ศึกษานิเทศก์ วิทยากรท้องถิ่น และนักวิชาการ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ในขั้นตอนของ
การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สิ่งที่คณะทำงานต้องดำเนินการ คือ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชนเพื่อให้หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเหมาะสม
กับสภาพการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของท้องถิ่น ข้อมูลพื้นฐานดังกล่าว ได้แก่ สภาพ

และปัญหาของชุมชน ความต้องการของคนในชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียนความพร้อมของชุมชน เช่น ผู้รู้หรือผู้ทรงปัญญาในท้องถิ่น แหล่งศึกษา ความรู้เพิ่มเติมในชุมชน สื่อวัสดุที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น งบประมาณ ฯลฯ ข้อมูลเหล่านี้สามารถรวบรวมได้จากผู้บริหาร โรงเรียน ครู บุคลากรในชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน ประชาชนหรือผู้รู้ อำเภอ ฯลฯ โดยใช้วิธีการวิจัย สัมภาษณ์ หรือพูดคุย สงแบบสอบถาม สังเกต จัดสัมมนา และ/หรือประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. ตำรวจสภาพ และปัญหาความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ รวมทั้งสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียนด้วยข้อมูลเหล่านี้สามารถศึกษาได้จากผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง ซึ่งอาจใช้วิธีการพูดคุยกับนักเรียนและผู้ปกครอง และ สังเกตนักเรียน

3. ศึกษา และวิเคราะห์หลักสูตรแม่บท เพื่อพิจารณาว่าจุดประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหาและคาบเวลาเรียนที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตรนั้น มีลักษณะสำคัญอย่างไร มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ทักษะ เจตคติอย่างไร มีส่วนใดที่หลักสูตรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4. วิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน เป็นการศึกษาสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนด้านต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของบุคลากรในโรงเรียน เช่น จำนวนครูและนักเรียน ความรู้ความสามารถและฐานะทางเศรษฐกิจของบุคลากรในโรงเรียน ภาวะผู้นำในโรงเรียน ฯลฯ ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจและอาชีพของผู้ปกครอง ลักษณะครอบครัว (เช่น พ่อแม่หย่าร้างกัน) พื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน ข้อมูลด้านการบริหารงานภายในโรงเรียนความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือท้องถิ่น ความต้องการของบุคลากรเกี่ยวกับพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ต้องการ ในด้านบุคลากร อาคารสถานที่ แหล่งศึกษาความรู้ สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ งบประมาณ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบว่าโรงเรียนมีความพร้อมหรือขาดแคลนในเรื่องใดบ้าง มีปัญหาและข้อจำกัดในการเรียนการสอนอะไรจะได้เป็นข้อมูลในการพิจารณาในการตัดสินใจพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ข้อมูลเหล่านี้สามารถรวบรวมได้จากการสำรวจภายในโรงเรียน ศึกษาจากครู ผู้บริหาร และสถิติของโรงเรียน โดยวิธีการวิจัย การสัมภาษณ์ การประชุมสัมมนา หลักจากที่ได้ข้อมูลดังกล่าวแล้วคณะทำงานต้องสังเคราะห์และจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการเหล่านั้น จากนั้นจึงกำหนดเรื่องที่จะจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชาใหม่

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรท้องถิ่น คณะทำงานต้องกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรรายวิชาใหม่ที่จะจัดทำ เพื่อกำหนดสภาพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนจบรายวิชาแล้ว ในการกำหนดจุดประสงค์ ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์/กลุ่มวิชา ความเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และระดับความสามารถของผู้เรียนความชัดเจนของภาษาที่ใช้ ความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้ และควรควบคุมพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ ด้านสติปัญญา (พุทธิพิสัย) ทักษะ (ทักษะพิสัย) และเจตคติ (จิตพิสัย)

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดเนื้อหา คณะทำงานจะต้องนำจุดประสงค์ที่ระบุได้แล้วจากขั้นตอนที่ 3 มากำหนดเนื้อหาสาระของรายวิชาอย่างกว้าง ๆ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาดังกล่าว และครอบคลุมส่วนที่เป็นทั้งความรู้และทักษะด้วย จากนั้นจึงแยกแยะออกเป็นเนื้อหาย่อยคณะทำงานควรกำหนดเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนให้มีความต่อเนื่องกับรายวิชาในชั้นต้นและรายวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มวิชาเดียวกันมีความต้องการ ทันสมัย น่าสนใจ และเหมาะสมกับคาบเวลาคือ ไม่มากหรือน้อยจนเกินไปจนไม่สามารถสอนได้ครบหรือสอนได้ทันตามที่ระบุไว้

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดกิจกรรม เมื่อได้เนื้อหาวิชาแล้ว คณะทำงานควรจะกำหนดกิจกรรมที่จะจัดให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ การเรียนรู้ โดยพิจารณาจากจุดประสงค์แต่ละข้ออย่างละเอียด กิจกรรมที่กำหนดไม่ควรมากหรือน้อยเกินไป เน้นทักษะกระบวนการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยครูผู้สอนเป็นผู้ประสานกิจกรรมและชี้แนะ

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดคาบเวลาเรียน ในการกำหนดคาบเวลาเรียนของรายวิชานั้นมักถือเอาโครงสร้างของหลักสูตรแม่บทและปริมาณของเนื้อหาที่ผู้เรียนจะต้องเป็นเครื่องกำหนดกล่าวคือ ในระดับประถมศึกษาจำนวนคาบเวลาเรียนที่กำหนดนั้นจะต้องไม่ทำให้คาบเวลาสำหรับกลุ่มประสบการณ์/หน่วยย่อยที่มีอยู่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนในระดับมัธยมศึกษา ถ้ารายวิชาที่จัดทำกำหนดให้เป็นรายวิชาบังคับเลือก คาบเวลาเรียนที่กำหนดจะน้อยเป็นไปตามที่ระบุไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร ถ้าเป็นรายวิชาเลือกเสรี สามารถกำหนดตามความเหมาะสมของจุดประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดให้เรียนแต่ควรให้สัมพันธ์กับโครงสร้างของกลุ่มวิชาที่เป็นอยู่เดิมด้วย ในกรณีที่มีเนื้อหามากก็อาจจัดทำเป็นหลายรายวิชาได้ เมื่อคณะทำงานทราบแล้วว่ารายวิชาที่สร้างมีคาบเวลาทั้งหมดเท่าใด คณะทำงานควรจัดเนื้อหาของรายวิชาออกเป็น ส่วน ๆ หรือแบ่งซอยเป็นเนื้อหาย่อย เรียงตามลำดับก่อนหลัง แล้วแจกแจง

จำนวนคาบเวลาในแต่ละส่วน โดยในแต่ละส่วนของเนื้อหาอาจแบ่งเป็นจำนวนคาบเวลาในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติได้อีกด้วย

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดวิธีและเกณฑ์การวัดและประเมิน คณะทำงานควรกำหนดวิธีการและเกณฑ์การวัดและประเมินผลในรายวิชาที่จัดทำขึ้นใหม่เพื่อผู้ปฏิบัติจะได้ดำเนินการวัดและประเมินผลตรงกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งจะส่งผลต่อการใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 8 การจัดทำเอกสารหลักสูตร หลังจากที่สร้างหรือทำหลักสูตรรายวิชาใหม่แล้ว คณะทำงานควรจัดทำเอกสารหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสืออ่านเพิ่มเติม และสื่อต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรหรือครูผู้สอนสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 9 การตรวจสอบคุณภาพและการทดลองใช้หลักสูตร ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและวัสดุหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้จริง โดยคณะทำงานต้องกำหนดเป็นแบบแผนอย่างมีขั้นตอนและระบบ คณะทำงานอาจจะประชุมพิจารณาร่วมกันหรือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร เช่น จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน คาบเวลาเรียน วิธีการวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร วัสดุหลักสูตร เช่น แผนการสอน สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับหลักสูตรหรือไม่ ภาษาที่ใช้มีความแจ่มชัดเพียงใด เมื่อพิจารณาพบข้อบกพร่อง หรือปัญหาแล้วจึงนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อน จากนั้นคณะทำงานจึงคัดเลือกกลุ่มทดลองและกำหนดวิธีการประเมินผล เพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่ วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนนำหลักสูตรไปใช้จริง ในการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ คณะทำงานจะต้องเตรียมครูผู้สอนให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตรเสียก่อน จึงทดลองให้ครูนำไปใช้ในชั้นเรียน และทำความเข้าใจร่วมกับครูผู้สอน แล้วร่วมกันวิเคราะห์หาข้อบกพร่องเพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริงต่อไป

ขั้นตอนที่ 10 การนำเสนอขออนุมัติหลักสูตร เมื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว คณะทำงานต้องนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามลำดับเพื่อขออนุมัติการใช้หลักสูตร กล่าวคือ ท้องถิ่นเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา (ศสว.เขต) และคณะกรรมการ ศสว.เขตการศึกษา จะแต่งตั้งคณะทำงานวิชาการระดับเขตในแต่ละสาขาวิชาเพื่อทำหน้าที่วิเคราะห์เนื้อหาของคำอธิบายรายวิชาที่ท้องถิ่นทำก่อนเสนอให้คณะกรรมการ

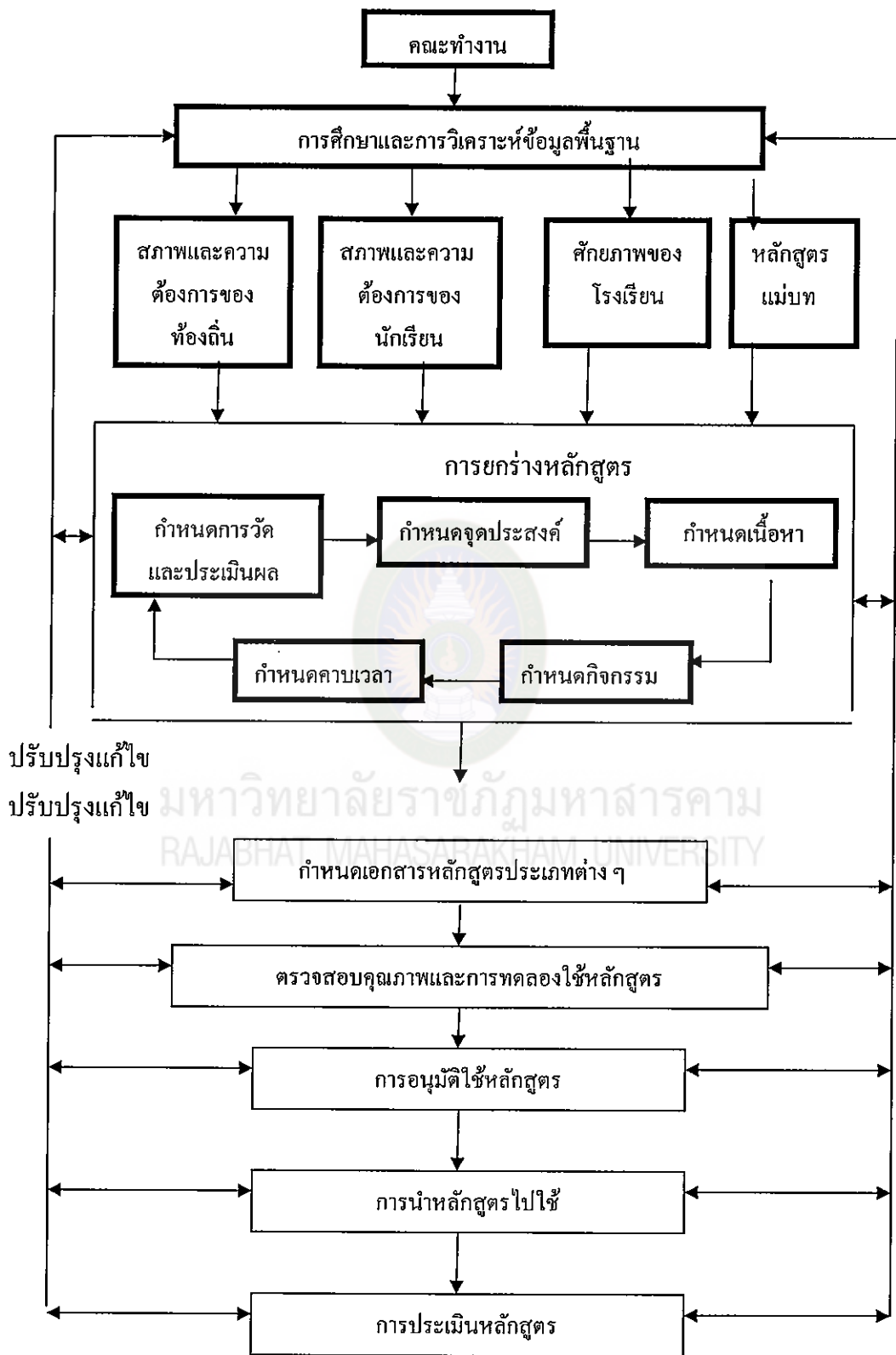
ศสว.เขต พิจารณานุมัติหลักสูตร จากนั้นคณะกรรมการ ศสว.เขต จึงเสนอต่อไปยังกรม
วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการเพื่อประกาศใช้หรือเผยแพร่การใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 11 การนำหลักสูตรไปใช้ ขณะรอการอนุมัติใช้หลักสูตร
คณะทำงานจะต้องดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรควบคู่กัน ไป และเมื่อหลักสูตรได้รับ
อนุมัติเรียบร้อยแล้วจะได้ดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรทันที ในกรณีที่หลักสูตรจะให้กับ
ครูผู้สอนหลายคนและหรือหลายโรงเรียน และครูผู้สอนไม่ได้อยู่ในคณะทำงาน จำเป็นต้อง
เตรียมการอบรมครูเกี่ยวกับวิธีการใช้หลักสูตรอื่น ๆ อาจจะไม่ตรงกันหรือเข้าใจไม่
ชัดเจนก็ได้ การอบรมครูควรจัดในรูปแบบการประชุมปฏิบัติการและควรคำนึงถึงจำนวน
ผู้เข้าร่วมอบรม งบประมาณที่ต้องใช้วัสดุหลักสูตร วิทยากร สถานที่ใช้ฝึกอบรม เมื่อการจัด
ประชุมปฏิบัติการสิ้นสุดลงผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจะต้องนิเทศติดตามผลการใช้
หลักสูตรของครูด้วย เพื่อให้การสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 12 การประเมินหลักสูตร หลังจากได้นำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน
ระยะหนึ่งแล้ว ในการดำเนินงานขั้นต่อไป คือ โรงเรียนควรมีการประเมินสถานะที่เปลี่ยนแปลง
ไปและหรือพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร ให้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่
กำหนดไว้หรือไม่ มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมสามารถก่อ
ประโยชน์แก่การศึกษาภายในสังคมส่วนรวมและสังคมท้องถิ่นได้มากที่สุด

ขั้นตอนที่ 13 ทำการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของ โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์
สรุปได้ดังภาพที่ 2

ปรับปรุงแก้ไข
ปรับปรุงแก้ไข

แผนภาพที่ 2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของ ใจทิพย์ เข็วรัตนพงษ์

จากแนวคิดต่าง ๆ ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นหรือการพัฒนาหลักสูตร สรุปเป็น กระบวนการและขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปของท้องถิ่น
2. กำหนดความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น
3. พัฒนาโครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
4. ตรวจสอบโครงสร้างของหลักสูตร จัดทำคำอธิบายรายวิชาหลักสูตร เนื้อหา

และกิจกรรมการเรียนการสอน

5. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้คู่มือครู และสื่อการเรียนการสอน
6. ประเมินหลักสูตรฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ
7. ทดลองใช้ ประเมินและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น

เมื่อประเมินหลักสูตรท้องถิ่นแล้ว ถ้าดีนำไปใช้จัดการเรียนการสอนต่อไป ถ้าไม่ดีปรับปรุงแก้ไขตามขั้นตอน

5.4 การวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่น

การนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน ครูจำเป็นต้องศึกษาตัวหลักสูตร คู่มือหลักสูตร แล้วจึงวิเคราะห์คำอธิบายหลักสูตร ว่าหลักสูตรได้กำหนดเนื้อหา กิจกรรมและจุดประสงค์ไว้อย่างไร ครูจึงจะสามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้นก่อนลงมือทำการสอนทุกครั้ง ครูควรได้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเป็นการยกระดับการศึกษาด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร หมายถึง การแยกแยะหลักสูตรให้เห็นองค์ประกอบย่อยโดยมุ่งให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาและกิจกรรม ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายปลายทางของหลักสูตรในแต่ละวิชาหรือกลุ่มวิชา (สมนึก ภัททิยธนี. 2551 : 170)

5.5 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่น

การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นด้วยเทคนิคปุยแซงค์ Puissance Measure (P.M) เป็นวิธีการตรวจสอบดูว่า หลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนนำไปใช้จริง ว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด ซึ่งมีวิธีการและขั้นตอนการประเมินดังนี้

วิธีการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นด้วยเทคนิคปุยแซงค์ Puissance Measure (P.M) แบ่งเป็น 3 ส่วนที่สำคัญขององค์ประกอบหลักสูตร คือ

1. จุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์
2. กิจกรรมการเรียนการสอน
3. การประเมินผล

วิธีการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นด้วยเทคนิคปุยแซงก์Puisseance Measure (P.M) มีเกณฑ์ประกอบในการวิเคราะห์ 2 ประการ คือ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2537 : 265)

1. ชนิดของการเรียนรู้ (Learning Types)
2. พฤติกรรมของการเรียนรู้ (Performance Classes)

1. ชนิดของการเรียนรู้ (Learning Types) หมายถึง การเรียนรู้จากสัญญาณ การเรียนรู้จากสิ่งเร้าและการตอบสนอง การเรียนรู้จากปฏิกิริยาตอบสนองแบบลูกโซ่ การเรียนรู้แบบสัมพันธ์ด้านภาษา การเรียนรู้โดยการแยกแยะความแตกต่าง ความคิดรวบยอดของการเรียน การเรียนรู้กฎหรือหลักการแก้ปัญหา เช่น คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏในวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการสอน และการประเมินผลแต่ละข้อ เป็นการระบุให้ทราบว่า หลักสูตรต้องการให้ผู้เรียน ได้รับความรู้ในชนิดใด โดยแบ่งเป็น

1.1 การเรียนรู้จากสัญญาณ คือ การใช้สัญญาณการเรียนเป็นเงื่อนไขของการเรียนรู้และมีปฏิกิริยาตอบสนองสิ่งเร้า ผู้เรียนจะตอบสนองกับสัญญาณหรือเงื่อนไขนั้น เช่น การตบมือ การเปิด-ปิดไฟ เพื่อเรียกความสนใจให้แก่ผู้เรียน (มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1)

1.2 การเรียนรู้จากสิ่งเร้าและการตอบสนองคือ บุคคลเรียนรู้ได้จากตอบสนองอย่างถูกต้องต่อการกระตุ้นแต่ละอย่าง เช่น การทำงานเพื่อให้เสร็จตามเวลาเพื่อจะได้คะแนน (มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1)

1.3 การเรียนรู้แบบต่อเนื่องหรือลูกโซ่ คือการเรียนรู้ปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ เป็นทักษะที่ทำให้ต่อเนื่องกันไป (มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1)

1.4 การเรียนรู้จากความสัมพันธ์ด้วยภาษา คือ การพูดออกเสียงและการเข้าใจความหมายของคำประโยคที่ได้ยิน มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าทางภาษา (มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2)

1.5 การเรียนรู้โดยความสามารถแยกแยะความแตกต่าง คือ การเรียนรู้ที่จะแยกสิ่งต่างกันอย่างออกจากกัน (มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3)

1.6 การเรียนรู้แบบความคิดรวบยอดของการเรียน คือ การเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นตรงตามจุดประสงค์ที่จัดสภาพการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนตอบสนอง เกิดแนวความคิดสรุปรวมจากสิ่งที่ปรากฏอยู่ (มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4)

1.7 การเรียนรู้แบบกฎหรือหลักการคือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนนำแนวความคิดรวบยอดมาสรุปร่วมสัมพันธ์กัน และสามารถแยกแยะจำแนกสรุปเป็นเกณฑ์หรือหลักการใหม่ๆ ได้จากสิ่งที่เรียนรู้ (มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5)

1.8 การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาคือ การเรียนรู้ที่ต้องอาศัยหลักการเบื้องต้นเป็นฐานในการทำความเข้าใจ ซึ่งเป็นหนทางไปสู่กระบวนการคิดใหม่ๆ สามารถนำเกณฑ์หรือหลักการไปใช้คิดสร้างสรรค์ และแก้ปัญหายังมีประสิทธิภาพ ริเริ่มเองโดยไม่ต้องแนะนำหรือบอกให้ทำ (มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 6)

2. พฤติกรรมการเรียนรู้ (Performance Classes) หมายถึง คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏในวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล เช่น บอกรู้ บ่งชี้ บอกรูเกณฑ์ การสร้าง การอธิบาย การบรรยาย การจำแนกแยกแยะ การประยุกต์ใช้กฎเกณฑ์ ซึ่งทำให้ทราบว่าหลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมใดในการเรียนรู้นั้นๆ โดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ของพฤติกรรมได้ ดังนี้

2.1 การบอกรู้ การบ่งชี้ บอกรูเกณฑ์ (มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1)

การบอกรู้ คือ ผู้เรียนสามารถบอกหรือชี้จุดประสงค์ เหตุการณ์ ความสัมพันธ์ได้

การบ่งชี้ คือ ผู้เรียนสามารถเลือกชื่อสิ่งของ โดยดูจากลักษณะทางกายภาพ

การบอกรูเกณฑ์ คือ ผู้เรียนสามารถบ่งบอกรูประกอบหรือลักษณะที่จำเป็น โดยการพูดและเขียนได้

2.2 การจัดลำดับ การสาธิต (มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2)

การจัดลำดับ คือ ผู้เรียนสามารถเรียงลำดับขั้นตอนหรือเรียงลำดับเหตุการณ์ได้

การสาธิตคือ ผู้เรียนสามารถเรียงลำดับขั้นตอนได้

2.3 การสร้าง การอธิบายหรือการบรรยาย การจำแนกแยกแยะ การประยุกต์ใช้กฎเกณฑ์ (มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3)

การสร้างคือ ความสามารถที่จะสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมา

การอธิบายหรือการบรรยายคือ ผู้เรียนสามารถอธิบายการใช้เหตุผลเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ด้วยความเข้าใจตนเอง โดยใช้ภาษาเป็นหลักด้วยวิธีพูดหรือเขียน

การจำแนกคือ ผู้เรียนสามารถแยกแยะความแตกต่างจากสิ่งคล้ายคลึงกัน
ปะปนกันอยู่ได้

การประยุกต์ใช้กฎเกณฑ์ คือ ผู้เรียนสามารถใช้เกณฑ์นำมาใช้การแก้ปัญหา
หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่

ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร

1. คณะกรรมการประเมินหลักสูตรศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรม การ
เรียนรู้และชนิดของการเรียนรู้
2. ศึกษาองค์ประกอบหลักสูตรในแต่ละด้าน คือ จุดประสงค์ของหลักสูตร
กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยใช้เกณฑ์ทั้ง 2 ที่กล่าวมาแล้ว และนำ
คะแนนไปลงตารางวิเคราะห์เพื่อหาความถี่และค่าน้ำหนักคะแนนซึ่งตารางวิเคราะห์ของ
บุญของค์ Puissance Measure (P.M)

แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดให้สถานศึกษา
สามารถบริหารจัดการหลักสูตร ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 5-10) สรุปได้ดังนี้

1. ระดับชาติ ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและ
สถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ
ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ
ในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม การใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามี
ประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่
กำหนดไว้ในระดับชาติ

2. ระดับท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ
เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยง
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพและ
ความต้องการของท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และ
พัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญ คือ กำหนด
เป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับท้องถิ่น โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่ง

ที่เป็นความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์ และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน

3. สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรจัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้ง สถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 32)

ขนมพื้นบ้านอีสาน

ขนมพื้นบ้านสามารถนำมาได้จากหลายแหล่งในท้องถิ่น เช่น ในแหล่งน้ำตาลธรรมชาติ ป่าชุมชน หรือพืชผักสวนครัว ซึ่งสามารถหาได้ง่ายและราคาประหยัด ปัจจุบันขนมพื้นบ้านอีสานเป็นที่นิยมรับประทานกันมากขึ้น ไม่เฉพาะแต่ในภาคอีสานและคนอีสานเท่านั้น ทั้งนี้เพราะขนมพื้นบ้านอีสานมีรสชาติที่อร่อยเป็นเอกลักษณ์ มีคุณค่าทางยาและปลอดภัย ซึ่งขนมพื้นบ้านมีเครื่องปรุงรสในการประกอบขนมดังนี้ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2556 : <http://th.wikipedia.org/wiki/>)

น้ำอ้อย ในสมัยก่อนคนอีสานจะทำน้ำอ้อยรับประทานในบ้าน และทำไว้ขายเป็นรายได้เสริม ซึ่งน้ำอ้อยทำจากน้ำอ้อยสด ที่ชาวบ้านปลูกไว้บริเวณในครอบครัว โดยการหีบเอาน้ำจากอ้อยสดๆ แล้วนำน้ำอ้อยไปเคี่ยวให้ข้น จึงนำไปกรอกลงในพิมพ์ (นิยมใช้กระบอกลูไม้ไผ่) เมื่อเอาออกจากพิมพ์ ก็จะได้ก้อนน้ำอ้อยที่มีขนาดตามต้องการ เก็บไว้บริเวณในครัวเรือน หรือจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

น้ำตาลปีบ คือ น้ำตาลที่มีลักษณะที่เหนียวหนืด มีกลิ่นหอม สีเหลืองเข้ม นิยมนำมาทำน้ำเชื่อม จะช่วยให้รสชาติขนมหวาน หอม กลมกล่อม นำรับประทานยิ่งขึ้น

น้ำตาลทรายแดง คือ น้ำตาลที่ผลิตโดยโรงงานน้ำตาล มีลักษณะเป็นเม็ดเล็กๆ สีแดงอมน้ำตาล ที่นิยมสำหรับการนำมาทำขนม เพราะเป็นการเพิ่มสีสันของขนมด้วย ขนม

พื้นบ้านอีสานจะไม่นิยมใส่สีผสมอาหาร หากจำเป็นต้องการสีต่างๆ จะใช้สีจากธรรมชาติ เช่น สีเหลืองจากฟักทอง สีดำจากการเผาเปลือกมะพร้าว สีเขียวจากใบเตย ฯลฯ

แป้งข้าวเหนียว หรือแป้งข้าวเจ้า คือการนำเอาข้าวสารเหนียวหรือข้าวสารเจ้าแช่ น้ำจนอ่อนนุ่ม แล้วนำไปบด โดยใช้เครื่องบด ที่เรียกว่า โม่ แป้งที่ได้จะไม่ละเอียดจนเกินไป เมื่อนำมาทำขนมจะทำให้ขนมมีลักษณะเฉพาะของขนมพื้นบ้านอีสาน

กล้วยน้ำว้า คือ พืชที่นิยมปลูกในทุกท้องถิ่นในประเทศไทย ทั้งผลและดอกของ กล้วยน้ำว้ามีคุณค่าทางโภชนาการมาก ผลสุกนิยมนำมาใช้ในการห่อรวมกับข้าว แล้วนำไป ต้ม ซึ่งเรียกว่าข้าวต้มประเภทต่างๆ

น้ำกะทิ คือน้ำที่ได้จากการคั้นเนื้อมะพร้าวผสมกับน้ำอุ่นและเกลือเล็กน้อย แล้ว กรองกากเนื้อมะพร้าวออก จะได้น้ำกะทิ แบ่งได้ 2 ประเภทคือ หัวกะทิ ได้แก่ น้ำกะทิที่คั้น ครั้งแรก และหางน้ำกะทิ ได้แก่ น้ำกะทิที่ได้จากการคั้นครั้งที่ 2 หัวกะทิจะมีความเข้มข้นกว่า ใช้ผสมกับขนมร่วมกับน้ำเชื่อม เพื่อเพิ่มรสชาติขนมให้หอม หวาน มัน กลมกล่อมน่า รับประทานมากขึ้น เช่นขนมลอดช่องกะทิสด

งา เป็นพืชเศรษฐกิจที่ปลูกในท้องถิ่นอีสาน จังหวัดเลยเป็นอีกท้องถิ่นหนึ่งที่ มีการปลูกงา งามีหลายชนิด เช่น งาดำ งาขาว งาเขียว

ขนมพื้นบ้านอีสานที่ผู้วิจัยนำมาให้นักเรียนเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติทำขนม พื้นบ้านอีสาน จำนวน 3 ชนิด ดังนี้

1. ข้าวต้มมัด

1.1 ส่วนประกอบของข้าวต้มมัด

1.1.1 ข้าวสารเหนียว

1.1.2 กล้วยน้ำว้า

1.1.3 ถั่วดำ

1.2 ขั้นตอนการทำข้าวต้มมัด

1.2.1 นำถั่วดำแช่น้ำ 2-3 ชั่วโมง ซึ่งต้องเตรียมก่อนล่วงหน้าไว้แล้ว

1.2.2 นำกล้วยน้ำว้าสุก มาทำให้เป็นชิ้นเล็กๆ ลูกละ 3-4 ชิ้น

1.2.3 นำข้าวสารเหนียวที่เอาสิ่งเจือปนออกจนสะอาดแล้ว นำมาห่อ

รวมกับถั่วดำและกล้วยน้ำว้า โดยห่อด้วยใบตองกล้วยที่ผึ่งแดดจนอ่อน จึงจะทำให้ห่อ ข้าวต้มมัด ไม่แตก ห่อได้สวยงาม แล้วนำมามัดรวมกัน 2-3 ห่อต่อ 1 มัด

1.2.4 นำข้าวต้มที่ห่อได้ตามจำนวนที่ต้องการแล้ว ต้มให้สุก จึงจะสามารถนำไปรับประทานได้

1.3 คุณค่าทางโภชนาการ ได้สารอาหาร โปรตีนจากถั่วดำ คาร์โบไฮเดรต จากข้าวเหนียว และวิตามิน เอ บี1 บี6 ซี กรดอะมิโน อาจินีน จากกล้วย

2. ข้าวต้มแดง

2.1 ส่วนประกอบของข้าวต้มแดง

2.1.1 แป้งข้าวเหนียว

2.1.2 กล้วยน้ำว้าสุกหอม

2.1.3 เนื้อมะพร้าวที่ทึบหั่นเป็นชิ้นบางๆ

2.2 ขั้นตอนการทำข้าวต้มแดง

2.2.1 นำแป้งข้าวเหนียว นวดผสมกับกล้วยน้ำว้าที่สุกหอม จนเข้ากัน แล้วผสมกับเนื้อมะพร้าวที่เตรียมไว้คลุกให้เข้ากัน

2.2.2 ห่อด้วยใบตองกล้วยน้ำว้าที่ผึ่งแดดจนอ่อน

2.2.3 นำข้าวต้มที่ห่อแล้วไปนึ่งให้สุกจึงจะรับประทานได้

2.3 คุณค่าทางโภชนาการ ได้สารอาหาร คาร์โบไฮเดรต จากข้าวเหนียว และวิตามิน เอ บี1 บี6 ซี กรดอะมิโน อาจินีน จากกล้วย

3. ข้าวจี

3.1 ส่วนประกอบของข้าวจี

3.1.1 ข้าวเหนียวนึ่งสุก

3.1.2 เกลือ

3.1.3 ไข่ไก่ หรือไข่เป็ด

3.2 ขั้นตอนการทำข้าวจี

3.2.1 นึ่งข้าวเหนียวให้สุกใหม่

3.2.2 บั่นไข่เป็นก้อนเสียบด้วยไม้ไผ่

3.2.3 นำข้าวเหนียวปั้นเป็นก้อน โรยเกลือและชุบไข่ และจีไฟอ่อน ๆ จนไข่เหลืองสุก จึงจะได้ข้าวจีที่สมบูรณ์

3.3 คุณค่าทางโภชนาการ ได้สารอาหาร คาร์โบไฮเดรต จากข้าวเหนียว และวิตามิน บี 1 บี 2 บี 3 บี 5 บี 6 บี 9 กรดไขมัน โคลนลิติก ธาตุเหล็ก ไอโอดีน แคลเซียม โปรตีน จากไข่

ความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการทำขนมพื้นบ้านอีสาน

ความสำคัญ ขนมพื้นบ้านอีสานเป็นขนมที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ให้คุณค่าทางโภชนาการ ท่าง่าย ราคาถูก วัสดุอุปกรณ์ในการทำก็หาง่ายในท้องถิ่นของนักเรียนเอง และประโยชน์ที่ได้รับจากการทำขนมพื้นบ้านอีสาน อาจสรุปได้ดังนี้

1. ได้ขนมที่มีคุณค่าทางโภชนาการไว้รับประทาน
2. นักเรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
3. นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงานจนสำเร็จ
4. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการทำขนมพื้นบ้านอีสาน

ทักษะการปฏิบัติงาน

1. ความหมายของทักษะปฏิบัติ (Skill)

การิสัน (เดชา จันทศักดิ์, 2548 : 105 ; อ้างถึงใน Garrison, 1972) ได้อธิบายความหมายของทักษะว่าเป็นแบบของพฤติกรรมที่กระทำไปด้วยความราบเรียบ รวดเร็ว แม่นยำ ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาความสามารถของตน

ประสิทธิ์ เกรือสิงห์ (2541 : 9-11) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะกระบวนการ บางทีเรียกทักษะกระบวนการ 9 ขั้นตอนหรือเรียกให้เต็มว่าทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะ แปลว่า ความชำนาญ กระบวนการ หมายถึง การกระทำที่มีขั้นตอนการทำงาน การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยผ่านกระบวนการหลักหรือกระบวนการแม่บทของกระบวนการอื่น ๆ ซึ่งเกิดจากการนำเอากระบวนการต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั้งหมดในปัจจุบันมาประมวลเข้าด้วยกันเพื่อแยกตัวร่วม

วิไลวรรณ เชื้ออุ่น (2543 : 18) ได้ให้ความหมายของทักษะกระบวนการไว้ว่า หมายถึง ข้อสรุปของกระบวนการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน คือ สามารถคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น ใช้ปัญญาความสามารถคิดวิเคราะห์ วางแผนการกระทำต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอนไคร่ครวญการทำงานอย่างไม่ประมาท มีการประเมินปรับปรุงการกระทำ ทำให้เกิดการพัฒนอยุ่เสมอ

สนอง อินละคร (2544 : 63-69) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะกระบวนการ 9 ขั้นตอน เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่เป็นความรู้ การปฏิบัติงาน มีขั้นตอนดังนี้

1. ตระหนักในปัญหาและความจำเป็น ครูนำเสนอถึงประโยชน์หรือคุณค่า หรือความจำเป็นที่ต้องทำงานหรือปฏิบัติงานนี้ พร้อมแจ้งจุดประสงค์
2. วิเคราะห์วิจารณ์ ครูให้นักเรียนวิเคราะห์วิจารณ์ถึงลักษณะและขอบข่ายของ งานหรือชิ้นงาน ว่าประกอบด้วยงานย่อยหรือแนวปฏิบัติย่อย ๆ อะไรบ้าง
3. สร้างทางเลือก ครูให้นักเรียนระดมระดมหาแนวทางหรือวิธีการทำงาน หรือวิธีปฏิบัติงานนั้น ๆ อย่างหลากหลายว่า ชิ้นงานหรืองานที่จะปฏิบัติมีวิธีการทำได้อย่างไร บ้าง
4. ประเมินทางเลือก ครูให้นักเรียนเลือกแนวทางการทำชิ้นงานหรือการ ปฏิบัติงานที่เห็นว่าดีหรือเหมาะสมที่สุดมาใช้ปฏิบัติต่อไป
5. กำหนดลำดับขั้นตอนปฏิบัติ ครูให้นักเรียนกำหนดเป็นตารางการ ปฏิบัติงาน โดยกำหนดงานที่ต้องทำ ผู้รับผิดชอบงานที่ทำ ระยะเวลาในการทำงานให้ชัดเจน พร้อมบันทึกแผนการปฏิบัติงานส่งครู
6. ปฏิบัติด้วยความชื่นชม ครูให้นักเรียนลงมือทำชิ้นงานหรือปฏิบัติงานตาม กำหนดลำดับขั้นตอนที่จัดทำไว้
7. ประเมินผลระหว่างปฏิบัติ ครูให้นักเรียนบันทึกผลการปฏิบัติงานที่ตนเอง รับผิดชอบว่าประสบผลสำเร็จเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง เพื่อแก้ไข
8. ปรับปรุงให้ดีขึ้น ครูให้นักเรียนแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน หรือปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ
9. ประเมินผลรวม ครูให้นักเรียนนำผลงานหรือรายงานผลการปฏิบัติงานส่ง ครูเพื่อตรวจหรือนำผลงานมาจัดแสดงนิทรรศการ เพื่อแสดงความชื่นชมยินดีในความสำเร็จ ของงาน

หมายเหตุ ทักษะกระบวนการ 9 ชั้นนี้ อาจจะใช้ไม่ครบ 9 ชั้นก็ได้ หรือผู้สอนอาจจะ ต้องแปลงขั้นตอนเป็นอย่างอื่น ๆ ก็ได้ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ 9 ชั้นอาจไม่ครบชั้นก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ เช่น จุดประสงค์ที่เป็น เนื้อหาวิชาไม่สามารถกำหนดภาระงานได้ อาจสอนได้ 2 ชั้น คือ กำหนดปัญหาและความ จำเป็น กិควิเคราะห์วิจารณ์ เป็นต้น หรือบางจุดประสงค์การเรียนรู้อาจทำได้ถึงสร้างทางเลือกก็ได้

2. ลักษณะของทักษะปฏิบัติ

เดอ เซคโค (สนอง อินละคร. 2544 : 63-69 ; อ้างถึงใน De Cecco. 1974) ได้กล่าวถึงลักษณะของทักษะ ดังนี้

1. การตอบสนองแบบเชื่อมโยง (Response Chains) เป็นการตอบสนองทางกลไก ดังนั้น กาย๋ ได้อธิบายในลำดับขั้นการเรียนรู้การตอบสนองกลไก ว่าเป็นการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ เช่น การเคลื่อนไหวของเท้า และมือ เป็นต้น เป็นการเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองทางกลไก ตั้งแต่ 2 คู่ขึ้นไป โดยที่การตอบสนองที่เกิดขึ้นจากสิ่งเร้าอย่างหนึ่ง จะทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้นให้เกิดคู่ของความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองเป็นคู่ๆ ต่อไป

2. การเคลื่อนไหวที่ประสานกัน (Movement Coordination) เป็นทักษะที่เกี่ยวกับการประสานงานระหว่างการเคลื่อนไหวทางกลไกกับสายตา เราเรียกว่า ทักษะด้านกลไก – การรับรู้ (Perceptual-Motor Skill) ซึ่งเป็นทักษะที่เกี่ยวกับการประสานงานระหว่างการรับรู้และกิริยาทางกลไก เช่น การเล่นฟุตบอล คนตรี ซึ่งอาศัยการเคลื่อนไหวที่ประสานกันระหว่างแขนขา และตา เป็นต้น

3. แบบการตอบสนอง (Response Patterns) เมื่อผู้เรียนตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ แล้วจึงเอาส่วนต่างๆ เข้ามาเคลื่อนไหวให้ประสานกัน จนเป็นกระบวนการตอบสนองทั้งหมด จึงมีคำกล่าวว่าทักษะเป็นกระบวนการตอบสนองทั้งหมด เช่น การขับรถจะประกอบด้วยการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย มือหมุนพวงมาลัย สายตามองดูถนน ขาเหยียบคันเร่งและเบรก เราจึงต้องเรียนการใช้ส่วนต่างๆ อย่างต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ก่อน แล้วจึงนำส่วนต่างๆ เข้ามาเคลื่อนไหวประสานกัน จนกลายเป็นกระบวนการตอบสนองที่ใหญ่ขึ้นในที่สุด

จากลักษณะของทักษะปฏิบัติที่มีการตอบสนองแบบเชื่อมโยง การเคลื่อนไหวที่ประสานกันในการเรียนรู้ ในการเรียนดนตรีนาฏศิลป์หรืออื่นๆ อาศัยการเคลื่อนไหวที่ประสานกันระหว่างแขน ขา และตา กล่าวได้ว่า ทักษะเป็นกระบวนการตอบสนองทั้งหมด โดยการเรียนรู้ การใช้ส่วนต่างๆ อย่างต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ก่อน แล้วจึงนำส่วนต่างๆ เข้ามาเคลื่อนไหวประสานกันจนเป็นกระบวนการตอบสนองที่ใหญ่ขึ้น

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ทักษะกระบวนการ 9 ขั้น มี 2 แนวทางคือ

แนวทางที่ 1 ถ้าบทเรียนนั้นเป็นบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานหรือภาคปฏิบัติหรือกำหนดเป็นภาระงานได้ ควรสอนให้ครบขั้นตอนและให้ผ่านทีละขั้นตอน ขั้นตอนจะมี 9 หรือ 8 หรือ 7 แล้วแต่การซับซ้อนของงานกับวัยและระดับของผู้เรียน ไม่น่าจะต้องมีครบ 9 ขั้นตอนเสมอไปการทำงานหรือภาคปฏิบัติหรือภาระงานบางอย่าง อาจจะไม่มีความเลือกหลากหลายผู้สอนอาจจะไม่ต้องทำขั้นที่ 3 และ 4 คือ ไม่ต้องหาทางเลือกและเลือกทางเลือก ดังนั้นผู้สอนอาจสอนข้ามขั้นตอน 3-4 ปฏิบัติไปได้เลย ส่วนขั้นที่ 7-8-9 อาจสอนรวมกันไป เพื่อให้ขั้นตอนกระชับก็ได้ แต่ถ้าเป็นไปได้ควรสอนไปที่ละขั้นตอน

แนวทางที่ 2 ถ้าบทเรียนที่จะสอนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน เช่น อาจสอนให้มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสอนให้นักเรียนตระหนักหรือเห็นความสำคัญของสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจน เช่น การสอนสิ่งแวดล้อม ครูอาจตั้งจุดประสงค์ว่าให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมหรือสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีการรักษาสิ่งแวดล้อม ไม่มีการปฏิบัติเลยลักษณะนี้เรียกว่าบทเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานเท่านั้น ถ้าบทเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานซึ่งไม่ครบวงจรการทำงาน ครูอาจนำขั้นตอนย่อยของทักษะกระบวนการมาใช้สอน ทั้งนี้จะใช้ขั้นตอนย่อยใดบ้างจะขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การเรียนรู้ขั้นสูงหรือครูอาจนำกระบวนการอื่น ๆ มาสอนตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้ครบขั้นตอน เมื่อใช้กระบวนการอื่นครูตรวจสอบว่าเมื่อเทียบกับทักษะกระบวนการแล้วผู้เรียนไปถึงขั้นไหนด้วย ตัวอย่าง เช่น ถ้าจะสอนนักเรียนให้เห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมครูผู้สอนอาจใช้ขั้นตอนตระหนักในปัญหาและความต้องการจำเป็นและขั้นวิเคราะห์ วิจัยหรือใช้กระบวนการสร้างความตระหนักมาสอนได้ เป็นต้น

กรมวิชาการ (2545 : 36) ได้เขียนไว้ว่า ทักษะกระบวนการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นทักษะเป็น กระบวนการทำงาน เป็นการลงมือทำด้วยตนเอง โดยมุ่งเน้นการฝึกวิธีการทำงานอย่างสม่ำเสมอทั้งการทำงานเป็นรายบุคคล การทำงานเป็นรายกลุ่ม ซึ่งจะทำให้สามารถทำงานได้บรรลุตามเป้าหมาย

1. การวิเคราะห์งาน หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถแจกแจงงานที่จะทำว่าเป็นงานประเภทใด ต้องใช้เครื่องมือ อุปกรณ์อะไรบ้าง มีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไร กล่าวคือฝึกให้ผู้เรียนมองงานออกโดยภาพรวมจะต้องทำอะไร

2. การวางแผนในการทำงาน หมายถึง การวางแผนว่าจะทำงานอย่างไร จะทำคนเดียวหรือทำเป็นกลุ่ม ถ้าทำหลายคนจะแบ่งหน้าที่กันอย่างไร ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์อะไรบ้าง

จะต้องใช้เงินลงทุนในการทำงานอะไรบ้างหรือไม่อย่างน้อยเพียงไร กำหนดวิธีทำงานให้เป็นขั้นตอนจนสำเร็จ

3. การปฏิบัติงาน หมายถึง การให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่วางไว้ฝึกให้มีลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน เช่น การพุดจาที่สุภาพเหมาะสม การมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความขยันอดทน ซื่อสัตย์ ฯลฯ สามารถตรวจสอบผลการทำงานของตนเองเป็นระยะๆ

4. การประเมินผลการทำงาน หมายถึง การให้ผู้เรียนได้มีการประเมินผล ทั้งในระหว่างการวางแผนการทำงาน ขณะปฏิบัติงาน และเมื่องานเสร็จแล้ว โดยขึ้นวางแผนการทำงานให้ประเมินว่าได้วางแผนไว้รอบคอบรัดกุมหรือไม่ จะต้องเตรียมอะไรบ้างตรวจสอบแผนที่วางไว้ว่าเป็นไปได้หรือไม่ ขณะปฏิบัติงานให้ประเมินว่า วิธีการทำงานเป็นอย่างไร มีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงอย่างไรบ้าง และผลที่ปรากฏออกมาให้ประเมินว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ มีข้อดีข้อเสียอย่างไร เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงงานของตนให้ดีขึ้น

เดชา จันทศักดิ์ (2548 : 109) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะกระบวนการเป็นจุดมุ่งหมายในหลักสูตรที่ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุถึงขั้นมีทักษะในการใช้ทักษะนี้ได้อย่างดี ยิ่งเคยชินกับการใช้ทักษะนี้และคิดเป็นนิสัยในการใช้ทักษะนี้แสวงหาความรู้ ดังนั้นในการเรียนการสอนผู้สอนจะต้องไม่ลืมประเมินพฤติกรรมเหล่านี้ว่าผู้เรียนมีทักษะในระดับมโนคติ ระดับพฤติกรรม แสดงออกว่าทำได้ในระดับเลียนแบบได้พอใช้ ดี หรือชำนาญการหรือพัฒนาตนเองได้อีกระดับหนึ่ง เช่น ทำได้ต่างจากตัวอย่างที่ผู้สอนให้ทำ สามารถสัมพันธ์ในอีกรูปแบบหนึ่งที่ตนเองคิดค้นขึ้นได้เป็นรูปแบบที่ตนเองถนัดทำได้อย่างชำนาญและควรพิจารณาประเมินทักษะย่อยในกระบวนการว่าทักษะใดทำได้ดีกว่า เพื่อจะพัฒนาจะได้เร่งพัฒนาทักษะที่ยังต้องอยู่ต่อไป ขั้นสุดท้ายควรประเมินถึงขั้นฝึกฝนจนยอมรับคุณค่าหรือยอมรับเป็นแนวทางปฏิบัติ เคยชินกับการปฏิบัติชอบที่จะปฏิบัติจนสะสมไว้เป็นนิสัยซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการสอนวิชานั้น ๆ วิธีการประเมินที่ดีที่สุด น่าจะได้จากการสังเกตของผู้สอนและผู้เรียบเรียงเอง

เดอ เซคโก (สนอง อินละคร. 2544 : 63-69 ; อ้างถึงใน De Cecco. 1968 : 309-319) กล่าวว่าทักษะปฏิบัติ คือ การกระทำที่มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าโดยการตอบสนองนั้น ๆ มีลักษณะต่อเนื่องกันเป็นการประสานงานกันของการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อตั้งแต่ 2 ส่วนขึ้นไปมีการแสดงออกที่เป็นกระบวนการ

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการปฏิบัติ สรุปได้ว่า ทักษะการปฏิบัติงาน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้

ปฏิบัติงานตามขั้นตอน ได้แสดงออกถึงพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ได้ฝึกทักษะในการทำงานอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งผลงานสำเร็จ ผู้เรียนที่มีคุณสมบัติที่ดีในการทำงานคือ มีการคิดวิเคราะห์ วางแผนการทำงาน มีการฝึกปฏิบัติจริง มีการประเมินผลการกระทำทั้งกระบวนการและผลิต เพื่อปรับปรุงและพัฒนา มีนิสัยที่ดีในการทำงานและสามารถทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3. วิธีการวัดผลประเมินผลของทักษะกระบวนการปฏิบัติ

สมนึก ภัททิยธนี (2551 : 50-56) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดและประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นการวัดผลงานที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติซึ่งสามารถวัดได้ทั้งกระบวนการและผลงาน ในสภาพธรรมชาติ (สภาพจริง) หรือในสภาพที่กำหนดขึ้น (สภาพจำลอง) เหมาะกับวิชาที่เน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎีและสามารถวัดควบคู่ไปกับภาคทฤษฎี คือ การใช้แบบทดสอบ สิ่งที่ต้องคำนึงในการวัดภาคปฏิบัติ คือ

1. ชั้นเตรียมงาน
2. ชั้นปฏิบัติงาน
3. เวลาที่ใช้ในการทำงาน
4. ผลงาน

หลักการวัดผลงานภาคปฏิบัติที่ดี

1. ต้องกำหนดจุดประสงค์ในการวัดทักษะให้ชัดเจน ซึ่งอาจวัดที่กระบวนการหรือผลงาน ทั้งสองอย่าง
2. เนื้อหาสาระที่ให้นักเรียนปฏิบัติมีลักษณะสอดคล้องกับสภาพจริง (Authentic)
3. คุณภาพของสิ่งที่วัดครั้งหนึ่ง ๆ มีจำนวนเพียงพอและสามารถวัดได้โดยตรง
4. กำหนดเงื่อนไขในการวัดได้ชัดเจน
5. ในการวัดโดยใช้สิ่งเร้าที่เกิดขึ้น (Structured Stimulus) ต้องเขียนคำชี้แจงอย่างกระชับ ชัดเจนและสมบูรณ์
6. แบบฟอร์มที่ใช้วัดมักจะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) หรือมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งสามารถให้คะแนนได้สะดวก แต่ต้องระบุเกณฑ์การให้คะแนนอย่างชัดเจนประเภท

การวัดผลงานภาคปฏิบัติแบ่งได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง
ดังนี้

1. แบ่งตามด้านที่ต้องการวัด แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 การวัดกระบวนการ (Process) เป็นการวัดที่พิจารณาเฉพาะวิธีทำวิธีปฏิบัติในการทำงานหรือกิจกรรมให้สำเร็จ เช่น พิจารณา วิธีที่ผู้เรียนทำการทดลองในห้องปฏิบัติการในวิชาวิทยาศาสตร์ การใช้เครื่องมือช่างในการทำเฟอร์นิเจอร์ การตีเทนนิสแบบลูกหลังมือ การกล่าวสุนทรพจน์ ฯลฯ

1.2 การวัดผลงาน (Product) เป็นการวัดที่พิจารณา เฉพาะผลงานหรือผลผลิต ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการทำงานหรือกิจกรรม เช่น ตัวเฟอร์นิเจอร์ที่ผู้เรียนผลิตออกมา ภาพวาดของนักเรียนดอกไม้ประดิษฐ์จากฝีมือนักเรียน ฯลฯ

ในบางครั้งจะประเมินผลทั้งกระบวนการและผลผลิต เช่น การเทียบกิ่งมะม่วงแต่บางครั้งประเมินเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง เช่น การวาดภาพมักประเมินเฉพาะผลงานอย่างเดียว

2. แบ่งตามลักษณะสถานการณ์ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ใช้สถานการณ์จริง (Real Setting) การวัดผลปฏิบัติโดยใช้สถานการณ์จริง

2.2 สถานการณ์จำลอง (Simulated) การวัดผลการปฏิบัติในบางเรื่องต้องใช้สถานการณ์จำลอง เพราะถ้าใช้สถานการณ์จริงจะสิ้นเปลืองมาก มีอันตรายหรือไม่อาจกระทำได้ เช่น การติดตั้งไฟฟ้าในอาคารการฝึกนักบินใหม่

3. แบ่งตามสิ่งเร้าแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

3.1 ใช้สิ่งเร้าที่เป็นธรรมชาติ (Natural Stimulus) เป็นการวัดผลงานภาคปฏิบัติที่เป็นไปตามธรรมชาติผู้วัดไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยว เช่น ทักษะทางสังคมของผู้เรียนที่วัดทำการสังเกตในสภาพที่เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ได้กำหนดให้ปฏิบัติ ตามกระบวนการที่กำหนดให้ปฏิบัติ เช่น เกี่ยวกับกฎความปลอดภัย เป็นต้น

3.2 ใช้สิ่งเร้าที่จัดขึ้น (Structured Stimulus) เป็นการวัด โดยจัดสิ่งเร้าที่สามารถแสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ต้องการประเมินให้หรือปรากฏให้เห็นชัดเจน เช่น การให้นักเรียนเตรียมและกล่าวสุนทรพจน์ การให้ทดลองในห้องปฏิบัติ การอ่านออกเสียง การเล่นดนตรี ฯลฯ วิธีนี้จะลดเวลากับการสังเกต เพราะไม่รอให้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ

สรุป การวัดและประเมินผลที่เน้นทักษะกระบวนการ เป็นส่วนสำคัญหลังจากที่ครูผู้สอนจะต้องปฏิบัติเมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อที่จะทราบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างไร มีความรู้ความสามารถจริงหรือไม่

ครูผู้สอน ได้จัดกิจกรรมให้ไปเป็นไปตามที่ได้วางแผนการจัดการเรียนรู้หรือไม่ และสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในแต่ละแผนนั้นมีกรวัดและประเมินผลให้ครบทั้ง 3 ด้านหรือไม่ ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัยจากการศึกษา วิธีการวัดผลประเมินผลของทักษะกระบวนการปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวัดทักษะกระบวนการปฏิบัติของ สมนึก ภัททิยธนี (2551 : 50 - 56) ได้แก่ ชั้นเตรียมงาน ชั้นปฏิบัติงาน เวลาที่ใช้ในการทำงานและผลงาน

ความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง (2542 : 278 - 279) กล่าวถึงความพึงพอใจว่า

1. ความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับระดับความชอบหรือไม่ชอบต่อสภาพต่างๆ
2. ความพึงพอใจเป็นผลของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่างๆ
3. ความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานที่ดีและสำเร็จจนเกิดเป็นความภูมิใจและได้ผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ตามที่หวังไว้

นิธิตา คงสวัสดิ์ (2544 : 11) ให้นิยามว่าเป็นผลของความสนใจ เอาใจใส่ในเรื่องนั้นๆ เป็นความรู้สึกที่ดี มีความสุข มีความพอใจของบุคคลที่มีต่อบางสิ่งต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการงานหรือการเรียน เกิดความรู้สึกตั้งใจ เต็มใจและสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุหรือเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้น จรวยพร สุดสวาทและคณะ (2545 : 14 ; อ้างถึงใน Wolman, 1973, Dictionary of behavior science : 384) ยังได้กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกมีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกชอบ พอใจ ทำให้บุคคลเกิดความสบายใจ เป็นความสุข เป็นผลดีต่อการปฏิบัติงานทำงานที่สืบเนื่องมาจากทัศนคติด้านต่างๆ ที่มีต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งเกิดจากองค์ประกอบต่างๆ เช่น ความมั่นคง ปลอดภัย ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ได้รับผลตอบแทน เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนการได้รับสนองความต้องการของบุคคล เป็นต้น

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาความพึงพอใจในการทำงาน

พงศ์ หรดาล (2540 : 44) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์และความสำคัญของการศึกษาความพึงพอใจในการทำงานไว้ดังนี้

1. เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่ง หรือสาเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและสาเหตุของความไม่พึงพอใจในการทำงาน
2. เพื่อให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ กับการปฏิบัติงาน
3. เพื่อเรียนรู้ถึงสัมพันธภาพของความพึงพอใจกับการฝึกอบรม การขาดงาน การออกจากงานและอื่นๆ
4. เพื่อการเลือกใช้เครื่องมือ หรือวิธีการเพื่อเพิ่มความพึงพอใจในการทำงานได้อย่างถูกต้อง

ความพึงพอใจในการทำงานของคนงานเป็นผลมาจากท่าที หรือทัศนคติที่บุคคลมีต่อสิ่งต่างๆ หลายอย่างในการทำงาน หรืออาจกล่าวได้อย่างกว้าง ๆ ว่า ความพึงพอใจในการทำงานของมนุษย์คือ ท่าที หรือทัศนคติต่างๆ ไปที่มีต่อปัจจัยต่างๆ ในการทำงาน ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการศึกษาความพึงพอใจในการทำงานก็เพื่อศึกษาความสำคัญของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เพื่อจะนำปัจจัยเหล่านี้มาเป็นเครื่องช่วยในการจูงใจคนงานให้อยากทำงาน การศึกษาความพึงพอใจอาจกระทำได้โดยการสำรวจทัศนคติของคนงานที่มีผลกระทบต่อปัจจัยต่าง ๆ ในการทำงานนั่นเองถ้าศึกษาแล้วได้ผลออกมาไม่เป็นที่พอใจ ฝ่ายบริหารจะได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในปัจจัยนั้นๆ ให้ดีขึ้น

ทั้งนี้เพื่อให้คนงานมีทัศนคติที่ดีต่อปัจจัยนั้นในทางบวก เมื่อคนงานมีทัศนคติที่ดีก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจตามมาและปัจจัยที่จะสามารถกำหนดความพึงพอใจในการทำงานของแต่ละบุคคลอาจจะเหมือนกันหรือไม่เหมือนกันก็ได้ขึ้นอยู่กับความรู้สึกและทัศนคติของแต่ละบุคคล เช่น พื้นความรู้ อายุ เพศ เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตัวแปรและทำให้การกำหนดปัจจัยแตกต่างกันได้ ในทำนองเดียวกันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องศึกษาความพึงพอใจของเด็กที่มีต่อชุดกิจกรรมเสริมทักษะนี้ด้วย

จิราพร พรมาศรี (2549 : 64) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจว่า ความต้องการของมนุษย์นั้นมีอยู่มากมาย ทั้งปริมาณและขอบเขต เพราะมนุษย์คอกอยู่ในสภาพแวดล้อมไม่เหมือนกันการกำหนดความต้องการในปัจจุบันพื้นฐานจึงแตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ตามอาจกล่าวได้ว่าความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็จะเกิด

ความพึงพอใจในระดับหนึ่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

ราไฟ บัญเย็น (2549 : 64) ได้สรุปความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนกับผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ขึ้นอยู่กับว่ากิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ นั้น ทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากน้อยเพียงใดนั้น คือครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนให้กับผู้เรียนอย่างเหมาะสม

3. ทฤษฎีความพึงพอใจ

ความพึงพอใจของมนุษย์จะไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสภาพการณ์ของการทำงานและปัจจัยอื่นๆ ภายในองค์กร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของความพึงพอใจในการทำงานจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา ดังนั้น การศึกษาและวิเคราะห์ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจซึ่งนักจิตวิทยาอุตสาหกรรมได้กล่าวถึงทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน มีดังต่อไปนี้

ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์

ทวีพร วิรัชชัยและสงวนศรี วิรัชชัย (2541 : 196) ได้นำเสนอแนวคิดของนักจิตวิทยาชื่อ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์จะถูกกระตุ้นจากความปรารถนาที่จะสนองต่อความต้องการมีอยู่ 7 ลำดับขั้น คือ

1. ความต้องการทางสรีระ (Physiological needs) เป็นความต้องการทางสรีระร่างกายตามธรรมชาติและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม การพักผ่อน
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety needs) เป็นความต้องการเพื่อปกป้องพิทักษ์ตนเองให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว เด็กที่ได้รับการเอาใจใส่ปกป้องดูแลจะเป็นเด็กที่ร่าเริงแจ่มใส
3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and belonging needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับความรักและความสนใจจากผู้อื่นและยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

4. ความต้องการความภูมิใจในตนเอง (Self esteem needs) คือ ความต้องการความคิดความรู้สึกที่ดี ในทางบวกเกี่ยวกับตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง รู้สึกว่าตนเป็นคนดี เป็นคนเก่งมีความรู้ มีความสามารถ

5. ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ (Needs to know and understand) คือ ความต้องการที่จะเรียนรู้ทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ในโลกหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทำให้เป็นคนกระตือรือร้น ชอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน

6. ความต้องการทางสุนทรียะ (Aesthetic needs) คือ ความต้องการที่จะเข้าใจเห็นค่าและรู้จักซาบซึ้งในผลงาน ทางด้านสุนทรียะภาพทั้งหลาย เช่น ผลงานทางด้านดนตรี ศิลปะ วรรณกรรมศาสนาและปรัชญา

7. ความต้องการที่จะบรรลุศักยภาพแห่งตน (Needs for self actualization) เป็นความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มีคุณภาพสูงสุด เต็มตามศักยภาพของตน จากทฤษฎีของมาสโลว์ สามารถนำแนวคิดมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาเพื่อกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจผู้เรียน ได้ดังนี้

สุจิตรา พรมนุชาธิป (2545 : 42 - 44) สรุปไว้ว่า

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย จัดให้มีการลดค่าอาหารกลางวันหรือมีการจัดให้รับประทานอาหารกลางวันฟรี ให้มีห้องน้ำใช้
2. ความต้องการด้านความปลอดภัย จัดให้มีการควบคุมความปลอดภัยต่าง ๆ มีการวางแผนและการฝึกปฏิบัติเป็นอย่างดี
3. ด้านความต้องการทางสังคม ต้องมีความอดทน ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
4. ความต้องการทางด้านความภาคภูมิใจ ประกอบด้วยความภาคภูมิใจในตนเองและความนับถือผู้อื่น
5. ความต้องการด้านการมีศักดิ์ศรีแห่งตนหรือความสมหวังในชีวิตให้โอกาสผู้เรียนในการสำรวจ ค้นคว้าด้วยตนเอง

4. แบบวัดความพึงพอใจ

พงศ์ หรดาล (2540 : 40-62) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการทำงานเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวกและเป็นสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานตลอดจนทำให้เกิดความพึงพอใจ มีความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่น มีขวัญกำลังใจในการทำงาน ความพึงพอใจ เป็นผลที่เกิดจากทัศนคติหลายประการ ที่คนมีต่องานของเขา ต่อองค์ประกอบ

อื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับงานต่อชีวิตของเขาเอง โดยทั่วไป แบบวัดความพึงพอใจตามลักษณะที่ควรจะถามเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. แบบสำรวจปรนัย (Objective survey) เป็นแบบวัดที่มีคำถามและคำตอบให้เลือกโดยที่ผู้ตอบ ตอบตามที่ตนเองมีความคิดเห็นและความรู้สึกเป็นข้อมูลที่ได้รับที่สามารถวิเคราะห์ได้เชิงปริมาณ

2. แบบสำรวจเชิงพรรณนา (Descriptive) เป็นแบบทดสอบถามที่ให้ผู้ตอบ ตอบด้วยคำพูดและข้อเขียนของตนเอง เป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ให้ตอบโดยอิสระเป็นข้อมูลที่ได้เชิงคุณภาพ

การแบ่งแบบวัดความพึงพอใจตามลักษณะของงาน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ

1. แบบวัดความพึงพอใจในงานโดยทั่วไป เป็นแบบวัดความพึงพอใจของบุคคลที่มีความสุขกับงานโดยมีส่วนร่วม

2. แบบวัดความพึงพอใจเฉพาะเกี่ยวกับงาน ลักษณะของแบบวัดความพึงพอใจงานในแต่ละด้าน

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจ เป็นการวัดความรู้สึกในทางบวกของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ซึ่งใช้ได้หลายแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์ของผู้ตอบ หรือกลุ่มผู้ที่ต้องการศึกษา

5. คุณลักษณะของแบบสอบถามความพึงพอใจที่ดี

ความพึงพอใจในการทำงานเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบันและมีความสำคัญยิ่งขึ้นไปในอนาคตและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานจะสนับสนุนให้มีการสร้างเครื่องมือ เพื่อประเมินความพึงพอใจในการทำงานของคนงานมากขึ้น ฉะนั้นในการสร้างเครื่องมือหรือแบบสอบถาม ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. ความถูกต้อง แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานจะต้องวัดสิ่งที่มุ่งหมายจะวัดคำถามต่าง ๆ จะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูงขึ้น

2. ความเชื่อถือได้ แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานจะต้องให้ผลลัพธ์ที่แน่นอนและจะมีคำถามหลายข้อที่วัดแต่ละลักษณะของความพึงพอใจในการทำงาน

3. เนื้อหา สอบถามความพึงพอใจในการทำงานจะต้องระบุปัจจัยที่กระทบต่อชีวิตการทำงานและความมีประสิทธิภาพขององค์กร

4. ภาษา คำถามที่จะถามต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือและใช้ได้กับองค์กรหลายประเภท

แผนการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

มีผู้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนไว้หลายท่าน ดังนี้

นิคม ชมภูหลง (2544 : 180) กล่าวว่า แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (2545 : 69) กล่าวว่า แผนการสอน หมายถึง แผนงานหรือโครงการที่ครูผู้สอนได้เตรียมการจัดการไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการเรียนรู้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่งอย่างเป็นระบบระเบียบ โดยใช้เครื่องมือสำหรับการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่งอย่างเป็นระบบระเบียบ โดยใช้เครื่องมือสำหรับการจัดการเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 1) กล่าวว่า แผนการสอน หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ณัฐวุฒิ กิจเรืองรุ่ง (2545 : 53) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนด

รุจิร ภู่อาระ และจันทรานี สงวนนาม (2545 : 159) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 290) กล่าวว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ การวัดผล ประเมินผล ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่มีกำหนดไว้ในหลักสูตรหรือกล่าวกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า แผนการสอนเป็นแผนที่ผู้สอนจัดทำขึ้นจากคู่มือครูหรือแนวการสอนของกรมวิชาการ ทำให้ผู้สอนทราบว่าสอนเนื้อหาใด สอนอย่างไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอน คือ แผนการดำเนินงาน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิด ประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งมีส่วนสำคัญประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม สื่อการเรียน และการวัดประเมินผล โดยมีการเตรียมเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า ผู้อื่นสามารถนำไปใช้สอนแทนได้

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง (2545 : 53) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า

1. เพื่อให้เห็นความต่อเนื่องของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร
2. เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

3. เพื่อให้สามารถเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมก่อนทำการสอน

4. เพื่อให้ผู้สอนมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้
5. เพื่อให้เกิดการปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้จากข้อที่พบ
6. เพื่อให้ผู้อื่นสอนแทนได้ในกรณีที่เป็น
7. เพื่อเป็นหลักฐานในการพิจารณาผลงานคุณภาพในการปฏิบัติการสอน
8. เพื่อเป็นข้อบ่งชี้ความเป็นวิชาชีพของครูผู้สอน

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 289) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการสอนไว้ว่า แผนการสอนเป็นงานสำคัญของครู การสอนจะประสบผลสำเร็จด้วยดีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการวางแผนการสอนเป็นสำคัญ ถ้าผู้สอนวางแผนการสอนที่ดีก็เท่ากับบรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางไปแล้วครึ่งหนึ่ง การวางแผนจึงมีความสำคัญ ดังนี้

1. ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ เมื่อเกิดความมั่นใจในการสอนก็จะสอนด้วยความคล่องแคล่ว เป็นไปตามลำดับขั้นตอน อย่างราบรื่นไม่ติดขัด เพราะได้เตรียมการทุกอย่างไว้พร้อมแล้ว การสอนก็จะดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์

2. ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไปเพราะผู้สอนมีแผนมีเป้าหมาย มีทิศทางในการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ใหม่ตามที่ผู้สอนวางไว้

3. ทำให้เป็นการสอนที่ตรงหลักสูตร เพราะในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทั้งจุดประสงค์การสอน เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ การสอน การวัดผลประเมินผล แล้วจัดทำแผนการสอนตรงตามจุดมุ่งหมาย และทิศทางของ หลักสูตรช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้สอนแทนในกรณีที่ครูผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้

4. ทำให้ผู้สอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนที่ไม่ได้

วางแผน

5. ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไป ทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อน และเป็นแนวทางในการทบทวนหรือการออกข้อสอบ เพื่อวัดผลการเรียนรู้ได้ และยังเป็นเอกสารไว้เป็นแนวทางแก่ผู้สอนแทน ผู้เรียนจะได้รับความรู้ที่ต่อเนื่อง

6. ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อครูผู้สอนและวิชาที่เรียน เพราะผู้สอนสอนด้วยความพร้อม ด้วยความมั่นใจ ผู้สอนได้เตรียมการสอนไว้อย่างพร้อมเพียงทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความเข้าใจส่งผลให้มีเจตคติที่ดีต่อครูผู้สอนและวิชาที่เรียน

3. ลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 135) กล่าวว่า แผนการสอนที่ดี ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ

1. เป็นแผนการสอนที่มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียน เป็นผู้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการไปตามความมุ่งหมาย

2. เป็นแผนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบมาเป็นเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

3. เป็นแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการมุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และนำกระบวนการไปใช้จริง

4. เป็นแผนการสอนที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จราคาสูง

4. ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

การทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้ (สำลี รักสุทธี. 2546 : 84)

1. ศึกษาหลักสูตร ต้องศึกษาหลักสูตรอย่างกว้างขวาง และอย่างลึกในวิชา และรายวิชาที่สอน เช่น ศึกษาโครงสร้างของวิชา สื่อการเรียนการสอน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น

2. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลา และกิจกรรม วิเคราะห์ได้จาก คำอธิบายรายวิชา โดยให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ของรายวิชา และจุดประสงค์ของหลักสูตร

4. หาวิธีสอน กลวิธีสอนต้องสอดคล้องกับหลักสูตร โดยใช้ทักษะ กระบวนการ และทักษะการเรียนรู้ต่างๆ และการผสมผสานระหว่างประสบการณ์ และจินตนาการของผู้สอน ซึ่งวิธีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้มากที่สุด จะต้องยึดหลักให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ให้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง รู้จักวางแผนและฝึกทักษะเป็นกลุ่ม และรายบุคคล เพื่อให้นักเรียนได้เป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5. จัดทำสื่อการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน อาจเป็นสื่อที่ใช้อยู่แล้ว หรือคิดขึ้นใหม่ก็ได้ แต่ต้องเหมาะสมกับเนื้อหา

6. จัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ให้สอดคล้องกับหลักสูตร ซึ่งเครื่องมือจะต้องวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัย และทักษะพิสัย ตลอดทั้งครอบคลุมถึงกระบวนการวางแผนของนักเรียนทั้งสถานการณ์จริง และสถานการณ์จำลอง

7. กำหนดโครงสร้างสำหรับ 1 รายวิชา ซึ่งสามารถปฏิบัติได้ 2 ลักษณะ คือ โครงสร้างโดยสัมพันธ์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลา กระบวนการ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ให้เป็นภาพรวมตลอด 1 รายวิชา ส่วนโครงสร้างโดยสังเขป เป็นการวางโครงสร้างโดยสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาและเวลา เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมด ใน 1 รายวิชา

8. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ขยายจากโครงสร้าง เป็นการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่จะนำไปใช้ในแต่ละคาบ / ชั่วโมง อย่างละเอียด และปฏิบัติได้จริงทั้งนี้โดยมีส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ ที่จะช่วยให้การดำเนินการสอนบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีมากมายหลากหลายข้อ แตกต่างกันไป แต่ส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้จะต้องมีในแผนการจัดการเรียนรู้ คือ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

รุจิร ภู่อาระ และจันทรานี สงวนนาม (2545 : 159-160) ได้เสนอแนะขั้นตอน การทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ว่า

1. ทำความเข้าใจมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้ง แนวคิดของขอบเขตของกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้มาเป็นกรอบในการทำแผนการจัดการเรียนรู้
2. เขียนจุดประสงค์เพื่อการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้เป็นรายจุดประสงค์ ปลายทางที่กล่าวถึง

- 2.1 จุดประสงค์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 2.2 จุดประสงค์จากคำอธิบายรายวิชา
3. เขียนโครงสร้างของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งหมด ได้แก่
  - 3.1 หัวข้อย่อย (จากคำอธิบายรายวิชาและหนังสืออ้างอิง)
  - 3.2 จำนวนตามแต่ละหัวข้อย่อย
  - 3.3 สาระสำคัญที่เน้นความคิดรวบยอด / หลักการ/ทักษะ /ลักษณะนิสัย
  - 3.4 จุดประสงค์นำทางตามหัวข้อย่อย

จากการศึกษาขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้พอสรุปได้ว่า ก่อนจะเขียนแผน การสอนต้องศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร ศึกษาเนื้อหา แบ่งคาบเวลาเรียนให้เหมาะสม กับเนื้อหา จัดทำกำหนดการสอน เขียนแผนการสอน เมื่อเขียนแผนการสอนแล้วควรมีการ ประเมินแผนการสอน

5. หัวข้อสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

สำลี รักษุทธิ (2545 : 92 -114) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. สาระสำคัญ (Concept) เป็นความคิดรวบยอดหรือหลักการของเรื่องหนึ่ง ที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนเมื่อเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective) เป็นการกำหนด วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนตามแผนการเรียนรู้นี้แล้ว
3. สาระ (Content) เป็นเนื้อหาที่จะจัดกิจกรรม และต้องการให้เกิดกับ นักเรียนเมื่อเรียนตามแผนการเรียนรู้นี้
4. กระบวนการเรียนรู้ (Instructional Activities) เป็นการเสนอขั้นตอนหรือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่จุดประสงค์ที่ตั้งไว้
5. แหล่งการเรียนรู้/ สื่อการเรียนรู้ (Instructional Media) เป็นขั้นตอนการ นำเสนอหรือจุดกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้

6. การวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation) เป็นการกำหนด ขั้นตอนหรือวิธีวัดและประเมินผลว่านักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งจะแยกประเมินว่านักเรียนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งแยกการประเมินด้านความรู้ และทักษะกระบวนการปฏิบัติงาน

7. กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบันทึกเพิ่มเติมของครูผู้สอนหลังจากได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้บังคับบัญชาตรวจ เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้สอน

8. ข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชา เป็นการบันทึกผลการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ถูกต้องเพียงใด เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์ สาระ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อ การวัดและประเมินผล มีความสอดคล้อง ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

9. บันทึกหลังสอน เป็นการบันทึกของผู้สอนหลังจากนำแผนจัดการเรียนรู้ไปใช้ มีผลการศึกษาเป็นอย่างไร ซึ่งประกอบด้วย

9.1 ผลการเรียนรู้ เป็นการบันทึกผลการเรียนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ทั้ง 4 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย และกระบวนการ

9.2 ปัญหาอุปสรรค เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนทั้งก่อนสอน ขณะสอน และหลังสอน

9.3 ข้อเสนอแนะ เป็นการบันทึกข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุง การเรียน การสอนเกิดการเรียนรู้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของบทเรียน

6. รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้มีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้สอน หรือสถานศึกษาจะเลือกใช้ ที่คิดว่าเหมาะสมและสะดวกต่อการนำไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ

ฉัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง (2545 : 57- 58) ได้เสนอแนะรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ดังตัวอย่าง

รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายหรือเรียงหัวข้อ

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ชั้น.....ภาคเรียน.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....เรื่อง.....เวลา.....

ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.1.....

1.2.....

1.3.....

2. สาระการเรียนรู้

.....

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

4. สื่อ / อุปกรณ์

.....

5. การวัดและประเมินผล

.....

จากการศึกษารูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ว่า รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้มีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้สอนหรือสถานศึกษาจะเลือกใช้ให้เหมาะสมและสะดวกต่อการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งควรมีองค์ประกอบ คือ หัวแผน สาระสำคัญ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ ความคิดเห็นของ

ผู้บริหาร บันทึกหลังการสอน ซึ่งแผนการสอนมีความสำคัญต่อครูผู้สอนเป็นอย่างมากจะขาดไม่ได้เพราะเป็นเครื่องทำมาหากิจของครู ครูต้องเตรียมไว้ล่วงหน้าก่อนทำการสอนทุกครั้ง จึงจะได้รู้ปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในช่วงที่ทำการสอนจะได้แก้ไขปัญหานั้นได้ทันเวลา และยังสามารถจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ที่จะใช้สอนไว้ให้พร้อมก่อนทำการสอน จึงจะทำให้การสอนประสบผลสำเร็จ ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

การหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. การหาประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E_1/E_2) ครูผู้สอนจำนวนมากที่ใช้สื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอนโดยไม่มีหลักการหรือทฤษฎีที่ถูกต้อง ทำให้การใช้สื่อการสอนเหล่านั้นมีค่าเท่ากับนำเอาเครื่องมือมาประกอบการสอนเท่านั้น โดยไม่ทราบว่าสื่อเข้าไปมีบทบาทหรือคุณภาพมากน้อยเพียงใด การที่จะสร้างหลักการหรือทฤษฎีในการเลือกสื่อสาร วิธีการสอนอย่างเหมาะสม ควรได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับการเรียนการสอนในหัวข้อต่อไปนี้ (เผชิญ กิจระการ. 2546 : 44-51)

1. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในการสามารถจำแนกและบูรณาการ
  2. คุณสมบัติเฉพาะของสื่อที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้
  3. รูปแบบของการสื่อความหมายที่จะช่วยในการวิเคราะห์และจัดการกับปัญหา การสื่อความหมายของมนุษย์
2. การสื่อความหมายของมนุษย์ จุดมุ่งหมายในการใช้สื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน

2.1 เพื่อสนับสนุนการสอนของครู การใช้สื่อเพื่อเสริมการสอนของครูเป็นเรื่องที่รู้จักมานานและครูก็มีบทบาทในการทำให้สื่อมีประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้น

2.2 เพื่อฝึกทักษะหรือฝึกปฏิบัติแก่นักเรียน มีรูปแบบลักษณะการถ่ายทอดของสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและปฏิบัติได้

2.3 เพื่อช่วยการเรียนแบบสืบค้น สื่อการสอนที่ช่วยในการเรียนแบบค้นพบหรือสืบค้น

2.4 เพื่อช่วยจัดการเรียนการสอน สื่อการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนได้มีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ทั้งนี้เพราะผู้สอนจะทำหน้าที่เมื่อผู้จัดการสอนมากกว่าที่จะเป็นผู้บอกความรู้และสื่อสารจะช่วยให้ผู้สอนมีเวลามากขึ้น ในการที่จะใช้แก้ปัญหาให้ผู้เรียนและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน

2.5 เพื่อช่วยในการสอนแบบรายบุคคล การสอนแบบรายบุคคลนั้นเป็นการสอนที่ออกแบบให้ผู้เรียนได้เรียนไปตามความสนใจ ความสามารถและประสบการณ์ของตนเองคือการสอนประเภทนี้ได้รับการพัฒนาให้รู้ดหน้าอย่างมาก แต่การสอนเกือบทั้งหมดก็สามารถนำมาผสมผสานใช้เป็นการสอนแบบรายบุคคลได้

2.6 เพื่อการศึกษาพิเศษ สื่อการสอนแบบรายบุคคลดังที่กล่าวมาแล้วนั้น สามารถนำมาใช้เป็นกรณีพิเศษกับผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มก็ได้ เช่น เด็กนักเรียนที่พิการและต้องการการสอนเป็นพิเศษต่างจากนักเรียนห้องเดียวกันหรือนักเรียนสติปัญญาอ่อนก็อาจต้องการเนื้อหาความรู้ที่เหมาะสมกับประสบการณ์ของเขาและนักเรียนที่พิการด้านการฟังเสียงก็อาจต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์พิเศษ เพื่อช่วยให้เขาเรียนได้เท่าเทียมกับผู้อื่น

3. การคำนวณประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน

การหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ วิธีการนี้จะนำสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพของสื่อ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) บทเรียนโปรแกรม ชุดการสอน แผนการสอน ชุดฝึกทักษะ ส่วนมากใช้วิธีการหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากร้อยละการทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียนหรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงความเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$, $E_1/E_2 = 90/90$ เป็นต้น

เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความหมายแตกต่างกันหลายลักษณะในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้น ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 เช่น นักเรียน 40 คน ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด คือ 32 แต่ละคนได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนถึงร้อยละ 80 (E_1) ส่วน 80 ตัวหลัง (E_2) คือ ผลการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด (40 คน) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยเปรียบกับคะแนนที่ทำได้ก่อนการเรียน (Pre-test) เฉพาะตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) ดังนั้น สมมติ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 10 แสดงว่าแตกต่างจากคะแนนเต็ม (ร้อยละ 100) เท่ากับ 90 ถ้านักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85 แสดงว่าความแตกต่างของการสอบ 2 ครั้งนี้ (ก่อนเรียนกับหลังเรียน) เท่ากับ $85-10 = 75$)

ดังนั้น ค่าของ $E_2 = (75/90) \times 100 = 83.33\%$ ถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($E_2 = 80$)

4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูกมีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อสอบข้อใดถูกมีจำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่าสื่อไม่มีประสิทธิภาพ และชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ตรงกับข้อนั้นมีความบกพร่อง)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนจะนิยมตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะ คือ 80/80 85/85 และ 90/90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ถ้าเป็นวิชาที่ค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 80/80 หรือ 85/85 สำหรับวิชาที่มีเนื้อหาง่ายก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 90/90 เป็นต้น นอกจากนี้ยังตั้งเกณฑ์เป็นค่าความคลาดเคลื่อนไว้เท่ากับร้อยละ 2.50 นั่นคือ ถ้าตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 90/90 เมื่อคำนวณแล้วค่าที่ถือว่าใช้ได้ คือ 87.50/87.50 หรือ 87.50/90 เป็นต้น

ประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอนจะมาจากผลลัพธ์ของการคำนวณ E_1 และ E_2 เป็นตัวเลข ตัวแรกและตัวหลังตามลำดับ ถ้าตัวเลขเข้าใกล้ 100 มากเท่าไร ยิ่งถือว่ามีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นเกณฑ์ที่ใช้พิจารณารับรองประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนส่วนแนวคิดในการหาประสิทธิภาพที่ควรคำนึง มีดังนี้

1. สื่อการเรียนการสอน ที่สร้างขึ้นต้องมีการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจน และสามารถวัดได้
2. เนื้อหาของบทเรียนที่สร้างขึ้นต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน

3. แบบฝึกหัดและแบบทดสอบต้องมีการประเมินความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนที่ได้วิเคราะห์ไว้

4. จำนวนแบบฝึกหัดต้องสอดคล้องกับจำนวนของจุดประสงค์และต้องมีแบบฝึกหัดและข้อคำถาม ในแบบทดสอบครอบคลุมทุกจุดประสงค์ของการสอน

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการคำนวณหาประสิทธิภาพสื่อการเรียนการสอนนี้ เป็นผลรวมของการหาคุณภาพทั้งเชิงปริมาณที่แสดงเป็นตัวเลขและเชิงคุณภาพที่แสดงเป็นภาษาที่เข้าใจได้ ดังนั้นประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน ในที่นี้จึงเป็นองค์รวมของประสิทธิภาพในความหมายของการทำสิ่งที่ถูกนั้น หมายถึง การเรียนอย่างถูกต้องตามกระบวนการเรียนด้วย CAI และการประสิทธิผลในความหมายของการทำสิ่งที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นนั้น หมายถึง ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ถูกต้องถึงระดับเกณฑ์ที่คาดหวังทั้งประสิทธิภาพ และประสิทธิผลนั้นจะนำไปสู่การมีคุณภาพ ซึ่งมักนิยมเรียกรวมกันเป็นที่เข้าใจกันว่า ประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน

4. การหาค่าดัชนีประสิทธิผล

4.1 ความหมายของดัชนีประสิทธิผล ซึ่งเผชิญ กิจระการ (2546 : 52-53) กล่าวว่า ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนและคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน เมื่อมีการประเมินสื่อการเรียนที่ผลิตขึ้นมา เรามักจะดูถึงประสิทธิผลทางการสอนและการวัดประเมินผลทางสื่อ นั้น ตามปกติแล้วจะเป็นการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะ คือ ความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนการทดสอบหลังเรียนเป็นการทดสอบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ในทางปฏิบัติส่วนมากจะเน้นที่ผลความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลของความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณีการเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะก็อาจจะยังไม่เพียงพอ เช่น ในกรณีของการทดลองใช้สื่อในการเรียนการสอนครั้งหนึ่งปรากฏว่า กลุ่ม 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนร้อยละ 18 การทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 67 และกลุ่ม 2 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนร้อยละ 27 การทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 74 ซึ่งเมื่อนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติปรากฏว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 กลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบหลังเรียนระหว่างกลุ่มทั้งสองปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่า

เกิดเพราะสิ่งทดสอบ นั้นหรือไม่ เนื่องจากการทดสอบทั้งสองกรณีมีคะแนนพื้นฐาน แตกต่าง กันซึ่งจะส่งผลถึงคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่จะเพิ่มขึ้นได้สูงสุดของแต่ละกรณี (เผชิญ กิจระการ. 2546 ; 52-53 ; อ้างอิงใน Goodman, Fletcher and Schneider. 1980 : 30-34)

4.2 การวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผล

1) การวิเคราะห์ตามแนวคิดของฮอฟแลนด์ ฮอฟแลนด์ (เผชิญ กิจระการ. 2546 : 52-53 ; อ้างอิงใน Hovland. 1949 : ไม่มีเลขหน้า) ได้เสนอ “ดัชนีประสิทธิผล” (Effectiveness Index) ซึ่งคำนวณได้จากการหาความแตกต่างของการทดสอบก่อนการทดลอง และการทดสอบหลังการทดลองด้วยคะแนนสูงสุดที่สามารถทำเพิ่มขึ้นได้ ฮอฟแลนด์เสนอว่า ค่าความสัมพันธ์ของการทดลองจะสามารถกระทำได้อย่างถูกต้องแน่นอน ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) และคะแนนที่สามารถทำได้สูงสุด ดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพสูงสุดของสื่อ

เผชิญ กิจระการ (2546 : 46) ได้เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน โดยวิธีการ 3 แบบ ซึ่งเดิมจาก “ดัชนีประสิทธิผล” ของฮอฟแลนด์ โดยเว็บให้ความสนใจ ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนน ซึ่งเรียกว่าวิธีการ Conventional โดยจะคำนวณจากการนำค่า คะแนนร้อยละของกลุ่มควบคุมลบออกจากคะแนนร้อยละของกลุ่มทดลอง แล้วจึงหารด้วยร้อยละของกลุ่มควบคุม ผลที่ได้จะแสดงถึงร้อยละที่เพิ่มขึ้น (หรือลดลง) เปรียบเทียบกับคะแนนของกลุ่มควบคุม ดัชนีประสิทธิผลมีรูปแบบในการหาค่าดัชนี

$$\begin{aligned} E.I. &= \frac{\text{ผลรวมคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{\text{คะแนนเต็ม} \times \text{จำนวนนักเรียน}} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน} \\ &= \frac{P_2 - P_1}{100 - P_1} \end{aligned}$$

$P_1 - P_2$ หมายถึง จำนวนเศษของ E.I. จะเป็นเศษที่ได้จากการวัดระหว่างการทดสอบก่อนเรียน (P_1) และการทดสอบหลังเรียน (P_2) ซึ่งคะแนนทั้ง 2 ชนิด (ประเภทนี้ จะแสดงถึงค่าร้อยละของคะแนนรวมสูงสุดที่ทำได้ (100%)

ตัวหารของดัชนี คือ ความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน (P_1) และคะแนนสูงสุดที่นักเรียนสามารถทำได้

ต่อมาเว็บได้ปรับรูปแบบของการแสดงค่าดัชนีประสิทธิผลใหม่โดยการคูณด้วย 100 เพื่อให้ค่าที่ออกมาเป็นร้อยละซึ่งช่วยให้ดูหรือตีค่าได้สะดวกขึ้น

ดัชนีประสิทธิผลสามารถนำมาประยุกต์เพื่อประเมินผลสื่อ โดยเริ่มจากการทดสอบก่อนเรียน ซึ่งเป็นตัววัดว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานอยู่ในระดับใด รวมถึงการวัดความเชื่อ เจตคติ และความตั้งใจของผู้เรียน นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาแปลงให้เป็นร้อยละหาค่าคะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้ จากนั้นนำนักเรียนเข้ารับการทดลอง เสร็จแล้วทำการทดสอบหลังเรียนนำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีประสิทธิผล โดยนำคะแนนก่อนเรียนไปลบออกจากคะแนนหลังเรียนได้เท่าใดนำไปหารด้วยค่าที่ได้จากค่าทดสอบก่อนเรียนสูงสุดที่ผู้เรียนสามารถทำได้ลบด้วยคะแนนทดสอบก่อนเรียนโดยทำให้อยู่ในรูปร้อยละ

จากการคำนวณพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 หากค่าทดสอบก่อนเรียน เป็น 0 และการทดสอบหลังเรียนปรากฏว่านักเรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลงคือได้คะแนน 0 เท่าเดิม

$$\begin{aligned} \text{E.I.} &= \frac{P_2 - P_1}{100 - P_1} = \frac{0\% - 0\%}{100\% - 0\%} \\ &= \frac{0\%}{100\%} \end{aligned}$$

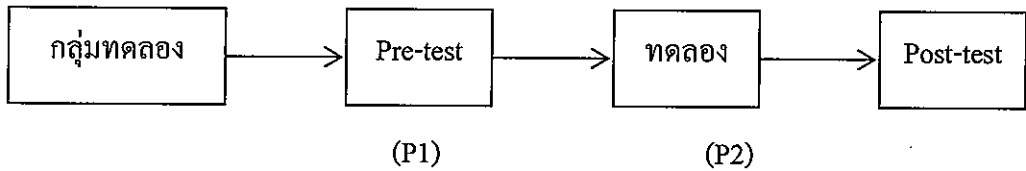
แต่ถ้าคะแนนทดสอบก่อนเรียน $= 0$ และคะแนนทดสอบหลังเรียนนักเรียนได้สูงสุด คือ $P = 100$ ค่า E.I. จะเท่ากับ 1.00

$$\begin{aligned} \text{E.I.} &= \frac{P_2 - P_1}{100 - P_1} = \frac{100\% - 0\%}{100\% - 0\%} \\ &= \frac{0\%}{100\%} \end{aligned}$$

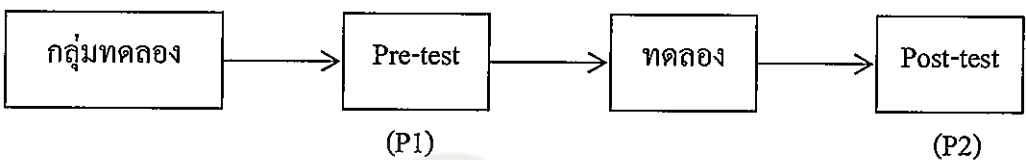
ในทางตรงกันข้ามถ้าคะแนนทดสอบหลังเรียนน้อยกว่าคะแนนก่อนเรียนค่าที่ได้ออกมาจะมีค่าเป็นลบ เช่น $P_1 = 73\%$, $P_2 = 45\%$, $\text{E.I.} = -0.38$ นั้นหมายความว่าผู้เรียนมีคะแนนทดสอบหลังเรียนน้อยกว่าคะแนนก่อนเรียน

2) การวิเคราะห์ตามรูปแบบการศึกษาที่มีการควบคุม มีการทดลองก่อนและหลังเรียน (The Pre-test Post-test Control Group Design) เป็นรูปแบบการศึกษาที่มีการควบคุมมีการทดลองก่อนและหลังเรียน รูปแบบที่ใช้การทดลอง 1 กลุ่ม เพื่ออธิบายหลักการเบื้องต้นของดัชนีประสิทธิผล รูปแบบนี้ไม่สามารถควบคุมองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลกระทบ

ต่อความตรงภายในของการศึกษาได้ ดังนั้น จึงมีการเพิ่มกลุ่มควบคุมและคัดเลือกบุคคลเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและคัดเลือกกลุ่มควบคุมโดยวิธีการสุ่ม ซึ่งมีรูปแบบดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่ม

แผนภาพที่ 3 รูปแบบการศึกษาที่มีการควบคุม มีการทดลองก่อนและ หลังเรียน

เพราะว่ากลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่ม จึงอนุมานได้ว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียนจะไม่แตกต่างกัน ดังนั้นวิธีการหาค่าดัชนีประสิทธิผล จึงไม่นำค่า Pre-test เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถกระทำได้ดังรูปแบบต่อไปนี้

$$E.I. = \frac{p_1(\text{กลุ่มทดลอง}) - p_2(\text{กลุ่มควบคุม})}{100\% - p_2(\text{กลุ่มควบคุม})}$$

สูตรการหาค่าดัชนีประสิทธิผลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สูตรดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ซึ่งมีรูปแบบในการหาค่าดังนี้

$$E.I. = \frac{\text{ผลรวมคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{คะแนนเต็ม} \times \text{จำนวนนักเรียน}) - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

ส่วนบุญชม ศรีสะอาด (2546 : 157-159) กล่าวถึงดัชนีประสิทธิผลไว้ว่าเพื่อให้ทราบว่าสื่อการเรียนการสอนหรือวิธีสอนหรือนวัตกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเพียงใด โดยการนำสื่อที่พัฒนาขึ้นนั้น ไปทดลองใช้กับผู้เรียนที่อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับที่ได้

ออกแบบมา แล้วนำผลจากการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพซึ่งหมายถึงความสามารถในการให้ผลอย่างชัดเจน แน่นอน โดยนิยามวิเคราะห์ และแปลผล 2 วิธีคือ

วิธีที่ 1 จากการพิจารณาผลของการพัฒนา วิธีนี้เป็นการเปรียบเทียบระหว่างจุดเริ่มต้นกับจุดท้าย เช่น ระหว่างเรียนกับหลังเรียน เพื่อเห็นพัฒนาการหรือความงอกงาม ผู้วิจัยจะต้องสร้างเครื่องมือวัดในตัวแปรที่สนใจศึกษา เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียน เป็นเครื่องมือที่สร้างเพื่อวัดผล การเรียนรู้หลังจากผู้เรียนเรื่องนั้นหรือหลังการทดลองเรื่องนั้น ซึ่งจะต้องสร้างให้ครอบคลุมจุดประสงค์ เนื้อหาสาระที่เรียนหรือคุณลักษณะที่มุ่งวัด สร้างไว้ล่วงหน้า เมื่อก่อนจะเริ่มสอนหรือเริ่มทดลอง ก็จะนำแบบทดสอบหรือเครื่องมือดังกล่าวมาวัดกับผู้เรียน เรียกว่า การทดสอบก่อนเรียนหรือหลังเรียนหรือก่อนทดลอง และหลังจากเรียนเรื่องนั้นจบแล้วก็นำแบบทดสอบชุดเดิมมาทดสอบกับผู้เรียนกลุ่มเดิม นำผลการสอบทั้งสองครั้งมาเปรียบเทียบกัน โดยเขียนคะแนนหลังเรียนและคะแนนก่อนเรียนจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ (1) พิจารณารายบุคคล และ (2) พิจารณารายกลุ่ม

วิธีที่ 2 จากการหาดัชนีประสิทธิผล การหาดัชนีประสิทธิผลกรณีรายบุคคลตามแนวคิดของฮอฟแลนด์จะให้สารสนเทศที่ชัดเจน โดยใช้สูตร ดังนี้

โดยทั่วไปการหาดัชนีประสิทธิผลมักหาโดยใช้คะแนนของกลุ่ม ซึ่งทำให้มีสูตรเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัวอย่าง

ผลการสอบของนักเรียน จำนวน 4 คน เป็นดังนี้

$$\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนของทุกคน เท่ากับ } 5+9+8+6 = 28$$

$$\text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนของทุกคน เท่ากับ } 1-5+2+0 = 8$$

$$\text{จำนวนนักเรียน x คะแนนเต็ม เท่ากับ } 4 \times 10 = 40$$

$$\text{ดังนั้น ดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ } 28-8$$

ดัชนีประสิทธิผลของเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นเท่ากับ .625 แสดงว่า หลังการใช้เครื่องมือทำให้ผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ 62.50

สรุปว่าดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ตัวเลขที่แสดงความก้าวหน้าของผู้เรียนโดยเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มกับคะแนนที่ได้จากการสอบก่อนเรียน

บริบทของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ที่ตั้งและเขตบริการ

โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ อยู่ทางทิศเหนือของอำเภอผาขาว อยู่ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ประมาณ 70 กิโลเมตรมีเขตบริการ 2 หมู่บ้าน คือ

1) บ้านโป่งสุวรรณ หมู่ที่ 14 ตำบลท่าช้างคล้อง อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

2) บ้านโนนสมบูรณ์ หมู่ที่ 6 ตำบลท่าช้างคล้อง อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

ทั้งสองหมู่บ้านมีวัฒนธรรมทางภาษาพูดสำเนียงหลวงพระบาง เหมือนกับคนส่วนใหญ่ในจังหวัดเลย

1.2 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนโดยสังเขป

1) โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ ตั้งอยู่ที่บ้านโป่งสุวรรณ หมู่ที่ 3 บนเนื้อที่ 13 ไร่ 2 งาน 20 ตารางวา

ปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2556) โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนทั้งหมด 134 คน (10 มิถุนายน 2556) ครู 8 คน ครูอัตราจ้าง 1 คน พนักงานธุรการ 1 คน โดยมีนายเดช ดอนจันทร์โคตร ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน

1.3 ด้านบุคลากรครูและนักเรียน

ตารางที่ 5 จำนวนบุคลากรครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ
ปีการศึกษา 2556

บุคลากร	จำนวนบุคลากร		รวม	หมายเหตุ
	ชาย	หญิง		
1. ครู				
ผู้บริหาร	1	-	1	
ข้าราชการครูสายผู้สอน	2	6	8	
รวม	3	6	9	
2. นักเรียน				
ชั้นอนุบาลปีที่ 1	5	3	8	
ชั้นอนุบาลปีที่ 2	9	8	17	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	10	4	14	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	6	13	19	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	9	9	18	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	6	11	17	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	9	10	19	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	8	14	22	
รวม	62	72	134	

2. สภาพชุมชนโดยรวม

สภาพชุมชนโดยรอบโรงเรียนมีลักษณะความเป็นอยู่แบบสังคมเครือญาติ ประชากร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีผู้นำชุมชน และกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่มีความรู้ความสามารถ มีความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และสามารถอยู่กันได้อย่างสงบสุข นอกจากนี้ยังสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดความขัดแย้งในชุมชนได้อย่างสันติ ประชาชนในชุมชน มีความสามัคคีให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนเป็นอย่างดี

3. สภาพการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ จัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในการจัดการเรียนรู้ และให้ชุมชนมี

ส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ เป็นผู้ประสานงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ เนื่องจาก หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปัจจุบันโรงเรียนจัดการเรียนการสอน กลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี ไม่ค่อยมีการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน ส่วนมากการจัดการเรียนการสอนจะเน้นผลสัมฤทธิ์ทางด้านพุทธรพัสัยมากกว่าเจตคติและทักษะพิสัย สื่อการเรียนการสอนไม่เหมาะสม มีสื่อน้อย ไม่เพียงพอ ครูไม่มีความชำนาญในการสอนเกี่ยวกับการทำงานที่บ้านอีสาน ทางโรงเรียนจึงจัดทำสาระท้องถิ่นขึ้น ซึ่งเป็นนโยบายของโรงเรียน จากปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้ ไม่มีพื้นฐานในการเลือกประกอบอาชีพ ไม่มีข้อมูลในการตัดสินใจว่าในอนาคตจะประกอบอาชีพอะไร เมื่อจบการศึกษาแล้วผู้เรียนยังขาดทักษะพื้นฐานด้านอาชีพที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจึงมีความสำคัญมาก การจัดการเรียนการสอนจึงต้องปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นของตน ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นของคณะกรรมการสถานศึกษา ยังพบว่า บุคคลในท้องถิ่น ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านอีสาน มีความยินดีและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำงานที่บ้านอีสาน

จากเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม ตลอดทั้งด้านสติปัญญา ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำงานที่บ้านอีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งจุดเน้นของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำงานที่บ้านอีสาน ไปใช้นั้นเน้นการพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการนำเสนอผลงาน และทักษะการแสวงหาความรู้ นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการรักษาสืบสานภูมิปัญญาพื้นบ้านของท้องถิ่นให้ดำรงอยู่ได้โดยไม่เสื่อมสลายไป และข้อสำคัญได้เห็นผู้เรียนมีความรักในท้องถิ่น บ้านเกิดของ

ตนเอง และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สุวานี วรรณศักดิ์ (2547 : 85) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มงาน และพื้นฐานอาชีพ เรื่องอาหารจากถั่วเหลือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าได้หลักสูตรที่มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และแบบวัดผลภาคปฏิบัติมีความเหมาะสมสามารถวัดผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

สุมาลี คาแก้ว (2547 : 52 – 158) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ งานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง ผลดีภักต์การแปรรูปอาหารจากปลา ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 4 ผลการศึกษา พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ผลดีภักต์การแปรรูปอาหารจากปลา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสมในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.50 และแผนการสอนกลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง ผลดีภักต์การแปรรูปอาหารจากปลา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี ประสิทธิภาพเท่ากับ 89.82/88.68 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 85/85 ที่ตั้งไว้ ค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.7346 ซึ่งแสดงว่ามีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 73.46 นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการสอน หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง ผลดีภักต์การแปรรูปอาหารจากปลา มีความพึงพอใจระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.54

สรารุณี จันทร์สมบัติ (2548 : 105) ได้ศึกษาพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มงาน อาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำขนมจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏผลดังนี้ โดยวิธีการ หาค่า Puissance Measur (PM) ซึ่งครอบคลุมการประเมิน 3 ด้าน คือ จุดประสงค์เชิง พฤติกรรม กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ปรากฏว่าได้หลักสูตรค่า PM เท่ากับ 13.23 ซึ่งสูงกว่า 10 สรุปตามเกณฑ์การประเมินได้ว่าหลักสูตรมีคุณค่าสูง และ ประสิทธิภาพของหลักสูตรที่ทดลองสอนโดยแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 94.74/81.73 ซึ่งเป็นตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ และแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ซึ่งอยู่ ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบคาคะเนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง เรียนและก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ .06029 ซึ่งแสดงว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนร้อยละ 60.29 ซึ่งแสดงว่าผลการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำขนมจีน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56

ธงชัย พรหมกลม (2549 : 105 -106) ได้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำปลาร้าหมัก กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อพัฒนาแผน การจัดการเรียนรู้เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ผลปรากฏดังนี้ ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่าอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่ามีประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่ามีประสิทธิภาพ 90.00/91.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 85/85 ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

นันทวัน มณีวงศ์ (2549 : 131 – 143) ได้ศึกษาพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากยางพารา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดงสว่างวิทยายน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคใต้ เขต 1 ผลการศึกษาค้นพบว่า การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคปุ๋ยของค์แล้วว่า มีคุณภาพระดับสูง(13.48) และมีความเหมาะสมที่สุด เท่า 4.54 นักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6966 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 69.66 และประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 83.61/ 86.39 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ นักเรียนมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการประดิษฐ์ดอกไม้ยางพารา ส่วนผลการใช้หลักสูตรกับนักเรียนอีกกลุ่มพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 0.6904 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 69.04 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 84.65/87.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

พิชัย เรืองธรรม (2551 : 103 -104) ได้การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำไม้กวาดดอกหญ้า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี

มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนและศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาสะแบง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย หลักสูตรท้องถิ่น แผนการจัดการ เรียนรู้ แบบวัดทักษะ และกระบวนการทำงาน แบบวัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน แบบประเมิน หลักสูตรและแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำไม้กวาดดอกหญ้า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการงาน อาชีพและเทคโนโลยี ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดในการจัดทำแผนการ เรียนรู้เรื่อง การทำไม้กวาดดอกหญ้า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการงานอาชีพและ เทคโนโลยี มีประสิทธิภาพ 86.98 / 88.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการทำไม้กวาดดอกหญ้า ชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 2 กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำไม้กวาดดอก หญ้า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีมีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมาก

สุวรรณา ฝ่ายไทย (2554 : 85-96) ได้วิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้สาระท้องถิ่น เรื่องการทำอาหารพื้นบ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สาระท้องถิ่นเรื่องการทำอาหารพื้นบ้านอีสาน การ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าประสิทธิผลของการเรียนรู้ตามแผนการ จัดการเรียนรู้ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สาระท้องถิ่น เรื่องการทำอาหารพื้นบ้านอีสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองโพนวิทยายน สาขาหนองไผ่ราษฎร์บำรุง อำเภอ เมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการจัดการเรียนรู้ ชุดฝึก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนสาระท้องถิ่น เรื่องการทำอาหารพื้นบ้านอีสาน มีประสิทธิภาพ 89.99 / 86.00 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05 ค้นคว้าประสิทธิผลของการเรียนรู้ได้เท่ากับ 0.7910 และความพึงพอใจที่นักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5 มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระท้องถิ่นเรื่องการทำอาหารพื้นบ้านอีสาน อยู่ในระดับความพึงพอใจดีมาก ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.49$)

จากการศึกษาการวิจัยในประเทศพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เป็นสาระเกี่ยวกับปัจจัยในการดำรงชีวิต และเป็นความต้องการของโรงเรียนชุมชนในท้องถิ่น ตลอดจนความต้องการของนักเรียน โดยใช้วัตถุดิบหรือวัสดุท้องถิ่นนั้น ๆ มาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติจริงและเป็นพื้นฐานของงานอาชีพ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2. งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

คันชา (Cuncha. 1997 : 2884 – A) ได้ทำการศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตรโภชนาการศึกษามีจุดประสงค์เพื่อศึกษาระบบกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยให้บุคลากรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร พบว่า การให้อำนาจในการกำหนดนโยบายกระบวนการและการวางแผน ทำให้ส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันของประชาชนสามารถพัฒนาแนวทางสู่ความสำเร็จและทำให้ประชาชนมีความเสียสละมอบเครื่องมือที่ส่งเสริมหลักสูตรพร้อมทั้งทำให้ประชาชนและผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรสามารถออกแบบหลักสูตรร่วมกันได้

บูร์ดอน (Burdon. 2000 : 89) ได้ศึกษาวิจัย ทำการสำรวจกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมที่เป็นการฝึกปฏิบัติจริงในสตูดิโอของพิพิธภัณฑ์ศิลปะ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของผู้เข้าร่วมในการวิจัยที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่จำนวน 6 คน หลังจากที่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นการฝึกปฏิบัติจริงในสตูดิโอ ณ ห้องแสดงภาพ National Gallery of Canada กิจกรรมที่เป็นการฝึกปฏิบัติจริงในสตูดิโอ ณ ห้องแสดงภาพ National Gallery of Canada ประเทศแคนาดา การวิจัยได้ทำการอภิปราย และวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษารวมถึงการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ทฤษฎีด้านการเรียนรู้แบบเผชิญประสบการณ์ตรงและความคงทนในการจำด้วยผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้เร็วที่สุดเมื่อได้รับโอกาสให้เข้าไปทำการศึกษาความรู้โดยการสัมผัสจับต้องและฝึกปฏิบัติได้โดยใช้วัสดุจริงการเชื่อมโยงกับงานศิลปะที่เป็นต้นแบบโดย

ประสบการณ์ การเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมทำให้มีแนวโน้มที่เป็นไปได้
สูงว่าผู้เรียนมีความรู้ที่คงทนในการจำจากประสบการณ์ทุกอย่างที่ได้รับ

การ์ซีโน (Graziano. 2003 : 241-A) ได้ศึกษาวิจัยการสร้างธุรกิจเสมือนจริง
คือ การจำลองสถานการณ์ในการทำงานจริง โดยเน้นการฝึกประสบการณ์ตรงซึ่งนักศึกษาจะ
ได้ทดลองบริหารธุรกิจเสมือนจริงด้วยตนเองได้ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจทั้งด้าน
การผลิตสินค้าและบริการในหลักสูตรนี้ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงการเรียนจาก
ประสบการณ์จริงจากการดำเนินธุรกิจจำลองนั่นเอง การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับแนวคิดดังต่อไปนี้คือ การเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรง
กระบวนการสร้างการเรียนรู้ การเรียนรู้ทักษะที่เน้นการแก้ปัญหาและการพัฒนาผลการฝึก
ปฏิบัติงานในระหว่างเรียน ผลจากการวิจัยพบว่านักศึกษาได้รับประสบการณ์เกิดการเรียนรู้
เพิ่มขึ้น

ลิตเซนเบอร์ก (Litzenberg. 2005 : 3282-A) ได้ศึกษาประเมินทักษะของครูใน
สิ่งแวดล้อมห้องเรียนศึกษาและผลกระทบต่อหลักสูตรและวิธีการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา
รัฐแมริแลนด์ โดยมีจุดมุ่งหมายของการวิจัยทางการศึกษาเพื่อต้องการรับรู้ของครูประถมศึกษา
เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมห้องเรียนที่ส่งผลต่อหลักสูตรในชั้นเรียนและกระบวนการจัดชั้นเรียน
การสอนทางวิทยาศาสตร์ การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มแบบ Focus
Group ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีการกำจัดความสำคัญของสิ่งแวดล้อมห้องเรียนและระดับของ
การบูรณาการหลักสูตรในระดับอนุบาลถึงเกรด 3 มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอน
สิ่งแวดล้อมศึกษาขยายเพิ่มขึ้นในระดับเกรด 4-5 และควรปรับปรุงพฤติกรรม ความสนใจของ
นักเรียนขณะทำการศึกษาสงแวดล้อมนอกห้องข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสร้างโรงเรียนชนบทเป็น
โรงเรียนสีเขียว เรียบเรียงเรื่องสิ่งแวดล้อมห้องเรียนของโรงเรียนเข้าสู่บทเรียนวิทยาศาสตร์ต่อไป
จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ เป็นงานวิจัยที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ นำหลักการฝึกปฏิบัติจริง การเรียนรู้ทักษะที่เน้นการแก้ปัญหา ส่งผลให้มี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ผู้เรียนมีความรู้คงทน ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อวิธีการเรียนรู้
ด้วยประสบการณ์ตรง

ผลจากการศึกษางานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศ พอสรุปได้ว่า
การพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นที่ผู้วิจัยหลายท่านพัฒนาขึ้นตามความต้องการของผู้เรียน
มีความเหมาะสมกับท้องถิ่นนั้น ๆ นำความรู้ภูมิปัญญาที่มีในท้องถิ่นมาใช้จัดกิจกรรม

การเรียนรู้กิจกรรมเน้นนักเรียนปฏิบัติจริง นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยจึงได้ใช้การวิจัยดังกล่าวมาเป็นแนวทาง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย สรุปได้ดังนี้

แผนภาพที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ ตำบลท่าช้างคล้อย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ ตำบลท่าช้างคล้อย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 19 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ชนิด ดังนี้ คือ

1. หลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 แผน เวลา 15 ชั่วโมง
3. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน
จำนวน 10 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือแต่ละชนิด ดังนี้ คือ

1. การสร้างหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย
โดยการประยุกต์แนวคิดกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นของกระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 10-15)
โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และความต้องการของชุมชนในด้านการทำขนม
พื้นบ้าน ทั้งในอดีตและปัจจุบันของชุมชนตำบลท่าช้างคล้อง อำเภอดงหลวง จังหวัดเลย เพื่อให้
หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน โรงเรียนและนักเรียน
ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุดในการที่จะนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ใน
ชีวิตประจำวัน

1.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โนโลยี เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการ
พัฒนาหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย

1.3 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นของกระทรวงศึกษาธิการ
(2551 : 10-15)

1.4 สัมภาษณ์ และความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น เพื่อให้หลักสูตร
เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน ที่พัฒนาขึ้นเหมาะสมกับการบริโภคในท้องถิ่นของชุมชนและ
สอดคล้องกับพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ ความสนใจในความต้องการของ
นักเรียนโดยการสอบถามนักเรียนและชุมชน

1.5 วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ซึ่งสรุปได้ว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โนโลยี การจัดทำ
หลักสูตรสถานศึกษามีการกำหนดสาระการเรียนรู้ เป็นรายปีหรือรายภาคต้องให้สอดคล้องกับ

มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา กำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล พร้อมทั้งพิจารณาภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สถานศึกษาสามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม

1.6 สํารวจข้อมูลพื้นฐานโดยศึกษาจากสภาพทั่วไป สภาพเศรษฐกิจ สังคม ท้องถิ่น สภาพปัจจุบันและปัญหาบ้าน โนนสมบูรณ์ไปรงสุวรรณ ตำบลท่าช้างคลอง อำเภอผาขาว จังหวัดเลย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดเนื้อหาการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่างให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นให้มากที่สุด

1.7 สร้างหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่าง โดยหลังจากสำรวจข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ผู้วิจัยได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำขนมพื้นบ้าน การใช้วัสดุ อุปกรณ์ และขั้นตอนทำขนม ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จึงจัดทำหลักสูตรฉบับร่าง ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเวลาเรียน คำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้การวัดผลและประเมินผล โดยดำเนินการร่างหลักสูตรด้วยการประชุมผู้เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.8 จัดทำแบบประเมินหลักสูตรฉบับร่าง ดังนี้

1.8.1 ศึกษาการสร้างแบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2553 : 67)

1.8.2 ศึกษาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล

1.8.3 สร้างแบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น โดยให้ครอบคลุมองค์ประกอบหลักสูตรแล้วนำแบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เสนอประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.8.4 นำแบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น ที่ปรับปรุงตามที่อาจารย์เสนอแนะ โดยได้แก้ไขเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้มีความชัดเจน และการวัดผลประเมินผลให้มีความครอบคลุมทั้งพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสม และทำการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อความกับเนื้อหาของหลักสูตรท้องถิ่น

1.8.5 นำแบบประเมินหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย โดยกำหนดเกณฑ์ความเหมาะสมตั้ง 0.60 ขึ้นไป ซึ่งเกณฑ์ดังนี้ (สมนึก กัททิยธนี. 2551 : 221)

ให้คะแนน + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นวัดได้ตามเนื้อหาของหลักสูตร
ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อทดสอบนั้นวัดได้ตามเนื้อหาของ

หลักสูตร

หลักสูตร

1.9 จัดพิมพ์หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

2. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 แผน ใช้เวลา 16 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนดำเนินการ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2 ศึกษาแนวการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.4 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเรียนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2545 : 193–196) และ สำลี รักสุทธี (2545 : 78)

2.5 กำหนดรูปแบบเพื่อเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีส่วนประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

2.5.1 สาระสำคัญ

2.5.2 มาตรฐานการเรียนรู้

2.5.3 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

2.5.4 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.5.5 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.5.6 สาระการเรียนรู้

2.5.7 กระบวนการจัดการเรียนรู้ (ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป)

2.5.8 สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

2.5.9 การวัดและประเมินผล

- 1) พฤติกรรมการเรียน
- 2) ทักษะการปฏิบัติงาน
- 3) การทดสอบย่อย

2.5.10 บันทึกผลหลังจากการเรียนรู้ (ผลการจัดการเรียนรู้ ปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข)

2.6 ดำเนินการเขียนแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน ดังนี้

- แผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน
 แผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสาน
 แผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 ประโยชน์ของขนมพื้นบ้านอีสาน
 แผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 การทำข้าวต้มมัด
 แผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 การทำข้าวแตงงา
 แผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 การทำข้าวจี๋

2.7 นำแผนการเรียนรู้และแบบประเมินแผน เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างเสร็จแล้วทั้ง 6 แผน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ แล้วนำมาปรับปรุง ซึ่งได้เสนอให้ผู้วิจัยปรับเกณฑ์การวัดและประเมินผลในแต่ละแผนให้มีความชัดเจน

2.8 นำแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในด้านความสอดคล้อง ความเหมาะสมของภาษา ความครอบคลุมและความถูกต้องของสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.8.1 อาจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช วุฒิ ปริญญา ศึกษาศาสตร์ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบและเนื้อหา

2.8.2 อาจารย์ ดร.สมปอง ศรีกัลยา วุฒิ ศษ.ด.หลักสูตรและการสอน อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

2.8.3 ผศ.ดร.สุรกานต์ จังหาร วุฒิ คอ.ด. การวิจัยพัฒนาหลักสูตร
อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล

2.8.4 นางนันทนา ราชเฉลิม วุฒิ กศ.ม. การบริหารการศึกษาศึกษานิเทศก์
ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน
หลักสูตรท้องถิ่น

2.8.5 นายอติพล มูลอามาตย์ วุฒิ กศ.ม. หลักสูตรและการสอน ครูการ
ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหนองหินวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19
เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสาระท้องถิ่น

2.9 จัดทำแบบประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมาตราส่วนประมาณค่า
ของ Likert 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย
เหมาะสมน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 100) ดังนี้

2.9.1 เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
เหมาะสมมาก	ให้	4	คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
เหมาะสมน้อย	ให้	2	คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2.9.2 การแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	เหมาะสมระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	เหมาะสมระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	เหมาะสมระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	เหมาะสมระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	เหมาะสมระดับมากที่สุด

2.10 นำแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับร่างและแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่องพร้อมทั้งแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.11 นำแผนการจัดการเรียนรู้พร้อมแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมิน
แผนการจัดการเรียนรู้ โดยต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ผลการประเมินพบว่า การจัดกิจกรรม
การเรียนรู้โดยรวม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$)

2.12 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียน

3. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

การประเมินทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จะเน้นที่การวัดผลตามสภาพจริง โดยวัดพฤติกรรมตามความสามารถของผู้เรียน เพื่อจะทำให้ทราบกระบวนการการทำงานตามขั้นตอนและการทำงานให้เสร็จ มีวิธีการดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ขอคำแนะนำและข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติงาน ประกอบหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของกรมวิชาการ และวิธีสร้างแบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน เพื่อให้การวัดผลสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และขั้นตอนการทำงาน

3.2 สร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานตามหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมพื้นบ้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแบบการสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยใช้แบบสังเกตชนิดมาตราส่วนประมาณค่าแบบตัวเลข (Numerical Ration Scale) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2551 : 50 - 56)

3.2.1 เกณฑ์การให้คะแนน

มีทักษะการปฏิบัติงานดีมาก	ให้	5	คะแนน
มีทักษะการปฏิบัติงานดี	ให้	4	คะแนน
มีทักษะการปฏิบัติงานปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มีทักษะการปฏิบัติงานพอใช้	ให้	2	คะแนน
มีทักษะการปฏิบัติงานควรปรับปรุง	ให้	1	คะแนน

3.2.2 การแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	ทักษะการปฏิบัติงานระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	ทักษะการปฏิบัติงานระดับดี
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	ทักษะการปฏิบัติงานระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	ทักษะการปฏิบัติงานระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง ทักษะการปฏิบัติงานระดับควรปรับปรุง

3.3 นำแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3.4 นำแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบโดยวิธีให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญประเมินความเที่ยงตรงตามสาระการเรียนรู้ความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้โดยใช้สูตร IOC (สมนึก ภัททิยธนี. 2551 : 166 – 167) โดยใช้คะแนนพิจารณาความสอดคล้อง ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อทดสอบนั้นวัดตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อทดสอบนั้นวัดตามผลการเรียนรู้ที่

คาดหวัง

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อทดสอบนั้นไม่วัดตามผลการเรียนรู้ที่

คาดหวัง

3.5 นำกระดาษคำตอบมาตรวจสอบเพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้อง โดยต้องมีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป พบว่า แบบประเมินทักษะการปฏิบัติมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 (ภาคผนวก ง ตารางภาคผนวกที่ 3)

3.7 จัดพิมพ์แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานฉบับจริง

4. การสร้างแบบวัดความพึงพอใจ

การสร้างแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

4.1 ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบวัดความพึงพอใจจากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 63-69) ที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถาม

4.2 สร้างแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยหลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 15 ข้อ ต้องการใช้จริง 10 ข้อ ตามวิธีการของ Likert ซึ่งมีตัวเลือกให้เลือก 5 ข้อ โดยถือเกณฑ์ในการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยรายข้อของแบบวัด ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 112-113)

4.2.1 เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
พึงพอใจมาก	ให้	4	คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	ให้	3	คะแนน
พึงพอใจน้อย	ให้	2	คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

4.2.2 การแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	พึงพอใจระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	พึงพอใจระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	พึงพอใจระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	พึงพอใจระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

4.3 นำแบบวัดความพึงพอใจที่พัฒนาขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมตามเนื้อหา และขอคำแนะนำเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้แบบวัดมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.4 นำแบบวัดความพึงพอใจที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขไปเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

4.5 นำแบบวัดความพึงพอใจมาปรับปรุงแก้ไข นำไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โปร่งสุวรรณ ตำบลท่าช้างคลอง อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 19 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4.6 นำคะแนนมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความพึงพอใจโดยใช้ Item-total Correlation ใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson, 1975 ; อ้างอิงถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 110) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.38-0.87 (ภาคผนวก ง ตารางภาคผนวกที่ 4)

4.7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติจำนวน 10 ข้อ โดยหาค่า Alpha-Coefficient ตามวิธีของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติทั้งหมดเท่ากับ 0.91 (ภาคผนวก ง ตารางภาคผนวกที่ 5)

4.8 พิมพ์แบบวัดความพึงพอใจฉบับจริงเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) ซึ่งได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design (วาโร เฟ็งสวัสดิ์. 2546 : 50) ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design

กลุ่ม	Pre-test	Treatment	Post-test
กลุ่มทดลอง	T ₁	X	T ₂

T₁ หมายถึง ทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

X หมายถึง การทดลองใช้แผนการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น

T₂ หมายถึง ทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน นำไปทดลองตามแบบวิจัยกับนักเรียน ดังนี้

1. ก่อนทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นได้ทดสอบทักษะการปฏิบัติงาน เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน ไปทดลองก่อนเรียน (Pre – test)
2. ดำเนินการทดลองสอนโดยใช้แผนการสอนที่สร้างขึ้นตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน จำนวน 6 แผน 15 ชั่วโมง พร้อมทั้งเก็บข้อมูลระหว่างเรียน
3. หลังจากสอนเนื้อหาทั้งหมดแล้ว ทำการทดสอบทักษะการปฏิบัติงาน ชุดเดิมมาทดสอบหลังการเรียน (Post-test) และตรวจให้คะแนน
5. นำคะแนนที่ได้จากการทำลองมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลและดำเนินการทดลองระหว่างวันที่ 11 มกราคม 2557 ถึงวันที่ 9 มีนาคม 2557 ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการทำลองดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ปฏิทินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการทำขนมพื้นบ้าน
อีสานกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยที่	เนื้อหา	ลักษณะเนื้อหา	เวลาเรียน (ช.ม.)
หน่วยที่1	ความรู้เรื่องขนมพื้นบ้านอีสาน	ทฤษฎี	1
หน่วยที่2	ความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสาน	ทฤษฎี	1
หน่วยที่3	ประโยชน์ของขนมพื้นบ้านอีสาน	ทฤษฎี	1
หน่วยที่4	การทำข้าวต้มมัด	ทฤษฎีและ ปฏิบัติ	4
หน่วยที่5	การทำข้าวต้มแตก	ทฤษฎีและ ปฏิบัติ	4
หน่วยที่6	การทำข้าวจี๋	ทฤษฎีและ ปฏิบัติ	4
	รวม		15

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตัวเอง ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 (เผชิญ กิจระการ. 2546 : 49)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test (Dependent Samples)

3. วิเคราะห์เจตคติของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้าน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้าน

วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของหลักสูตร

โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหาของหลักสูตร (IOC : Index of item objective congruence) คำนวณจากสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 117)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหาของหลักสูตร
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2. การหาคุณภาพของแบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน ดังนี้

การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตรดัชนีค่า

ความสอดคล้อง IOC ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2551 : 112)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา
	R	แทน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3. แบบวัดความพึงพอใจ

3.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบความพึงพอใจ โดยใช้วิธี Item - Total Correlation ใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของ Person (1975 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 110)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับ Y
	X	แทน	ผลรวมของค่าตัวแปร X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของค่าตัวแปร Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างตัวแปร X กับ Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าตัวแปร x
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าตัวแปร y
	N	แทน	จำนวนคู่ของค่าตัวแปรหรือจำนวนสมาชิกในกลุ่ม

3.2 การหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ของแบบวัดความพึงพอใจ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach. 1980 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 99)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
	s^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

4. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 ดังนี้ (เพชัญ กิจระการ. 2546 : 44-45)

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ค่าประสิทธิภาพของพฤติกรรมคิดเป็นร้อยละ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบประเมินทักษะการปฏิบัติหรือแบบทดสอบย่อยทุกชุด
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน

$$E_2 = \frac{\sum X}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

5. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

5.1 ร้อยละ โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 102-103)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

5.2 ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 102-103)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม

5.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 103)

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
$\sum$	แทน	ผลรวม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

6. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้สูตร t-test (Dependent) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 109 - 115)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่า t-test
D	แทน	ค่าผลต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และการแปลความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- N แทน กลุ่มตัวอย่าง
 $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญทางสถิติ
** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสานกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 2 การทดลองใช้และประเมินผลการใช้หลักสูตร เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสานระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนรู้ เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสานกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1. การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสานกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และความต้องการของชุมชนในด้านการทำขนมพื้นบ้าน จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่น โดยการสอบถามความสนใจ ความต้องการของนักเรียนและบุคคลในชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ บ้านโปร่งสุวรรณ โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 19 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 19 คน รวมทั้งหมด 50 คน พบว่า มีความต้องการหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 100เนื่องจากคนในชุมชนต้องทำขนมพื้นบ้านรับประทานเอง ตามช่วงเวลาที่เป็นงานบุญประเพณีของท้องถิ่นทุกครั้งเรือนอยู่แล้ว เช่น บุญข้าวสาก บุญข้าวจี บุญวันเข้าพรรษา เป็นต้น และจากการสอบถามภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 5 คน พบว่า 5 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 ยินดีที่จะถ่ายทอดความรู้ และอนุเคราะห์วัสดุ-อุปกรณ์ ให้กับนักเรียน

1.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี พบว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนานักเรียนทุกคน ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ

1.3 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น พบว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสามารถทำได้โดยจัดตั้งคณะทำงาน ศึกษาสภาพและข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรแกนกลางกับสภาพท้องถิ่นดำเนินการเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตร และ/หรือจัดสร้างกระบวนวิชาขึ้นมาใหม่ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ในกรณีสร้างเพิ่มเติมควรระบุจุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา สาระ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และมาตรการในการวัดและประเมินผลให้ชัดเจน นำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลการใช้หลักสูตร และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความเหมาะสม

1.4 สํารวจสภาพ และความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น พบว่า มีความต้องการหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 100

1.5 วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ และเทคโนโลยี มาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทย และสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข โดยมีสาระสำคัญของสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นสาระเกี่ยวกับการทำงาน ในชีวิตประจำวัน ช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวยุ และสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจที่พอเพียง ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริง จนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง มี 1 มาตรฐาน มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะ การแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ซึ่งสรุปได้ว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีการกำหนดสาระการเรียนรู้ เป็นรายปีหรือรายภาคต้องให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา กำหนดวิธีการ

จัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล พร้อมทั้งพิจารณาภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สถานศึกษาสามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม

1.6 ตำรวจข้อมูลพื้นฐานโดยศึกษาจากสภาพทั่วไป สภาพเศรษฐกิจ สังคม ท้องถิ่น สภาพปัจจุบันและปัญหาบ้าน โนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ ตำบลท่าช้างคลอง อำเภอดงหลวง จังหวัดเลย พบว่า ชาวบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ มีอาชีพทำการเกษตรกรรม มีวัฒนธรรมประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ได้แก่ “ฮิดสิบสอง-คองสิบสี่”

1.7 สร้างหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่าง ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเวลาเรียน คำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียน การวัดผลและประเมินผล โดยดำเนินการร่างหลักสูตรด้วยการประชุมผู้เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ผลการประเมินหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้าน อีสาน พบว่าหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โดยภาพรวมองค์ประกอบ ของหลักสูตรมีความเหมาะสมมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบ ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51, S.D.=0.13$) ประกอบด้วย องค์ประกอบ หลักการและเหตุผล องค์ประกอบโครงสร้างเวลาเรียน องค์ประกอบผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และองค์ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย องค์ประกอบจุดมุ่งหมาย องค์ประกอบคำอธิบายรายวิชา องค์ประกอบสื่อการเรียน และองค์ประกอบ การวัดผลและประเมินผล (ดังตารางภาคผนวก 1 หน้า 135)

ตอนที่ 2 การทดลองใช้และประเมินผลการใช้หลักสูตร เรื่องการทำขนมพื้นบ้าน อีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5

ตารางที่ 8 คะแนนประสิทธิภาพกระบวนการเรียนรู้ (E_1) และคะแนนประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2)

เลขที่	คะแนนระหว่างเรียนแผนที่ 1 ถึง แผนที่ 6 (255)	คะแนนประเมินทักษะปฏิบัติงาน หลังเรียน (75)
1	216	62
2	216	62
3	215	67
4	219	67
5	218	62
6	217	62
7	215	65
8	212	65
9	224	62
10	217	62
11	212	65
12	217	65
13	222	62
14	213	62
15	215	65
16	215	65
17	222	62
18	218	67
19	220	62
รวม	4123	1211
$\bar{X}$	217.00	63.74
S.D.	3.32	2.00
ร้อยละ	85.10	84.98

จากตารางที่ 8 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีคะแนนระหว่างเรียนจากการประเมินพฤติกรรมการเรียน การประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และการทดสอบย่อยทั้ง 6 แผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 217.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.32 จากคะแนนเต็ม 255 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.10 แสดงว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 85.10 และการประเมินทักษะการปฏิบัติงานหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 63.74 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.00 จากคะแนนเต็ม 75 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.98 แสดงว่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 84.89

ตารางที่ 9 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (E_1/E_2)

ผลการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
ประสิทธิภาพของกระบวนการ(E_1)	255	217.00	3.32	85.10
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์(E_2)	75	63.74	2.00	84.98
ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.10/84.98				

จากตารางที่ 9 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 85.10 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 84.98 ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.10/84.98 แสดงว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการวัดทักษะการปฏิบัติงานการทำขนมพื้นบ้านอีสานระหว่างหลังเรียนและก่อนเรียน

ผู้วิจัยนำคะแนนทักษะการปฏิบัติงานมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test (Dependent) ได้ผลดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบคะแนนทักษะการปฏิบัติงานการทำงานนพินบ้านอีสาน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	19	27.32	5.26	23.040	.000**
หลังเรียน	19	63.74	2.00		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, df = 18

จากตารางที่ 10 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีทักษะการปฏิบัติงานการทำงานนพินบ้านอีสาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนรู้ เรื่องการทำงานนพินบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผลปรากฏดังตาราง 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำงานนพินบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
1	ฉันชอบหลักสูตรการทำงานนพินบ้านอีสานเป็น ความรู้ที่ควรแก่การอนุรักษ์พันธุ์	4.37	0.68	มาก
2	ฉันชอบหลักสูตรการทำงานนพินบ้านอีสานเพราะ เป็นความรู้ที่น่าสนใจ และน่าเรียนรู้	4.37	0.68	มาก
3	ฉันชอบหลักสูตรการทำงานนพินบ้านอีสานเพราะ เป็นความรู้ที่มีประโยชน์ต่อคนอีสาน	4.26	0.81	มาก
4	ฉันชอบหลักสูตรการทำงานนพินบ้านอีสานเพราะ เป็นความรู้ที่เรียนรู้ได้ และปฏิบัติได้	4.32	0.82	มาก

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
5	การเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่นทำให้ฉันมีความรู้เกี่ยวกับขนมพื้นบ้านอีสาน	4.26	0.81	มาก
6	ฉันชอบขนมพื้นบ้านอีสานเพราะมีคุณค่าทางโภชนาการควรแก่การรับประทาน	4.53	0.51	มากที่สุด
7	ฉันชอบขนมพื้นบ้านอีสานเพราะทำจากวัสดุในท้องถิ่น ซึ่งปลอดภัยจากสารพิษ	4.53	0.61	มากที่สุด
8	ฉันชอบขนมพื้นบ้านอีสานเพราะสามารถทำรับประทานได้ทุกเวลา	4.32	0.67	มาก
9	ฉันชอบการทำขนมพื้นบ้านอีสานเพราะสามารถทำเป็นอาชีพ สร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้	4.43	0.60	มาก
10	ฉันชอบการทำขนมพื้นบ้านอีสานเพราะเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน	4.42	0.61	มาก
	โดยรวม	4.38	0.18	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$, S.D. =0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือ ข้อ 6 ฉันชอบขนมพื้นบ้านอีสานเพราะมีคุณค่าทางโภชนาการควรแก่การรับประทาน ($\bar{X}=4.53$, S.D. =0.51) และข้อ 7 ฉันชอบขนมพื้นบ้านอีสานเพราะทำจากวัสดุในท้องถิ่น ซึ่งปลอดภัยจากสารพิษ ($\bar{X}=4.53$, S.D. =0.61) ส่วนอีก 8 ข้อ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

หลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 กำหนดเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงาน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน สรุปได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. หลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ หลักการ จุดหมาย โครงสร้างเนื้อหา การแบ่งเนื้อหาและเวลา แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ซึ่งการประเมินโครงสร้างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51, S.D.=0.13$)

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.09/84.98 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน มีทักษะการปฏิบัติงาน หลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสานกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.18)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

1. หลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ หลักการ จุดหมาย โครงสร้างเนื้อหา การแบ่งเนื้อหาและเวลา แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ซึ่งการประเมินโครงสร้างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นผลมาจากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่มีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ศึกษาความต้องการของนักเรียน ของชุมชนในการสร้างหลักสูตรรวมถึงศึกษาองค์ประกอบสำคัญในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น จึงทำให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีองค์ประกอบที่ชัดเจน ทั้งหลักการ จุดหมาย เนื้อหา เวลาเรียน สื่อการเรียนรู้และวิธีการวัดผล ประเมินผลที่เหมาะสม สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 38 - 39) ที่สรุปองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษาว่า ประกอบด้วย ส่วนนำ โครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษา คำอธิบายรายวิชา เกณฑ์การวัดประเมินผลและจบหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรที่สร้างขึ้นมีกระบวนการสร้างอย่างเป็นระบบทั้งการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แล้วนำหลักสูตรฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพก่อนนำมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ นิคม ชมภูหอง (2544 : 104-105) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเริ่มจากวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คือสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นของสังคม กำหนดจุดมุ่งหมาย คัดเลือกและจัดเนื้อหาวิชา เพื่อให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการ คัดเลือกประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสม จัดระเบียบ ลำดับขั้นตอน เนื้อหา และกิจกรรม กำหนดมาตรการการวัดและประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติจริง ประเมินผลการใช้หลักสูตร และปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้หลักสูตร

มีประโยชน์ต่อผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 124 - 133) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอน 13 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดเนื้อหา ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดกิจกรรม ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดคาบเวลาเรียน ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดวิธีและเกณฑ์การวัดและประเมินผล ขั้นตอนที่ 8 การจัดทำเอกสารหลักสูตร ขั้นตอนที่ 9 การตรวจสอบคุณภาพและการทดลองใช้หลักสูตร ขั้นตอนที่ 10 การนำเสนอขออนุมัติหลักสูตร ขั้นตอนที่ 11 การนำหลักสูตรไปใช้ ขั้นตอนที่ 12 การประเมินหลักสูตร และขั้นตอนที่ 13 ทำการปรับปรุงแก้ไข จึงทำให้ได้หลักสูตรที่มีองค์ประกอบครบถ้วน สมบูรณ์ และมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบของหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}=4.51, S.D.=0.13$) สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิชัย เรืองธรรม (2551 : 103 -104) ที่พบว่า หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำไม้กวาดดอกหญ้า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.09/84.98 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) หมายความว่า นักเรียนทุกคนมีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินพฤติกรรม และการทดสอบย่อย คิดเป็นร้อยละ 85.09 และคะแนนเฉลี่ยจากการวัดทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนทุกคนคิดเป็นร้อยละ 84.98 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ (80/80) ที่ตั้งไว้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของธงชัย พรหมกลม (2549 : 105 -106) ที่พบว่าหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำปลาร้าหมัก กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพ 90.00/91.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 85/85 ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของนันทวัน มณีวงศ์ (2549 : 131 - 143) ที่พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 83.61/ 86.39 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวรรณ ฝ้ายไทย (2554 : 85) ที่พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาระท้องถิ่น เรื่องการทำอาหารพื้นบ้านอีสาน มีประสิทธิภาพ 89.99 / 86.00

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น การเขียนแผน การศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การวัดผลตามสภาพจริง ศึกษาขั้นตอนการทำงานนมพื้นบ้านอีสาน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น แล้วนำมาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสำลี รักสุทธี (2545 : 84) ที่กล่าวว่า การทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอน คือ ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลา และกิจกรรม หาวิธีสอน จัดทำสื่อการเรียนการสอน จัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผล และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และผู้วิจัยยังได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง กิจกรรมที่ดำเนินการมีความเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน คือ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ปฏิบัติเป็น และมีคุณภาพในการดำเนินงาน สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพในอนาคตได้ ทำให้นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาการทำงานนมพื้นบ้านอีสานได้อย่างเข้าใจ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ทำให้ประสิทธิภาพด้านกระบวนการและด้านผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำงานนมพื้นบ้านอีสาน มีทักษะการปฏิบัติงานการทำงานนมพื้นบ้านอีสาน หลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของธงชัย พรหมกลม (2549 : 105 - 106) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำปลาร้าหมักสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของนันทวัน มณีวงษ์ (2549 : 131 - 143) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นทักษะกระบวนการทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน คือ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ปฏิบัติเป็น และมีคุณภาพในการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอน ฝึกปฏิบัติงานอย่างเป็นลำดับ ได้ผลงานจากการปฏิบัติจริง สามารถนำผลงานของตนเองไปนำเสนอและเผยแพร่ได้ ทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้นเป็นไปตามกฎแห่งการฝึกหัด กฎแห่งผลที่พึงพอใจตามทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์น ไคค์

(ทิสนา แคมมณี. 2548 : 50 ; อ้างถึงใน Thorndike's. 1985) อีกทั้งในการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยให้นักเรียนฝึกการทำงานร่วมกัน และได้เชิญภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีความรู้เกี่ยวกับการทำขนมพื้นบ้านอีสาน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เข้ามาสอนวิธีการทำข้าวต้มมัด ข้าวแดกงา ให้นักเรียนได้ดู พร้อมทั้งเสนอเคล็ดลับวิธีการทำขนมพื้นบ้านอีสานให้อร่อยน่ารับประทาน ทำให้บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้เป็นไปด้วยความสนุกสนาน สังเกตได้จากนักเรียนมีความพอใจต่อการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจดี ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติงานหลังเรียนที่สูงขึ้น

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของธงชัย พรหมมล (2549 : 105 -106) ที่พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการทำปลาหมัก โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสรวุฒิ จันทร์สมบัติ (2548 : 105) ที่พบว่า ผลการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำขนมจีน เพิ่มสูงขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 สอดคล้องกับพิชัย เรืองธรรม (2551 : 103 -104) ที่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำไม้กวาดดอกหญ้า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสุวรรณ ผ่ายไทย (2554 : 85-96) ที่พบว่า ความพึงพอใจที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระท้องถิ่นเรื่องการทำอาหารพื้นบ้านอีสานอยู่ในระดับความพึงพอใจดีมาก

ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ อีกทั้งยังสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว นอกจากนี้กระบวนการเรียนการสอนยังส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการวางแผน การทำงานเป็นกลุ่ม การร่วมแรงร่วมใจ การรับผิดชอบ รู้จักการแก้ปัญหาาร่วมกัน ทำให้ได้ผลงานที่เกิดจากความสามารถของตนเอง รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการปฏิบัติจริงทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดของครูผู้สอน ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและภาคภูมิใจในผลงานของ

ตนเอง สร้างความพึงพอใจที่ดีต่อการเรียน ต่อการปฏิบัติงาน และมีความพึงพอใจที่ดีต่อ
 หลักสูตรการทำงานที่บ้านอีสาน มีความภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังที่ ราไพ บุญเย็น
 (2549 : 64) ได้สรุปความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนกับผลการเรียนจะมี
 ความสัมพันธ์กันในทางบวก ขึ้นอยู่กับว่ากิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ นั้น ทำให้ผู้เรียนได้รับการ
 ตอบสนองความต้องการด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์
 ของชีวิตมากขึ้นเพียงใดนั้น คือครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ในการจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนให้กับผู้เรียนอย่างเหมาะสม
 สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ของ มาสโลว์ (Maslow, 1985 ; อ้างถึงใน ทวีพร
 วิรัชชัยและสงวนศรี วิรัชชัย, 2541 : 196) ที่กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการความภูมิใจใน
 ตนเอง (Self esteem needs) คือ ความต้องการความคิดความรู้สึกที่ดี ในทางบวกเกี่ยวกับ
 ตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง รู้สึกว่าตนเป็นคนดี เป็นคนเก่งมีความรู้ มีความสามารถ และมี
 ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ (Needs to know and understand) คือ ความต้องการที่จะเรียนรู้
 ทำความเข้าใจถึงต่าง ๆ ในโลกหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทำให้เป็นคนกระตือรือร้น ชอบ
 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาคทฤษฎี ควรจัดกิจกรรมการเรียนที่
 หลากหลาย เพราะจะทำให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน

1.2 การอธิบายขั้นตอนการฝึกปฏิบัติการทำงานที่บ้านอีสาน โดยให้
 นักเรียน

ไปศึกษาหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต ใบความรู้ ใบงาน ถามผู้รู้ และครูสาธิต เพื่อให้ นักเรียนได้
 ฝึกปฏิบัติและครูคอยให้คำแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน
 และทำให้เกิดความชำนาญในการใช้ เตรียม วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่น ๆ

1.3 ครูผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม
 และเทคโนโลยี เพื่อให้ นักเรียนรู้จักนำเอาเทคโนโลยีต่าง ๆ มาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้มีความ
 สวยงามและเป็นที่สนใจสำหรับผู้บริโภค

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เกี่ยวกับการทำขนมอื่นๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น

2.2 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในกลุ่มสาระ และระดับ ชั้นอื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะวิถีชีวิตของคนในชุมชน โดยยึดการมีส่วนร่วมระหว่าง โรงเรียน วัด ชุมชน ผู้ปกครอง และเพื่อสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้น ในชุมชน

2.3 ควรมีการศึกษาค้นคว้า พัฒนารูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสม และสร้างความสนใจให้กับนักเรียน โดยใช้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545.

จรรยาพร สุตสวาท และคณะ. ความพึงพอใจของนิสิตระดับปริญญาตรีภาคพิเศษที่มีต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัยนเรศวร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2545.

จิราพร พรมาวาศรี. การพัฒนาแผนการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่องการอ่าน และเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดแม่กคโดยใช้แบบฝึกทักษะ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2539.

ชวลิต ชูกำแพง. การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555.

ณัฐวดี กิจเรืองรุ่ง. ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : สถาพรบุ๊คส์, 2545.

เดชา จันทกัต. เกษตรและวิธีการสอนเกษตรสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.

ทวีพร วิรัชชัย และสงวนศรี วิรัชชัย. จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับครู. กรุงเทพฯ : วิทยาออฟเซตการพิมพ์, 2541.

ทัศนาศ แสงศักดิ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตามแนวปฏิรูปการศึกษา,” วารสารวิชาการ. 16(1): 43-95 ; สิงหาคม, 2548.

ทศนา แจมมณี. รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ : วิทยาออฟเซตการพิมพ์, 2548.

ธงชัย พรหมกมล. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำน้ำปลาร้าหมัก กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.

- ชำระ บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ : เอราวิณการพิมพ์, 2542.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. การวัดเจตคติ. อุบลราชธานี : วิทยาออฟเซตการพิมพ์, 2549.
- นันทวัน มณีวงศ์. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ยางพาราสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.
- นิคม ชมภูหลง. แนวทางในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม : อภิชาติ การพิมพ์, 2544.
- นิธิตา คงสวัสดิ์. ความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2544.
- โนนสมบุญณ์ไปรงสุวรรณ, โรงเรียน. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบุญณ์ไปรงสุวรรณ. เลข : โรงเรียนโนนสมบุญณ์ไปรงสุวรรณ, 2551.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9 ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2553.
- . การวิจัยสำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2546.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. หลักสูตรการศึกษา. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- ประสาธ อิศรปริดา. สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. กาลสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2547.
- ประสิทธิ์ เครือสิงห์. “เพื่อให้เข้าใจกระบวนการทักษะให้ถูกต้อง,” วารสารวิชาการ. 4(2) : 26-30 : กุมภาพันธ์, 2544.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาการศึกษา. มหาสารคาม : คลังน่านาวิทยา, 2551.
- เผชิญ กิจระการ. “ดัชนีประสิทธิผล” เอกสารประกอบการสอนวิชา 503710. มหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.
- พงศ์ หรดาล. จิตวิทยาอุตสาหกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ, 2540.
- พรรณี ช.เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : เมธิทปัส, 2545.
- พัฒนาความก้าวหน้า, สถาบัน. การเขียนรายงาน : เพื่อการจัดผลงานทางวิชาการ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า, 2545.

- พิชัย เรืองธรรม. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำไม้กวาดดอกหญ้า ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 2551.
- รำไพ บุญเย็น. การพัฒนาแผนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ด้วยแบบฝึกทักษะการสะกดคำยาก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 2549.
- รุจิร ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม. การพัฒนาหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการศึกษา.
กรุงเทพฯ : บุคพอยท์, 2545.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2549.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ :
ต้นอ้อ 1999, 2545.
- วาโร เฟ็งสวัสดิ์. การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2546.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. ขนมหั้วไทย. <http://th.wikipedia.org/wiki/>. ค้นคว้าเมื่อ 14 พฤษภาคม
2556.
- วิชัย ต้นศิริ. อุดมการณ์ทางการศึกษา ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น, 2537.
- วิชาการ, กรม. แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
และเทคโนโลยี ตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2545.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงาน. แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สถาบันแห่งชาติเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้, 2545.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. นวัตกรรมการเรียนรู้. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและ
การสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.
- _____. หลักสูตรท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและ
การสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.

- จิไลวรรณ เชื้ออุ้น. แผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการเรื่องการทำความสะดวกเสื่อผ้ากลุ่ม
 การงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ
 กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2543
- ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 .
 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช , 2551.
- _____ . หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้
 การงานอาชีพและเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช , 2552.
- สังัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ :
 มิตรสยาม, 2537.
- สนอง อินละคร. เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียน
 เป็นศูนย์กลาง. อุบลราชธานี : อุบลออฟเซทการพิมพ์, 2544.
- สมนึก ภัทธิชณี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 9. กทม. : ประสานการพิมพ์, 2551.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง. ทฤษฎีความพึงพอใจ. กรุงเทพฯ : ดำรงชัยการ,
 2542.
- สรวุฒิ จันทร์สมบัติ. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ
 เทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมจีน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์
 กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- สำเนียง วรรณศรี. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่อง
 ผลิตภัณฑ์การแปรรูปจากเห็ดนางฟ้า สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์
 กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 2548.
- ลำลี รักสุทธิ. ทางก้าวผู้มีอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา, 2545.
- _____ . คู่มือการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ใหม่ของ กค. กรุงเทพฯ :
 พัฒนาศึกษา, 2546.
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชา ทฤษฎีและพฤติกรรมศาสตร์
 หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2546.
- สุจิตรา พรมนุชาธิป. “การประยุกต์ใช้ทฤษฎีของอับราฮัม ฮาโรลด์ มาสโลว์ในการศึกษา”
 วารสารวิชาการ. 5,8 : 39-44 ; สิงหาคม, 2545.

- สุมาลี ดาแก้ว. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่องผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารจากปลากุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 2547.
- สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2537.
- สุรางค์ โคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- สุวรรณ ฝ้ายไทย. กระบวนการเรียนรู้สาระท้องถิ่น เรื่องการทำอาหารพื้นบ้านอีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2554.
- สุวานี วรศักดิ์. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานอาชีพ เรื่อง อาหารจากถั่วเหลือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- แสงเดือน ทวีสิน. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2545.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2546.
- Burdon, Laurie A. "Learning by Doing : Adult Studio Activities In An Art Museum", **Masters Abstracts International**. 39(03) : 89 ; June, 2000
- Cuncha, ZeilmaDa . "A Case Study of Curriculum Development Process in Nutrition Education", **Dissertation Abstracts International**. 57 (7) : 2884 –A ; January, 1997.
- Graziano, Rissell. "The Virtual Enterprise Simulation : Student 's Perceptions of An Experiential, Active Learning Strategy for Business and Career Education", **Dissertation Abstracts International**. 65 (09): 135 – A, 2003.
- Litzenberg, Corinne M. "An Assessment of Teachers' Views of Local Environmental Education and it's Impact on their Curricula and Teaching Methodology in a Maryland Elementary School," **Dissertation Abstracts International**. 66(3) : 3282-A ; March, 2005.

ภาคผนวก ก

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องการทำขนมพื้นบ้าน
อีสาน กลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

หลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในโรงเรียนให้มีคุณภาพ ด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ ซึ่งหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และมีความสุข

การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน เป็นการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะการปรับรายละเอียดของเนื้อหาในหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ให้มีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้น เพื่อสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำขนมพื้นบ้านอีสาน ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการลงมือ ฝึกปฏิบัติจริง สามารถนำประสบการณ์และองค์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และยังเป็น การส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ รักการทำงาน เน้นการปฏิบัติจริง รู้จักอนุรักษ์ ภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในท้องถิ่นของตน โดยเมื่อเรียนจบหลักสูตรไปแล้วสามารถนำความรู้ ไปให้เกิดประโยชน์ในชีวิต และเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพต่อไป

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสานของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น คาดหวังว่าจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้มี ทักษะ การปฏิบัติงาน มีความรัก ความหวงแหน และเห็นคุณค่าการอนุรักษ์อาหารในท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน มาจัดการเรียนรู้ที่เกิดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ จากชีวิตจริง ปฏิบัติจริง เกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริงของตนในขณะเดียวกันก็เกิด

การแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาความรู้ระหว่างชาวบ้านผู้รู้กับครูและนักเรียน ช่วยให้การทำขนมพื้นบ้านอีสาน ดำรงอยู่คู่วัฒนธรรมเมืองเลย คู่วัฒนธรรมอีสาน มีความรักความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยและสามารถพัฒนาขนมไทยในท้องถิ่นเป็นอาชีพเสริมต่อไป

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำขนมพื้นบ้านอีสาน
2. นักเรียนอธิบายวิธีการและขั้นตอนในการทำขนมพื้นบ้านอีสานได้
3. นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติงานการทำขนมพื้นบ้านอีสานได้
4. นักเรียนตระหนักถึงคุณค่า และความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง

โครงสร้างเนื้อหา

หลักสูตรสาระท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน ได้แบ่งโครงสร้างเนื้อหาเป็น 6 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความรู้เรื่องขนมพื้นบ้านอีสาน

หน่วยที่ 2 ความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสาน

หน่วยที่ 3 ประโยชน์ของขนมพื้นบ้านอีสาน

หน่วยที่ 4 การทำข้าวต้มมัด

หน่วยที่ 5 การทำข้าวแตงกา

หน่วยที่ 6 การทำข้าวจี๋

การแบ่งเนื้อหาและเวลา

หลักสูตรสาระท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้แบ่งเนื้อหาและเวลาเรียน 15 ชั่วโมง ดังนี้

หน่วยที่	เนื้อหา	เวลาเรียน
หน่วยที่ 1	ความรู้เรื่องขนมพื้นบ้านอีสาน	1 ชั่วโมง
หน่วยที่ 2	ความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสาน	1 ชั่วโมง
หน่วยที่ 3	ประโยชน์ของขนมพื้นบ้านอีสาน	1 ชั่วโมง
หน่วยที่ 4	การทำข้าวต้มมัด	4 ชั่วโมง
หน่วยที่ 5	การทำข้าวแตงกา	4 ชั่วโมง
หน่วยที่ 6	การทำข้าวจี๋	4 ชั่วโมง
	รวม	15 ชั่วโมง

สำหรับเนื้อหาของหลักสูตรสาระท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน ทั้ง 6 หน่วย สรุปลงได้ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความรู้เรื่องขนมพื้นบ้านอีสาน

1. ความหมายของขนมพื้นบ้านอีสาน หมายถึง ขนมที่คนภาคอีสานได้นำเอา วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นมาทำเป็นขนมรับประทาน

2. ประวัติความเป็นมา วัฒนธรรมประเพณีของคนอีสานที่มีมาแต่สมัยโบราณ มี การทำบุญประเพณี ตามฮีตสิบสอง คือมีการทำบุญประจำเดือนต่างๆ เช่น บุญเดือนสาม คือ บุญข้าวจี บุญเดือนสี่คือบุญผะเหวด หรือทำบุญงานมงคลต่างๆ เช่น บุญแจกข้าวอุทิศส่วน กุศลแก่ญาติผู้ล่วงลับ บุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น ในการจัดงานบุญประเพณีต่างๆเหล่านี้ต้องมื การทำขนม เพื่อเอาไว้เลี้ยงผู้คนที่มาร่วมในงานบุญหรือเอาไว้ใส่บาตรพระสงฆ์ ซึ่งงานบุญ ประเพณีที่คนอีสานร่วมกันจัดขึ้นนั้นนอกจากจะเป็นการสร้าง ความสามัคคีให้แน่นแฟ้นของคน ในหมู่คณะ หรือชุมชนแล้ว ยังเป็นการร่วมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามนี้ไว้ให้คนรุ่น หลังได้สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่สืบไป

หน่วยที่ 2 ความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสาน

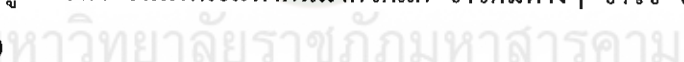
ความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสาน มีความเกี่ยวข้องกับ พืชผักสวนครัว ผลไม้ พืชไร่ พืชสวน ที่คนอีสานนิยมปลูกไว้รับประทานภายในครัวเรือน หากมีจำนวนมากก็ สามารถขายทำให้มีรายได้เสริมอีกด้วย พืชต่างๆที่ว่ามีได้แก่ ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว กล้วย อ้อย มะพร้าว ถั่ว งา ฯลฯ ซึ่งพืชต่างๆเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีคุณค่าทางโภชนาการ มีสารอาหาร ต่างๆที่ร่างกายต้องการอย่างครบถ้วน เช่น โปรตีน คาร์โบไฮเดรต เกลือแร่ วิตามิน ไขมัน เป็นต้น พืชบางชนิดก็ยังเป็นพืชสมุนไพร ช่วยป้องกันและรักษาโรคได้อีกด้วย

ขนมพื้นบ้านอีสานที่คนอีสานทำรับประทานนั้นสามารถทำได้ตลอดเวลา เพราะ วัสดุที่นำมาทำนั้นมีตลอดฤดูกาล เช่น ข้าวเหนียว กล้วย มะพร้าว ถั่ว งา น้ำอ้อย เป็นต้น และยังสามารถทำเป็นอาชีพได้ด้วย ทำให้มีรายได้เสริม นอกจากการทำอาชีพหลักคือ เกษตรกรรมแล้ว

หน่วยที่ 3 ประโยชน์ของขนมพื้นบ้านอีสาน

ประโยชน์ของขนมพื้นบ้านอีสาน อาจกล่าวได้ว่า ขนมพื้นบ้านอีสานนั้นมี ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีประโยชน์ต่อร่างกายผู้บริโภค ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม อาจแยกได้ดังนี้

1. ประโยชน์ทางโภชนาการ วัตถุประสงค์ต่างๆที่นำมาทำขนมพื้นบ้านอีสานนั้น ล้วนแต่มีคุณค่าทางโภชนาการทั้งนั้น เช่น ข้าวเหนียว ให้สารอาหารคาร์โบไฮเดรต น้ำตาล กลูโคส น้ำว่า 1 ผลให้พลังงาน 100 แคลลอรี่ ให้สารอาหารพวก น้ำตาล วิตามินบี 6 วิตามินบี 1 วิตามินบี 2 วิตามินซี วิตามินเอสูง กรดอะมิโนอาร์จินิน ฮีสติดีน งามา ให้สารอาหารพวก วิตามินบี 1 วิตามินซี วิตามินอี เหล็ก แคลเซียม ฟอสฟอรัส มะพร้าว ให้สารอาหารพวก ไขมัน น้ำตาล โปรตีน โซเดียม แคลเซียม โพแทสเซียม กล้วยส่วนมากจะนิยมนำกล้วย น้ำว่ามาทำขนม กล้วยน้ำว่าให้สารอาหารพวก โปรตีน วิตามินบีคอมเพล็กซ์ วิตามินอี ไขมัน และแร่ธาตุ ได้แก่ แคลเซียม แมกนีเซียม ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม นอกจากนี้พืชต่างๆ เหล่านี้ยังให้สรรพคุณทางยาอีกด้วย เช่น งามา ให้สรรพคุณทางยา คือ บำรุงประสาท แก้โรค เหน็บชา ป้องกันโรคโลหิตจาง ช่วยลดความแก่ กล้วยน้ำว่า ให้สรรพคุณทางยา คือ ป้องกัน โรคความดัน คับกลิ่นปาก ช่วยระบายแก้อาการท้องผูก รักษาโรคกระเพาะ มะพร้าวให้สรรพคุณ ทางยา คือ บำรุงกำลัง บำรุงหัวใจ บำรุงผม แก้โรคผิวหนังต่างๆ ส่วนถั่วต่างๆให้สรรพคุณ ทางยา คือ ชลดความเลื่อมของร่างกาย บำรุงสมอง เสริมความจำ เป็นต้น

2. ประโยชน์ต่อสังคม ขนมพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อในการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีของคนอีสานที่ถือปฏิบัติต่อกันมา หากมีการทำบุญประเพณีต่างๆต้องมีการทำขนม พื้นบ้านอีสานกันอยู่เสมอมา ขนมที่นิยมทำกันมากได้แก่ ข้าวต้มต่างๆ ข้าวชี้ ข้าวเหนียว ข้าวปั้น (ขนมจีน)

3. ประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้คนอีสานสามารถนำพืชสวน พืชไร่ที่มีใน ท้องถิ่นดังกล่าวมาทำผลิตภัณฑ์ต่างๆได้เช่น ทำเป็นขนม ทำเป็นอาหาร ทำเป็นยาสมุนไพร ล้วนแล้วแต่มีประโยชน์ที่เอื้อต่อกันในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันระหว่างสิ่งมีชีวิตในโลก การปลูกพืชเป็นการสร้างประโยชน์มหาศาลให้กับโลกอันเป็นที่อยู่ของมวลมนุษยชาติ และ สิ่งมีชีวิตต่างๆซึ่งต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันในการดำรงชีวิตเพื่อดำรงเผ่าพันธุ์ให้มียุคตลอดไป

หน่วยที่ 4 การทำข้าวต้มมัด

1. การทำข้าวต้มมัด คือการทำขนมที่ทำจากข้าวเหนียว ห่อรวมกับกล้วยน้ำว่า ลูก เมล็ดถั่ว (ถั่วดำ ถั่วแดง ถั่วลิสง)ตามแต่จะหาได้หรือตามที่ชอบรับประทาน โดยห่อ ด้วยใบตองกล้วย แล้วมัดรวมกันเป็นคู่ แล้วนำไปต้มให้สุก ทิ้งให้เย็นข้าวต้มจะแข็งตัว รับประทานอร่อย ข้าวต้มมัดเป็นขนมที่นิยมทำกันมากที่สุดในการทำบุญงานประเพณีต่างๆ เพราะทำง่าย ขั้นตอนไม่ยุ่งยาก สามารถทำได้ในปริมาณที่ละมากๆ

2. ส่วนประกอบของข้าวต้มมัด และอุปกรณ์

- 2.1 ข้าวสารเหนียว
- 2.2 กล้วยน้ำว่าสุก งอมก็ได้
- 2.3 เมล็ดถั่ว
- 2.4 ใบตอง
- 2.5 ดอกไม้ไฟ
- 2.6 หม้อต้มน้ำ หรือ ปิ้ง

3. ขั้นตอนการทำข้าวต้มมัด

- 3.1 นำข้าวสารเหนียวล้างน้ำให้สะอาดแล้วแช่ทิ้งไว้ 1-3 ชั่วโมง
- 3.2 นำเมล็ดถั่วแช่น้ำให้อ่อนนุ่ม
- 3.3 เอาข้าวสารเหนียวและเมล็ดถั่วขึ้นจากน้ำ แล้วนำมาผสมให้เข้ากัน
- 3.4 ตักกล้วยน้ำว่าให้ได้ลูกละ 3-4 ชิ้น
- 3.5 ห่อข้าวสารเหนียวที่ผสมกับเมล็ดถั่วและกล้วยรวมกันด้วยใบตองกล้วยที่

ตะกลีบ (ทีละห่อ) แล้วนำมามัดรวมกันเป็นมัด มัดละ 2 กีบ หรือ 3 กีบก็ได้ แล้วนำไปต้มให้สุก หากไฟสุม่าเสมอก็จะสุกง่าย ใช้เวลาเพียง 1-2 ชั่วโมง ยกลงนำข้าวต้มออกจากน้ำทันทีทิ้งไว้ปล่อยให้เย็น รับประทานจะอร่อย ได้ความหวานจากกล้วย มันจากถั่ว หอมจากใบตอง

4. คุณค่าทางโภชนาการของข้าวต้มมัด ข้าวต้มมัดให้สารอาหารพวก โปรตีน คาร์โบไฮเดรต วิตามิน

หน่วยที่ 5 การทำข้าวแตงงา

1. การทำข้าวแตงงา คือการทำขนมพื้นบ้านอีสานอีกชนิดหนึ่งที่ทำจากวัสดุที่มีในท้องถิ่นอีสาน ซึ่งทำจากข้าวเหนียว โขลกผสมกับ งาคั่ว น้ำอ้อย นับว่าเป็นขนมที่หา รับประทานได้ยาก ขนมชนิดนี้นับวันจะหายากไปจากสังคมไทย โดยเฉพาะคนอีสาน แต่ แถบจังหวัดเลย ยังคงมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีบุญข้าวจี่และข้าวแตงงาไว้อยู่ที่บ้านนา อ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย นิยมทำในเดือนสามของทุกปี

2. ส่วนประกอบของข้าวแตงงา มีดังนี้

- 2.1 ข้าวเหนียวนึ่งสุกใหม่ๆ
- 2.2 งา (งาคั่ว งาขาว งาเกียง)
- 2.3 น้ำอ้อย

2.4 เกลือ

3. ขั้นตอนการทำข้าวแดงงา

แช่ข้าวสารเหนียวทิ้งไว้ให้เมล็ดข้าวอ่อน โดยบีบด้วยมือเมล็ดข้าวจะแตก แล้วนำไปนึ่งจนสุก คั่วงา พอสุกเหลือง นำไปโขลกให้ละเอียดตามต้องการ ชุคก่อนน้ำอ้อยให้เป็นแผ่นบางๆ ตามจำนวนที่ต้องการ โขลกงากับเกลือให้เหมาะพอเข้ากัน นำข้าวเหนียวที่นึ่งสุกใหม่ๆยกลงมาโขลกในครกขนาดใหญ่ (ครกกระเดื่อง หรือ ครกมอ) โขลกผสมกับงาที่โขลกก่อนแล้ว เติมน้ำอ้อยที่ผ่านแล้ว โขลกไปเรื่อยๆจนกว่าข้าว งา น้ำอ้อย เข้ากันได้ดี และจนกว่าข้าวจะไม่จับกันเป็นก้อน จึงจะถือว่าได้ข้าวแดงงาที่สมบูรณ์ ส่วนรสชาตินั้นตามแต่จะต้องการ หวานมากหรือน้อยก็จะเพิ่มหรือลดน้ำอ้อยได้ตามต้องการ

4. คุณค่าทางโภชนาการของข้าวแดงงา ข้าวแดงงาให้สารอาหารพวกคาร์โบไฮเดรต วิตามิน ธาตุเหล็ก แคลเซียม ฟอสฟอรัส

หน่วยที่ 6 การทำข้าวจี

1. การทำข้าวจี คือการนำเอาข้าวเหนียวนึ่งสุกแล้ว นำมาทำเป็นปั้น (ก้อน) ตามต้องการอาจจะทำเป็นก้อนรีๆ หรือก้อนแบนๆ แล้วนำมาย่างไฟให้มีสีเหลือง แล้วทาด้วยไข่ไก่ที่ผสมด้วยเครื่องปรุงแล้ว (ไข่ไก่กลิ่นคาวจะน้อย) นำกลับไปย่างอีก กลับมาทาไข่อีก 2-3 รอบก็ได้ ย่างต่อให้สุกเหลืองจนไข่สุกจึงจะไม่มีกลิ่นคาวไข่ ข้าวจีเป็นที่นิยมทำกันมาก ปัจจุบันการทำข้าวจีกลายเป็นอาชีพที่สร้างรายได้อีกอาชีพหนึ่ง มีขายตามตลาดต่างๆมากมาย ซึ่งสามารถหาซื้อได้โดยไม่ต้องทำเอง นอกจากจะเป็นงานบุญเดือนสาม คือบุญข้าวจี ชาวบ้านจึงทำเพื่อนำไปถวายพระด้วยตัวเอง

2. ส่วนประกอบของข้าวจี

2.1 ข้าวเหนียวนึ่งสุก

2.2 ไข่ไก่

2.3 เกลือ

3. ขั้นตอนการทำข้าวจี

3.1 ปั้นข้าวเหนียวให้เป็นก้อนตามต้องการนำไปย่างไฟอ่อนๆ

3.2 ตอกไข่ใส่ภาชนะปรุงรสตามต้องการ

3.3 เมื่อข้าวสุกเกรียมสีเหลืองๆนำมาทาด้วยไข่ที่เตรียมไว้ แล้วนำไปย่างต่อทาไข่ซ้ำ 2-3 ครั้งจนเป็นที่พอใจ แล้วย่างให้ไข่สุกได้ที่จะไม่มีกลิ่นคาว ก็ถือว่าเสร็จขั้นตอนการทำข้าวจี

4. คุณค่าทางโภชนาการของข้าวจี ข้าวจีให้สารอาหารพวก โปรตีน คาร์โบไฮเดรต

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรบรรลุจุดหมาย จึงกำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในลักษณะกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4-5 คน เพื่อสะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการสังเกตการทำงาน ของนักเรียนแต่ละคน เนื่องจากเป็นงานที่ต้องใช้ฝีมือและความประณีตในการทำงาน ให้สังเกตนักเรียนที่เรียนรู้ช้า เพื่อจะดูแลช่วยเหลือ ส่วนนักเรียนที่เรียนรู้เร็วควรส่งเสริมบทบาท โดยครูให้ความช่วยเหลือแนะนำเพื่อนนักเรียนที่เรียนรู้ช้า

2. ฝึกปฏิบัติการทำขนมพื้นบ้านอีสาน โดยทำงานเป็นกลุ่ม โดยในขั้นแรกต้องให้ความรู้เรื่องบทบาทหน้าที่ ของหัวหน้ากลุ่มและสมาชิก แล้วฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม เช่น การทอดการฟัง แล้วจึงสอนเรื่องของวิธีการทำงาน

3. การจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

4. เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนสมบูรณ์ครบถ้วนถูกต้องตามขั้นตอนในการทำงาน อาจเชิญผู้รู้ในท้องถิ่นมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สื่อการเรียนรู้

หน่วยที่	เรื่อง	สื่อ/แหล่งเรียนรู้
1	ความรู้เรื่องขนมพื้นบ้าน อีสาน	1. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน/ท้องถิ่น 2. ใบความรู้
2	ความสำคัญของขนมพื้นบ้าน อีสาน	1. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน/ท้องถิ่น 2. ใบความรู้
3	ประโยชน์ของขนมพื้นบ้าน อีสาน	1. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน/ท้องถิ่น 2. ใบความรู้
4	การทำข้าวต้มมัด	1. สื่อจากของจริง รูปภาพ 2. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน/ท้องถิ่น 3. ใบความรู้ 4. ชุดฝึก

หน่วยที่	เรื่อง	สื่อ/แหล่งเรียนรู้
5	การทำข้าวแตงกา	1. สื่อจากของจริง รูปภาพ 2. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน/ท้องถิ่น 3. ใบความรู้ 4. ชุดฝึก
6	การทำข้าวจี๋	1. สื่อจากของจริง รูปภาพ 2. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน/ท้องถิ่น 3. ใบความรู้ 4. ชุดฝึก

การประเมินผลการเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนหลักสูตรสาระท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้
 ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน มีกระบวนการวัดและ
 ประเมินผล ดังนี้

1. การวัดผล ประกอบด้วย

1.1 การวัดก่อนเรียน

1.1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน

1.1.2 แบบทดสอบย่อยประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-6

1.2 การวัดผลระหว่างเรียน

1.2.1 แบบสังเกตพฤติกรรม ได้แก่ ความพร้อมในการเรียน การให้ความ
 ร่วมมือ ความรับผิดชอบ ผลงานและความสะอาด

1.2.2 การตรวจใบกิจกรรม

1.2.3 แบบวัดทักษะการปฏิบัติงานและตรวจผลงานนักเรียนรายกลุ่มและ

รายบุคคล

1.3 การวัดผลหลังเรียน

1.3.1 แบบทดสอบย่อยประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-6

1.3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน

1.3.3 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตาม
หลักสูตรสาระท้องถิ่น

2. การประเมินผล ดังนี้

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน
มีเกณฑ์การประเมินดังนี้

คะแนน 80-100 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีมาก

คะแนน 70-79 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี

คะแนน 60-69 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับพอใช้

คะแนน 50-59 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

2.2 แบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน มี 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติงานดีมาก

4 คะแนน หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติงานดี

3 คะแนน หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติงานปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติงานพอใช้

1 คะแนน หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติงานควรปรับปรุง

2.3 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตาม
หลักสูตรสาระท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

2.3.1 เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
พึงพอใจมาก	ให้	4	คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	ให้	3	คะแนน
พึงพอใจน้อย	ให้	2	คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2.3.2 การแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง พึงพอใจระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง พึงพอใจระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง พึงพอใจระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง พึงพอใจระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน	จำนวน 15 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน	เวลา 1 ชั่วโมง

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐานการเรียนรู้ ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการ ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกันและทักษะแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน และสิ่งแวดล้อมเพื่อ การดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป. 5/1 อธิบายเหตุผลในการทำงานแต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการทำงาน

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป. 5/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานอย่างมีระบบประณีตและมีความคิดสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป.5/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัว

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป.5/4 มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่า

สาระสำคัญ

1. ความหมายของขนมพื้นบ้านอีสาน หมายถึง ขนมที่คนภาคอีสานได้นำเอาวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นมาทำเป็นขนมรับประทาน
2. ประวัติความเป็นมา วัฒนธรรมประเพณีของคนอีสานที่มีมาแต่สมัยโบราณ จะมีการทำบุญประเพณี ตามฮีตสิบสอง คือมีการทำบุญประจำเดือนต่างๆ เช่น บุญเดือนสาม คือบุญข้าวจี่ บุญเดือนสี่คือบุญพะเหวด หรือทำบุญงานมงคลต่างๆ เช่น บุญแจกข้าวอุทิศส่วนกุศลแก่ญาติผู้ล่วงลับ บุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น ในการจัดงานบุญประเพณีต่างๆเหล่านี้ต้องมีการทำขนม เพื่อเอาไว้แจกผู้คนที่มาร่วมในงานบุญหรือเอาไว้ใส่บาตรให้พระสงฆ์ ซึ่งงานบุญประเพณีที่คนอีสานร่วมกันจัดขึ้นนั้นนอกจากจะเป็นการสร้างสามัคคีให้แน่นแฟ้นของคนในหมู่คณะ หรือชุมชนแล้ว ยังเป็นการร่วมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามนี้ไว้ให้คนรุ่นหลังได้สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่สืบไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกความหมายของขนมพื้นบ้านอีสานได้
2. นักเรียนอธิบายประวัติความเป็นมาของขนมพื้นบ้านอีสานได้

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของขนมพื้นบ้านอีสาน
2. ประวัติความเป็นมาของขนมพื้นบ้านอีสาน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ปฐมนิเทศนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรและการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร
2. ชี้แจงสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ในชั่วโมงนี้ เรื่อง ความรู้เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน ให้นักเรียนทุกคนทราบ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
4. ครูสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของขนมพื้นบ้านอีสาน ประวัติความเป็นมาของขนมพื้นบ้านอีสาน โดยให้นักเรียนยกตัวอย่างขนมพื้นบ้านอีสานที่ตนเองรู้จักมาคนละ 1 ชื่อ และครูจดบันทึกลงบนกระดาน
5. ให้นักเรียนร่วมกันจัดทำแผนผังความคิด โดยแยกขนมพื้นบ้านอีสานที่มีในแต่ละเทศกาลและลงความเห็นเกี่ยวกับขนมพื้นบ้านที่ทำกันในบ้าน โนนสมบูรณ์บ่อยที่สุด (ข้าวต้มมัด ข้าวแดกงา ข้าวจี่)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 6-7 คน โดยคละกันชาย-หญิง กลุ่มละเท่าๆกัน จะมีหนึ่งกลุ่มได้ 7 คน สมาชิกของกลุ่มช่วยกันเลือกหัวหน้ากลุ่ม และเลขากลุ่ม ครูแนะนำให้สมาชิกของกลุ่มทุกคนช่วยกันทำงาน รับผิดชอบร่วมกัน ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม
2. ครูแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา อภิปรายสรุป เป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping)
3. ครูสังเกตสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยสังเกตความสนใจ การมีส่วนร่วม และครูคอยแนะนำกลุ่มที่มีปัญหา

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลการอภิปรายของกลุ่มตนเอง กลุ่มอื่นๆ ฟังแล้วจดบันทึกประเด็นที่แตกต่าง ครูคอยประสานให้กลุ่มอื่นได้มีโอกาสร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น ที่มีต่องานทุกชิ้นของทุกกลุ่ม

5. ครูแนะนำให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานของแต่ละกลุ่ม แล้วจัดลำดับคะแนนของผลงานทั้งหมด ว่ากลุ่มใดได้คะแนนสูงสุดจนถึงคะแนนต่ำสุด

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูร่วมกันสรุปในเรื่อง ความรู้เรื่องขนมพื้นบ้านอีสาน ความหมายของขนมพื้นบ้านอีสาน และประวัติความเป็นมาของขนมพื้นบ้านอีสาน นักเรียนจดบันทึกประเด็นความรู้ลงในสมุด เพื่อเก็บไว้อ่านทบทวนพร้อมผลงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้ที่ 1 ความรู้เรื่องขนมพื้นบ้านอีสาน
2. ใบงานที่ 1
3. เฉลยใบงาน
4. รูปภาพเกี่ยวกับขนมพื้นบ้านอีสาน หรือ ของจริง

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัด
  - ประเมินผลงานนักเรียน
  - สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
  - ทดสอบย่อย
2. เครื่องมือวัด
  - แบบประเมินผลงานนักเรียน
  - แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
  - แบบทดสอบย่อย 10 ข้อ
3. เกณฑ์การวัดและประเมินผล
  - นักเรียนปฏิบัติงานได้ร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์
  - นักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานได้ ร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์
  - นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย ได้ร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้
ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน
(.....)
ตำแหน่ง.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม /.....
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายละเอียดการให้คะแนนการประเมินผลงาน

ประเด็นการให้ คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	5 ยอดเยี่ยม	4 ดีมาก	3 ดี	2 พอใช้	1 ปรับปรุง
ความถูกต้องของ เนื้อหา	เนื้อหา ถูกต้อง อธิบายได้ ตรงประเด็น	เนื้อหา ถูกต้อง อธิบายได้ ตรงประเด็น มีข้อ บกพร่อง บางส่วน	เนื้อหา ถูกต้อง อธิบายได้ ตรงประเด็น มีข้อ บกพร่อง น้อย	เนื้อหา ถูกต้อง อธิบายได้ ตรงประเด็น มีข้อ บกพร่อง ปานกลาง	เนื้อหา ถูกต้อง อธิบายได้ ตรงประเด็น มีข้อ บกพร่องมาก ต้องปรับปรุง
ความถูกต้องของ อักษรวิธี	การเขียน บรรยายการ สะกดคำ ตัวสะกด วรรณยุกต์ ถูกต้องทุกคำ	การเขียน บรรยายการ สะกดคำ ตัวสะกด วรรณยุกต์ ผิดบ้างบาง คำ	การเขียน บรรยายการ สะกดคำ ตัวสะกด วรรณยุกต์ ผิดไม่เกิน 5 คำ	การเขียน บรรยายการ สะกดคำ ตัวสะกด วรรณยุกต์ ผิดมากกว่า 5 คำ	การเขียน บรรยายการ สะกดคำ ตัวสะกด วรรณยุกต์ ผิดมากต้อง ปรับปรุง
ความสะอาด	การเขียน สะอาดไม่มี ข้อบกพร่อง	การเขียน สะอาดมี ข้อบกพร่อง เล็กน้อย	การเขียน สะอาดมี ข้อบกพร่อง ปานกลาง	การเขียน สะอาดมี ข้อบกพร่อง มาก	การเขียน สะอาดมี ข้อบกพร่อง มากที่สุด ต้องปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มนักเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุพรรณ

เลขที่	ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน				รวม
		ความพร้อมในการเรียน	การให้ความร่วมมือ	ความรับผิดชอบ	ผลงานและความสะอาด	
		5	5	5	5	20

เกณฑ์การประเมิน นักเรียนต้องได้คะแนนตั้งแต่ 16 คะแนนขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์
ร้อยละ 80

รายละเอียดการให้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม

ประเด็นการให้คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	ยอดเยี่ยม 5	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
ความพร้อมในการเรียน และทำงาน	ตั้งใจเรียนมี ความพร้อม ในการเรียน มากที่สุด	ตั้งใจเรียนมี ความพร้อม ในการเรียน มาก	ตั้งใจเรียนมี ความพร้อม ในการเรียน ปานกลาง	ตั้งใจเรียนมี ความพร้อมใน การเรียนมี ข้อบกพร่อง น้อย	ตั้งใจเรียนมี ความพร้อมใน การเรียนมี ข้อบกพร่อง มาก
ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบ การทำงาน การเตรียม อุปกรณ์ การ เก็บอุปกรณ์ การทำงานมี มาก	รับผิดชอบ การทำงาน การเตรียม อุปกรณ์ การเก็บ อุปกรณ์ การทำงาน ดี	รับผิดชอบ การทำงาน การเตรียม อุปกรณ์ การ เก็บอุปกรณ์ การทำงานมี ข้อบกพร่อง เล็กน้อย	รับผิดชอบการ ทำงาน การ เตรียมอุปกรณ์ การเก็บ อุปกรณ์ การ ทำงานมี ข้อบกพร่อง ปานกลาง	รับผิดชอบการ ทำงาน การ เตรียมอุปกรณ์ การเก็บอุปกรณ์ การทำงานมี ข้อบกพร่อง มาก
ผลงานและความสะอาด	ผลงาน ออกมาตาม ขั้นตอน สะอาด อร่อยมาก	ผลงาน ออกมาตาม ขั้นตอน สะอาด อร่อย	ผลงาน ออกมาตาม ขั้นตอน สะอาด อร่อยพอใช้	ผลงานออกมา ตามขั้นตอน สะอาด รสชาติขม ต้องปรับปรุง เล็กน้อย	ผลงานออกมา ตามขั้นตอน สะอาด รสชาติ ขมต้อง ปรับปรุงมาก
การให้ความร่วมมือ	ให้ความ ร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มี ส่วนร่วมมาก ที่สุด	ให้ความ ร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มี ส่วนร่วม มาก	ให้ความ ร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มี ส่วนร่วม พอสมควร	ให้ความ ร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มี ส่วนร่วมน้อย	ให้ความร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มีส่วน ร่วมน้อยที่สุด

ใบความรู้ที่ 1 ความรู้เรื่องขนมพื้นบ้านอีสาน

ความหมายของขนมพื้นบ้านอีสาน คือ ขนมที่คนภาคอีสานได้นำเอาวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นมาทำเป็นขนมรับประทาน

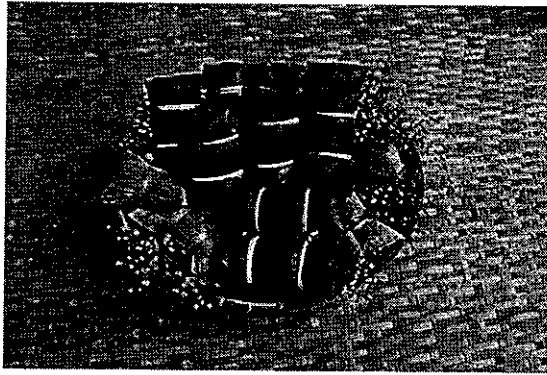
ความหมายของขนมไทยพื้นบ้าน

คำว่า“ขนมเข้าใจว่ามาจากคำสองคำที่มาผสมกันคือ "ข้าวหนม" และ "ข้าวนม" เข้าใจว่าเป็นข้าวผสมน้ำอ้อย น้ำตาล โดยอนุโลมคำว่า หนม แปลว่า หวาน ข้าวหนมก็แปลว่า ข้าวหนม เรียกสั้น ๆ เร็ว ๆ ก็กลายเป็น ขนม

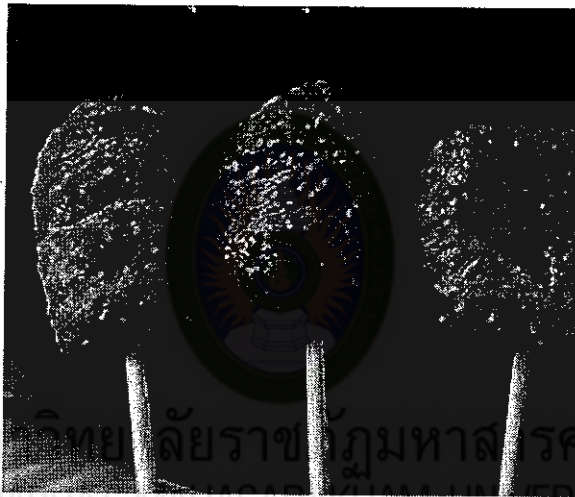
ส่วนที่ว่ามาจากข้าวนม (ข้าวเคล้านม) นั้นดูจะเป็นตำนานแขกโบราณ อย่างข้าวมธุปายาส (ที่นางสุชาดาทำถวายพระพุทธเจ้าเมื่อตอนตรัสรู้ก็ว่าเป็นข้าวหุงกับนม)ขนมหวานไทยหมายถึง อาหารชนิดหนึ่งที่ไม่ใช่กับข้าว แต่เป็นอาหารที่รับประทานตามหลังของคาวเช่น ในอาหารกลางวันมีถ้วยเดี่ยว ใก่เป็นของคาวผู้รับประทานอาจจะรับประทานทับทิมกรอบเป็นของหวาน เป็นต้นเมื่อบริโภคอาหารมื้อสำคัญ ๆ เช่น มื้อเช้า มื้อกลางวัน มื้อเย็นควรบริโภคทั้งของคาวและของหวาน สิ่งที่ใช้เป็นของหวานอาจเป็นขนมหรือผลไม้ก็ได้้นอกจากจะรับประทานขนมหวานหลังของคาวเราอาจรับประทานขนมในเวลาที่มีรับประทานอาหารคาวแต่จะรับประทานขนมหรือขนมหวานเป็นของว่าง

ขนมพื้นบ้านอีสาน

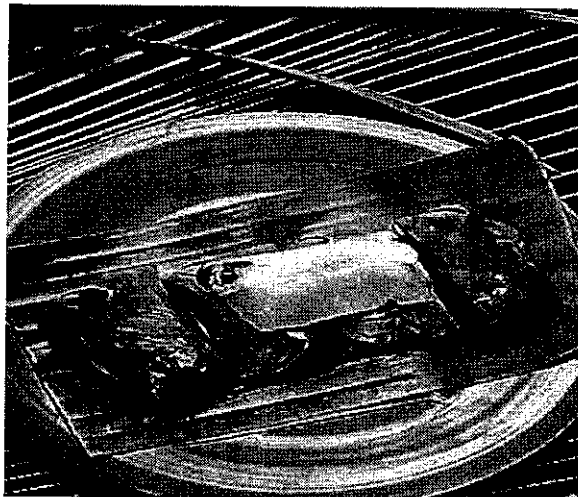
เป็นขนมที่ทำกันง่ายๆ ไม่พิถีพิถันมากเหมือนขนมภาคอื่น ขนมพื้นบ้านอีสานได้แก่ ข้าวจี๊ บายมะขามหรือมะขามบ่ายข้าว ข้าวโป่ง นอกจากนั้นมักเป็นขนมในงานบุญพิธีที่เรียกว่าข้าวประดับดิน โดยชาวบ้านนำข้าวที่ห่อใบตอง มัดด้วยตอกแบบข้าวต้มมัด กระจยา สารท ข้าวทิพย์ ข้าวยาคุุ ขนมพื้นบ้านของจังหวัดเลยมักเป็นขนมง่ายๆ เช่น ข้าวเหนียวนึ่งจิ้ม น้ำผึ้ง ข้าวบ่ายเกลือ คือข้าวเหนียวปั้นเป็นก้อนจิ้มเกลือให้พอมีรสเค็ม ถ้ามีมะขามจะเอามาใส่เป็นไส้เรียกมะขามบ่ายข้าว น้ำอ้อยกะทิ ทำด้วยน้ำอ้อยที่เคี่ยวจนเหนียว ใส่ถั่วลิสงคั่วและมะพร้าวซอย ข้าวพองทำมาจากข้าวตากคั่วใส่มะพร้าวหั่นเป็นชิ้นๆ และถั่วลิสงคั่ว กวนกับน้ำอ้อยจนเหนียวเทใส่ถาด ในงานบุญต่างๆจะนิยมทำขนมปลาต (คล้ายขนมเปียกปูนของภาคกลาง) ลอดช่อง และขนมหมก (แป้งข้าวเหนียวโม่ ปั้นเป็นก้อนกลมใส่ไส้กระฉีก ห่อเป็นสามเหลี่ยมคล้ายขนมเทียน นำไปนึ่ง

ข้าวต้มมัด

ข้าวจี

ข้าวประดับดิน

ลวดช่อง

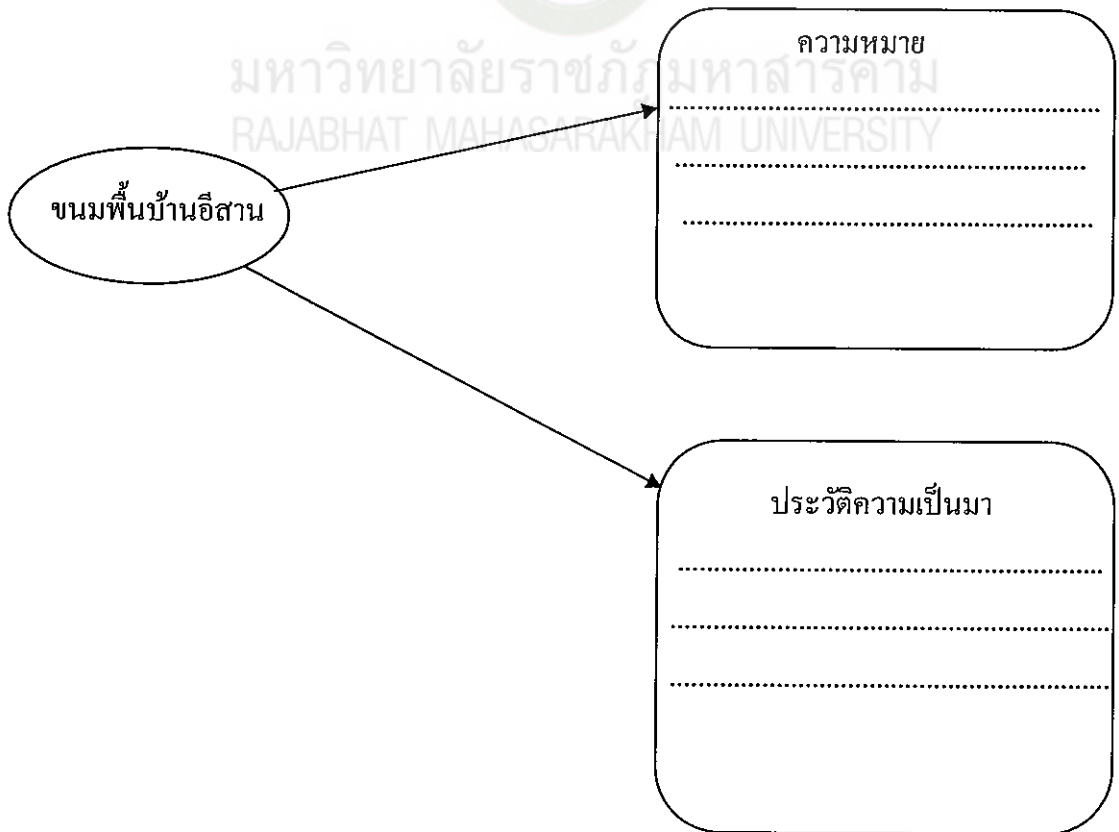
2. ประวัติความเป็นมา วัฒนธรรมประเพณีของคนอีสานที่มีมาแต่สมัยโบราณ จะมีการทำบุญประเพณี ตามฮีตสิบสอง คือมีการทำบุญประจำเดือนต่างๆ เช่น บุญเดือนสาม คือ บุญข้าวจี บุญเดือนสี่คือบุญพะเหวด หรือทำบุญงานมงคลต่างๆ เช่น บุญแจกข้าวอุทิศส่วนกุศลแก่ญาติผู้ล่วงลับ บุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น ในการจัดงานบุญประเพณีต่างๆเหล่านี้ต้องมีการทำขนม เพื่อเอาไว้เลี้ยงผู้คนที่มาร่วมในงานบุญหรือเอาไว้ใส่บาตรพระสงฆ์ ก่อนจะถึงวันงานหนึ่งวันจะมีการเตรียมการทำขนม โดยการเรียกผู้คนที่ใกล้ชิด หรือผู้ที่ต้องการมีส่วนร่วมในการทำขนม จะมารวมกันห่อข้าวต้ม หรือทำขนมต่างๆ แล้วแต่เจ้าภาพจะมีความประสงค์ว่าจะทำอะไรบ้าง ชาวบ้านจะมาร่วมกันทำกันทั้งวัน เพื่อให้ได้ขนมจำนวนมากพอที่จะเลี้ยงผู้คนที่มาร่วมงานในวันร่วมทำบุญ (วันโฮม) โดยที่ทุกคนที่มาช่วยกันทำขมนั้น เพื่อช่วยงานบุญจริงๆ ไม่ต้องการค่าจ้างใดๆเป็นสิ่งตอบแทน ถือได้ว่าเป็นการแสดงออกของความมีน้ำใจของคนอีสาน ที่เป็นเอกลักษณ์อันดีงามที่หาที่ไหนไม่ได้ นอกจากคนอีสานเท่านั้น ซึ่งงานบุญประเพณีที่คนอีสานร่วมกันจัดขึ้นนั้นนอกจากจะเป็นการสร้างสามัคคีให้แน่นแฟ้นของคนในหมู่คณะ หรือชุมชนแล้ว ยังเป็นการร่วมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามนี้ไว้ให้คนรุ่นหลังได้สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่สืบไป

ใบงานที่ 1
เรื่อง ความรู้เรื่องขนมพื้นบ้านอีสาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆละ 6-7 คนตั้งชื่อกลุ่มพร้อมทั้งกำหนดหน้าที่ ในการทำงาน
กลุ่ม เพื่อปฏิบัติงานต่อไป ดังนี้

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....โรงเรียน.....

- 1.หัวหน้ากลุ่มคือ.....
- 2.เลขากลุ่มคือ.....
- 3.กรรมการกลุ่ม.....
- 4.กรรมการกลุ่ม.....
- 5.กรรมการกลุ่ม.....
- 6.กรรมการกลุ่ม.....
- 7.กรรมการกลุ่ม.....

แบบทดสอบประจำเรื่องที่ 1
ความรู้เรื่องขนมพื้นบ้านอีสาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ความหมายของขนมพื้นบ้านอีสานคือ ข้อใด

ก. ขนมที่วางขายตามห้างสรรพสินค้า	ข. ขนมที่มีอยู่ในท้องถิ่น
ค. ขนมที่หารับประทานได้ยาก	ง. ขนมที่มีวิธีขั้นตอนการทำที่ยาก
2. ความเป็นมาของขนมพื้นบ้านอีสานคือข้อใด

ก. จัดทำเพื่อจำหน่าย	ข. จัดทำเพื่อรับประทานในครัวเรือน
ค. จัดทำเพื่อทำบุญ ใส่บาตร	ง. จัดทำเพื่อแจกจ่าย
3. ขนมพื้นบ้านอีสานทำมาจากวัสดุชนิดใดมากที่สุด

ก. หาซื้อได้ง่าย	ข. ราคาแพง
ค. มีอยู่ในท้องถิ่น	ง. นำมาจากถิ่นอื่น
4. ขนมพื้นบ้านอีสานนิยมทำรับประทานกันในเวลาใด

ก. ทุกวัน	ข. เทศกาลบุญประเพณี
ค. เมื่อใดก็ได้	ง. เวลาว่าง
5. ส่วนประกอบของขนมพื้นบ้านอีสานชนิดใดที่ทำได้ตลอดปี

ก. กล้วยน้ำว่า	ข. มะพร้าว
ค. ข้าวเหนียว	ง. ที่กล่าวมาหาได้ตลอดปี
6. ส่วนประกอบของขนมพื้นบ้านอีสานใดหาจากธรรมชาติไม่ได้

ก. น้ำอ้อย	ข. น้ำตาลทราย
ค. น้ำกะทิ	ง. น้ำมะพร้าว
7. วัสดุใดที่ชาวบ้านไม่สามารถทำได้เอง

ก. น้ำอ้อย	ข. น้ำตาลทราย
ค. แป้งข้าวเหนียว	ง. แป้งข้าวเจ้า
8. หากต้องการรับประทานข้าวจี๊นักเรียนจะไปร่วมงานบุญประเพณีใด

ก. บุญบั้งไฟ	ข. บุญเดือนสาม
ค. บุญพระเวส	ง. บุญเข้าพรรษา

9. เทศกาลบุญประเพณีใดไม่ห่อข้าวต้ม

ก. บุญแจกข้าว

ข. บุญออกพรรษา

ค. บุญข้าวจี๋

ง. บุญพระเวส

10. ประเพณีบุญข้าวจี๋ทำขึ้นในเดือนใด

ก. เดือนห้า

ข. เดือนยี่

ค. เดือนสาม

ง. เดือนสี่

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ เรื่องการทำงานนมพื้นบ้านอีสาน	จำนวน 15 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ความสำคัญของนมพื้นบ้านอีสาน	เวลา 1 ชั่วโมง

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐานการเรียนรู้ ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการ ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกันและทักษะแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป.5/1 อธิบายเหตุผลในการทำงานแต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการทำงาน

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป.5/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานอย่างมีระบบประณีตและมีความคิดสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป.5/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัว

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป.5/4 มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่า

สาระสำคัญ ความสำคัญของนมพื้นบ้านอีสาน พืชผัก ผลไม้ พืชไร่ พืชสวน ที่คนอีสานนิยมปลูกไว้รับประทานภายในครัวเรือน หากมีจำนวนมากก็สามารถขายทำให้มีรายได้เสริมอีกด้วย พืชต่างๆที่ว่ามีอันได้แก่ ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว กลิ้ว อ้อย มะพร้าว ถั่ว งา ฯลฯ ซึ่งพืชต่างๆเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีคุณค่าทางโภชนาการ มีสารอาหารต่างๆที่ร่างกายต้องการอย่างครบถ้วน เช่น โปรตีน คาร์โบไฮเดรต เกลือแร่ วิตามิน ไขมัน เป็นต้น พืชบางชนิดก็ยังเป็นพืชสมุนไพร ช่วยป้องกันและรักษาโรคได้อีกด้วย

นมพื้นบ้านอีสานที่คนอีสานรับประทานนั้นสามารถทำได้ทุกเวลา เพราะวัสดุที่นำมาทำนั้นมีตลอดฤดูกาล เช่น ข้าวเหนียว กลิ้ว มะพร้าว ถั่ว งา น้ำอ้อย เป็นต้น และยังสามารถนำการทำงานมาทำเป็นอาชีพได้ด้วย ทำให้มีรายได้เสริม นอกจากการทำอาชีพหลักคือเกษตรกรรม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสานได้
2. นักเรียนบอกแหล่งที่มาของขนมพื้นบ้านอีสานได้

สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสาน
2. แหล่งที่มาของขนมพื้นบ้านอีสาน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ ครูสนทนากับนักเรียนถึงความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสาน แหล่งที่มาของขนมพื้นบ้านอีสาน นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับขนมพื้นบ้านอีสาน

1. ปฐมนิเทศนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรและการวัดผล

ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร

2. ชี้แจงสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ในชั่วโมงนี้ เรื่อง ความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสาน ให้นักเรียนทุกคนทราบ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
4. ครูสนทนากับนักเรียนถึงความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสาน โดยให้นักเรียนยกตัวอย่างพืชที่สามารถนำมาทำขนมพื้นบ้านอีสานได้คนละ 1 ชื่อ และครูจดบันทึกลงบนกระดาน
5. ให้นักเรียนร่วมกันจัดทำแผนผังความคิด โดยระบุอุปกรณ์ที่จะนำมาทำขนมพื้นบ้านอีสานในบ้าน โนนสมบูรณ์ (ข้าวต้มมัด ข้าวแดกงา ข้าวจี)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 6 คน โดยคละกันชาย-หญิง กลุ่มละเท่าๆกัน จะมีหนึ่งกลุ่มได้ 7 คน สมาชิกของกลุ่มช่วยกันเลือกหัวหน้ากลุ่ม และเลขากลุ่ม ครูแนะนำให้สมาชิกของกลุ่มทุกคนช่วยกันทำงาน รับผิดชอบร่วมกัน ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม
2. ครูแจกใบความรู้ที่ 2 เรื่อง ความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสาน แหล่งที่มาของขนมพื้นบ้านอีสาน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา อภิปรายสรุป เป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping)

3. ครูสังเกตสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยสังเกต ความสนใจ การมีส่วนร่วม และครูคอยแนะนำกลุ่มที่มีปัญหา

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลการอภิปรายของกลุ่มตนเอง กลุ่มอื่นๆ ฟังแล้วจดบันทึกประเด็นที่แตกต่าง ครูคอยประสานให้กลุ่มอื่น ได้มีโอกาสร่วมอภิปรายแสดง ความคิดเห็น ที่มีต่องานทุกชิ้นของทุกกลุ่ม

5. ครูแนะนำให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานของแต่ละกลุ่ม แล้วจัดลำดับ คะแนนของผลงานทั้งหมด ว่ากลุ่มใดได้คะแนนสูงสุดจนถึงคะแนนต่ำสุด

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูร่วมกันสรุปในเรื่อง ความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสาน แหล่งที่มาของขนมพื้นบ้านอีสาน นักเรียนจดบันทึกประเด็นความรู้ลงในสมุด เพื่อเก็บไว้ อ่านทบทวนพร้อมผลงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้ที่ 2 เรื่องความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสาน และแหล่งที่มาของขนมพื้นบ้านอีสาน
2. ใบงานที่ 2
3. ตัวอย่างวัสดุที่นำมาทำขนมพื้นบ้านอีสาน

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัด

- ประเมินผลงานนักเรียน
- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ทดสอบย่อย

2. เครื่องมือวัด

- แบบประเมินผลงานนักเรียน
- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- แบบทดสอบย่อย 10 ข้อ

3. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- นักเรียนปฏิบัติงานได้ร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์
- นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานได้ ร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

- นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย ได้ร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

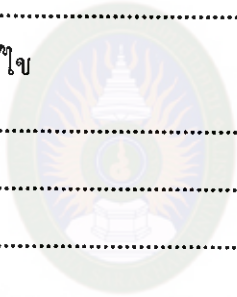
.....
.....
.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

รายละเอียดการให้คะแนนการประเมินผลงาน

ประเด็นการให้ คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	5 ยอดเยี่ยม	4 ดีมาก	3 ดี	2 พอใช้	1 ปรับปรุง
ความถูกต้องของ เนื้อหา	เนื้อหา ถูกต้อง อธิบายได้ ตรงประเด็น	เนื้อหา ถูกต้อง อธิบายได้ ตรงประเด็น มีข้อบกพร่อง บางส่วน	เนื้อหา ถูกต้อง อธิบายได้ ตรงประเด็น มีข้อบกพร่อง น้อย	เนื้อหา ถูกต้อง อธิบายได้ ตรงประเด็น มีข้อบกพร่อง ปานกลาง	เนื้อหา ถูกต้อง อธิบายได้ ตรงประเด็น มีข้อบกพร่อง มากต้อง ปรับปรุง
ความถูกต้องของ อักษรวิธี	การเขียน บรรยายการ สะกดคำ ตัวสะกด วรรณยุกต์ ถูกต้องทุกคำ	การเขียน บรรยายการ สะกดคำ ตัวสะกด วรรณยุกต์ผิด บ้างบางคำ	การเขียน บรรยายการ สะกดคำ ตัวสะกด วรรณยุกต์ผิด ไม่เกิน 5 คำ	การเขียน บรรยายการ สะกดคำ ตัวสะกด วรรณยุกต์ผิด มากกว่า 5 คำ	การเขียน บรรยายการ สะกดคำ ตัวสะกด วรรณยุกต์ผิด มากต้อง ปรับปรุง
ความสะอาด	การเขียน สะอาดไม่มี ข้อบกพร่อง	การเขียน สะอาดมี ข้อบกพร่อง เล็กน้อย	การเขียน สะอาดมี ข้อบกพร่อง ปานกลาง	การเขียน สะอาดมี ข้อบกพร่อง มาก	การเขียน สะอาดมี ข้อบกพร่อง มากที่สุดต้อง ปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มนักเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ

เลขที่	ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน				รวม
		ความพร้อมในการเรียน	การให้ความร่วมมือ	ความรับผิดชอบ	ผลงานและความสะอาด	
		5	5	5	5	
						20

เกณฑ์การประเมิน นักเรียนต้องได้คะแนนตั้งแต่ 16 คะแนนขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์
ร้อยละ 80

รายละเอียดการให้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มนักเรียน

ประเด็นการให้คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	ยอดเยี่ยม 5	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
ความพร้อมในการเรียน และทำงาน	ตั้งใจเรียนมี ความพร้อม ในการเรียน มากที่สุด	ตั้งใจเรียนมี ความพร้อม ในการเรียน มาก	ตั้งใจเรียนมี ความพร้อม ในการเรียน ปานกลาง	ตั้งใจเรียนมี ความพร้อมใน การเรียนมี ข้อบกพร่อง น้อย	ตั้งใจเรียนมี ความพร้อมใน การเรียนมี ข้อบกพร่อง มาก
ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบ การทำงาน การเตรียม อุปกรณ์ การ เก็บอุปกรณ์ การทำขนมดี มาก	รับผิดชอบ การทำงาน การเตรียม อุปกรณ์ การ เก็บ อุปกรณ์ การทำขนม ดี	รับผิดชอบ การทำงาน การเตรียม อุปกรณ์ การ เก็บอุปกรณ์ การทำขนมมี ข้อบกพร่อง เล็กน้อย	รับผิดชอบการ ทำงาน การ เตรียมอุปกรณ์ การเก็บ อุปกรณ์ การ ทำขนมมี ข้อบกพร่อง ปานกลาง	รับผิดชอบการ ทำงาน การ เตรียมอุปกรณ์ การเก็บอุปกรณ์ การทำขนมมี ข้อบกพร่อง มาก
ผลงานและความสะอาด	ผลงาน ออกมาตาม ขั้นตอน สะอาด อร่อยมาก	ผลงาน ออกมาตาม ขั้นตอน สะอาด อร่อย	ผลงาน ออกมาตาม ขั้นตอน สะอาด อร่อยพอใช้	ผลงานออกมา ตามขั้นตอน สะอาด รสชาติขม ต้องปรับปรุง เล็กน้อย	ผลงานออกมา ตามขั้นตอน สะอาด รสชาติ ขมต้อง ปรับปรุงมาก
การให้ความร่วมมือ	ให้ความ ร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มี ส่วนร่วมมาก ที่สุด	ให้ความ ร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มี ส่วนร่วม มาก	ให้ความ ร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มี ส่วนร่วม พอสมควร	ให้ความ ร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มี ส่วนร่วมน้อย	ให้ความร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มีส่วน ร่วมน้อยที่สุด

ใบความรู้ที่ 2

ความสำคัญและแหล่งที่มาของขนมพื้นบ้านอีสาน

ความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสาน มีความเกี่ยวข้องกับ พืชผักสวนครัว ผลไม้ พืชไร่ พืชสวน ที่คนอีสานนิยมปลูกไว้รับประทานภายในครัวเรือน หากมีจำนวนมากก็สามารถขายทำให้มีรายได้เสริมอีกด้วย พืชต่างๆที่ว่ามีอันได้แก่ ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว กลิ้ว อ้อย มะพร้าว ถั่ว งา ฯลฯ ซึ่งพืชต่างๆเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีคุณค่าทางโภชนาการ มีสารอาหารต่างๆที่ร่างกายต้องการอย่างครบถ้วน เช่น โปรตีน คาร์โบไฮเดรต แกลีโคแร วิตามิน ไขมัน เป็นต้น พืชบางชนิดก็ยังเป็นพืชสมุนไพร ช่วยป้องกันและรักษาโรคได้อีกด้วย

ขนมพื้นบ้านอีสานที่คนอีสานทำรับประทานนั้นสามารถทำได้ทุกเวลา เพราะวัสดุที่นำมาทำนั้นมีตลอดฤดูกาล เช่น ข้าวเหนียว กลิ้ว มะพร้าว ถั่ว งา น้ำอ้อย เป็นต้น และยังสามารถนำการทำขนมมาทำเป็นอาชีพได้ด้วย ทำให้มีรายได้เสริม นอกจากการทำอาชีพหลักคือเกษตรกรรม

ขนมพื้นบ้านอีสาน เป็นขนมที่ทำกันง่ายๆ ไม่พิถีพิถันมากเหมือนขนมภาคอื่น ขนมพื้นบ้านอีสานได้แก่ ข้าวจี๊ บายมะขามหรือมะขามบ่ายข้าว ข้าวโป่ง นอกจากนั้นมักเป็นขนมในงานบุญพิธี ที่เรียกว่า ข้าวประดับดิน โดยชาวบ้านนำข้าวที่ห่อใบตอง มัดด้วยตอกแบบข้าวต้มมัด กระจยาสารท ข้าวทิพย์ ข้าวยาจุก ขนมพื้นบ้านของจังหวัดเลยมักเป็นขนมง่ายๆ เช่น ข้าวเหนียวนึ่งจิ้มน้ำผึ้ง ข้าวบ่ายเกลือ คือข้าวเหนียวปั้นเป็นก้อนจิ้มเกลือให้พอมีสเค็ม ถ้ามีมะขามจะเอามาใส่เป็นไส้เรียกมะขามบ่ายข้าว น้ำอ้อยกะทิ ทำด้วยน้ำอ้อยที่เคี่ยวจนเหนียว ใส่ถั่วลิสงคั่วและมะพร้าวซอย ข้าวพองทำมาจากข้าวตากคั่วใส่มะพร้าวหั่นเป็นชิ้นๆ และถั่วลิสงคั่ว กวนกับน้ำอ้อยจนเหนียวเทใส่ถาด ในงานบุญต่างๆจะนิยมทำขนมปาด (คล้ายขนมเปียกปูนของภาคกลาง) ลอดช่อง และขนมหมก (แป้งข้าวเหนียวไม่ ปั้นเป็นก้อนกลมใส่ไส้กระฉีก ห่อเป็นสามเหลี่ยมคล้ายขนมเทียน นำไปนึ่ง)

ใบงานที่ 2

เรื่องความสำคัญและแหล่งที่มาของขนมพื้นบ้านอีสาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆละ 6-7 คนตั้งชื่อกลุ่มพร้อมทั้งกำหนดหน้าที่ ในการทำงานกลุ่ม เพื่อปฏิบัติงานต่อไป ดังนี้

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....โรงเรียน.....

1.หัวหน้ากลุ่มคือ.....

2.เลขากลุ่มคือ.....

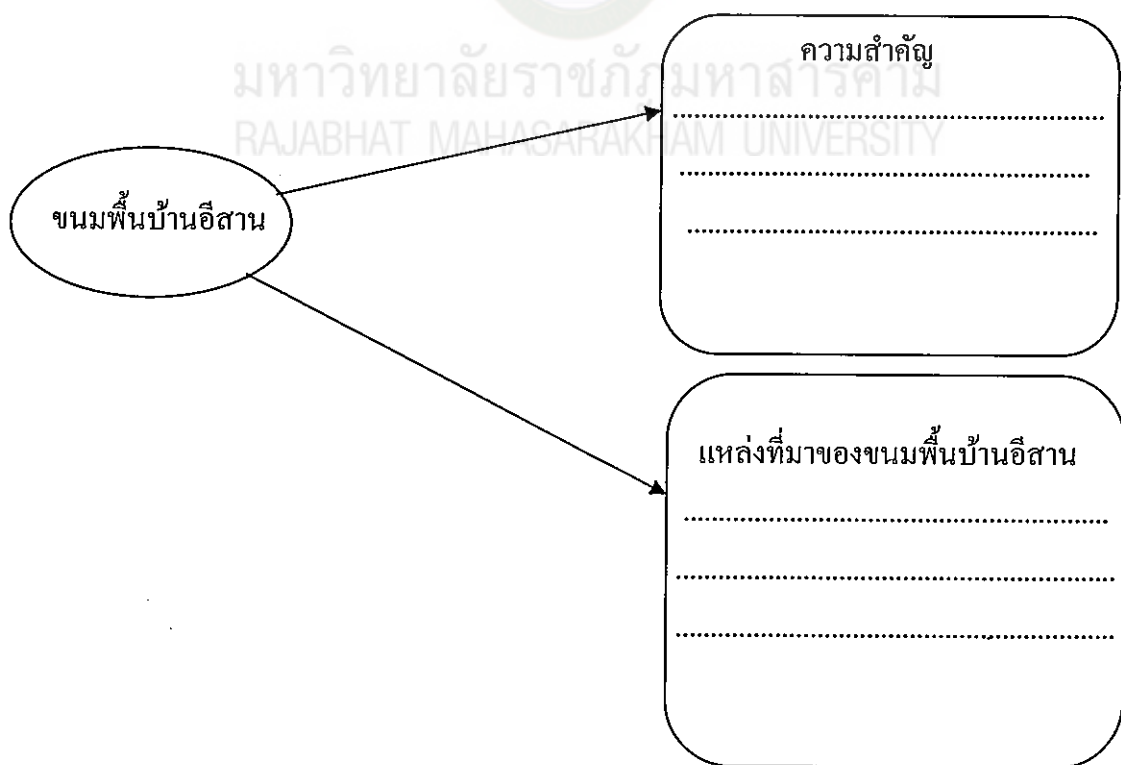
3.กรรมการกลุ่ม.....

4.กรรมการกลุ่ม.....

5.กรรมการกลุ่ม.....

6.กรรมการกลุ่ม.....

7.กรรมการกลุ่ม.....

แบบทดสอบประจำเรื่องที่ 2
ความสำคัญและแหล่งที่มาของขนมพื้นบ้านอีสาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ความสำคัญของขนมพื้นบ้านอีสานคือข้อใด

ก. มีสารอาหารที่มีประโยชน์	ข. หาได้ง่ายในท้องถิ่น
ค. ราคาไม่แพง	ง. ที่กล่าวมาถูกทุกข้อ
2. แหล่งที่มาของขนมพื้นบ้านอีสานคือข้อใด

ก. พืชไร่	ข. พืชสวน
ค. ซึ่จากที่อื่น	ง. พืชไร่และพืชสวน
3. วัสดุชนิดใดหาได้ง่ายมากที่สุด

ก. ข้าวเหนียว	ข. เมล็ดงา
ค. น้ำอ้อย	ง. เมล็ดถั่วแดง
4. การทำขนมพื้นบ้านอีสานนิยมห่อด้วยวัสดุใด

ก. ใบไม้	ข. ใบกล้วยหอม
ค. ใบกล้วยน้ำว้า	ง. ถุงพลาสติก
5. วัสดุที่นำมาทำขนมพื้นบ้านอีสานชนิดใดที่ให้ผลผลิตตลอดปี

ก. กล้วยน้ำว้า	ข. งา
ค. ข้าวเหนียว	ง. ที่กล่าวมาถูกทุกข้อ
6. พืชชนิดใดจัดอยู่ในพวกพืชไร่

ก. งา กล้วย	ข. มะพร้าว งา
ค. กล้วย มะพร้าว	ง. งา อ้อย
7. พืชชนิดใดจัดอยู่ในพวกพืชสวน

ก. งา กล้วย	ข. มะพร้าว งา
ค. กล้วย มะพร้าว	ง. งา อ้อย
8. หากต้องการสารอาหารพวก วิตามินเอ นักเรียนจะเลือกรับประทานขนมชนิดใด

ก. ข้าวจี๋	ข. ข้าวต้มมัด
ค. ข้าวแดกงา	ง. ลอดช่อง

9. หากต้องการสารอาหารพวก ไนมัน นักเรียนจะเลือกรับประทานพืชชนิดใด

ก. กล่ำขย

ข. กล่ำขยหอม

ค. อ้อย

ง. งา

10. หากต้องการสารอาหารพวกโปรตีน นักเรียนจะเลือกรับประทานขนมใด

ก. ข้าวจี

ข. ข้าวต้มมัด

ค. ข้าวแตกงา

ง. ข้าวเกรียบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ เรื่องการทำงานนมพื้นบ้านอีสาน	จำนวน 15 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ประโยชน์ของนมพื้นบ้านอีสาน	เวลา 1 ชั่วโมง

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐานการเรียนรู้ ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการ ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกันและทักษะแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป.5/1 อธิบายเหตุผลในการทำงานแต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการทำงาน

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป.5/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานอย่างมีระบบประณีตและมีความคิดสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป.5/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัว

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป.5/4 มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่า

สาระสำคัญ ประโยชน์ของนมพื้นบ้านอีสาน อาจกล่าวได้ว่า นมพื้นบ้านอีสานนั้นมีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีประโยชน์ต่อร่างกายผู้บริโภค ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1.นักเรียนบอกประโยชน์ของนมพื้นบ้านอีสานได้

สาระการเรียนรู้

ประโยชน์ของนมพื้นบ้านอีสานได้

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ ครูสนทนากับนักเรียนถึงประโยชน์ของนมพื้นบ้านอีสาน นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น ประสพการณ์ที่เกี่ยวกับนมพื้นบ้านอีสาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 6 คน โดยคละกันชาย-หญิง กลุ่มละเท่าๆกัน จะมีหนึ่งกลุ่มได้ 7 คน สมาชิกของกลุ่มช่วยกันเลือกหัวหน้ากลุ่ม และเลขากลุ่ม ครูแนะนำให้สมาชิกของกลุ่มทุกคนช่วยกันทำงาน รับผิดชอบร่วมกัน ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม
2. ครูแจกใบความรู้ที่ 3 เรื่อง ประโยชน์ของขนมพื้นบ้านอีสาน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา อภิปรายสรุป เป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping)
3. ครูสังเกตสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยสังเกตความสนใจ การมีส่วนร่วม และครูคอยแนะนำกลุ่มที่มีปัญหา
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลการอภิปรายของกลุ่มตนเอง กลุ่มอื่นๆ ฟังแล้วจดบันทึกประเด็นที่แตกต่าง ครูคอยประสานให้กลุ่มอื่น ได้มีโอกาสร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น ที่มีต่องานทุกชิ้นของทุกกลุ่ม
5. ครูแนะนำให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานของแต่ละกลุ่ม แล้วจัดลำดับคะแนนของผลงานทั้งหมด ว่ากลุ่มใดได้คะแนนสูงสุดจนถึงคะแนนต่ำสุด

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูร่วมกันสรุปในเรื่อง ประโยชน์ของขนมพื้นบ้านอีสาน นักเรียนจดบันทึกประเด็นความรู้ลงในสมุด เพื่อเก็บไว้อ่านทบทวนพร้อมผลงาน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง ประโยชน์ของขนมพื้นบ้านอีสาน
2. ใบงานที่ 1
3. ตัวอย่างวัสดุที่นำมาทำขนมพื้นบ้านอีสาน

การวัดและประเมินผล

1. วิธีกรวัด

- ประเมินผลงานนักเรียน
- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ทดสอบย่อย

2. เครื่องมือวัด

- แบบประเมินผลงานนักเรียน
- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

-แบบทดสอบย่อย 10 ข้อ

3. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- นักเรียนปฏิบัติงานได้ร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์
- นักเรียนมีพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานได้ ร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์
- นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย ได้ร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

รายละเอียดการให้คะแนนการประเมินผลงาน

ประเด็นการให้คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	5 ยอดเยี่ยม	4 ดีมาก	3 ดี	2 พอใช้	1 ปรับปรุง
ความถูกต้องของเนื้อหา	เนื้อหาถูกต้องอธิบายได้ตรงประเด็น	เนื้อหาถูกต้องอธิบายได้ตรงประเด็น มีข้อบกพร่องบางส่วน	เนื้อหาถูกต้องอธิบายได้ตรงประเด็น มีข้อบกพร่องน้อย	เนื้อหาถูกต้องอธิบายได้ตรงประเด็น มีข้อบกพร่องปานกลาง	เนื้อหาถูกต้องอธิบายได้ตรงประเด็น มีข้อบกพร่องมากต้องปรับปรุง
ความถูกต้องของอักษรวิธี	การเขียนคำบรรยาย การสะกดคำ ตัวสะกด วรรณยุกต์ ถูกต้องทุกคำ	การเขียนคำบรรยาย การสะกดคำ ตัวสะกด วรรณยุกต์ ผิดบ้างบางคำ	การเขียนคำบรรยาย การสะกดคำ ตัวสะกด วรรณยุกต์ ผิดไม่เกิน 5 คำ	การเขียนคำบรรยาย การสะกดคำ ตัวสะกด วรรณยุกต์ ผิดมากกว่า 5 คำ	การเขียนคำบรรยาย การสะกดคำ ตัวสะกด วรรณยุกต์ ผิดมากต้องปรับปรุง
ความสะอาด	การเขียนสะอาด ไม่มีข้อบกพร่อง	การเขียนสะอาดมีข้อบกพร่องเล็กน้อย	การเขียนสะอาดมีข้อบกพร่องปานกลาง	การเขียนสะอาดมีข้อบกพร่องมาก	การเขียนสะอาดมีข้อบกพร่องมากที่สุดต้องปรับปรุง

รายละเอียดการให้คะแนนการประเมินผลงาน

ประเด็นการให้คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	ยอดเยี่ยม 5	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
ความพร้อมในการเรียนและทำงาน	ตั้งใจเรียนมีความพร้อมในการเรียนมากที่สุด	ตั้งใจเรียนมีความพร้อมในการเรียนมาก	ตั้งใจเรียนมีความพร้อมในการเรียนปานกลาง	ตั้งใจเรียนมีความพร้อมในการเรียนมีข้อบกพร่องน้อย	ตั้งใจเรียนมีความพร้อมในการเรียนมีข้อบกพร่องมาก
ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบการทำงาน การเตรียมอุปกรณ์ การเก็บอุปกรณ์ การทำขนมดี มาก	รับผิดชอบการทำงาน การเตรียมอุปกรณ์ การเก็บอุปกรณ์ การทำขนมดี	รับผิดชอบการทำงาน การเตรียมอุปกรณ์ การเก็บอุปกรณ์ การทำขนมมีข้อบกพร่องเล็กน้อย	รับผิดชอบการทำงาน การเตรียมอุปกรณ์ การเก็บอุปกรณ์ การทำขนมมีข้อบกพร่องปานกลาง	รับผิดชอบการทำงาน การเตรียมอุปกรณ์ การเก็บอุปกรณ์ การทำขนมมีข้อบกพร่องมาก
ผลงานและความสะอาด	ผลงานออกมามีขั้นตอนสะอาด เรียบร้อยมาก	ผลงานออกมามีขั้นตอนสะอาด เรียบร้อย	ผลงานออกมามีขั้นตอนสะอาด เรียบร้อยพอใช้	ผลงานออกมาตามขั้นตอนสะอาด รสชาติขนมต้องปรับปรุงเล็กน้อย	ผลงานออกมาตามขั้นตอนสะอาด รสชาติขนมต้องปรับปรุงมาก
การให้ความร่วมมือ	ให้ความร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้ความร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มีส่วนร่วมมาก	ให้ความร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มีส่วนร่วมพอสมควร	ให้ความร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มีส่วนร่วมน้อย	ให้ความร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ใบความรู้ที่ 3 ประโยชน์ของขนมพื้นบ้านอีสาน

ประโยชน์ของขนมพื้นบ้านอีสาน อาจกล่าวได้ว่า ขนมพื้นบ้านอีสานนั้นมีประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีประโยชน์ต่อร่างกายผู้บริโภค ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม อาจแยกได้ ดังนี้

1. ประโยชน์ทางโภชนาการ วัตถุประสงค์ต่างๆที่นำมาทำขนมพื้นบ้านอีสานนั้น ล้วนแต่มีคุณค่าทางโภชนาการทั้งนั้น เช่น ข้าวเหนียว ให้สารอาหารคาร์โบไฮเดรต น้ำตาล กลูต้าไนด์ 1 ผลไม้พลังงาน 100 แคลลอรี่ ให้สารอาหารพวก น้ำตาล วิตามินบี 6 วิตามินบี 1 วิตามินบี2 วิตามินซี วิตามินเอสูง กรดอะมิโนอาร์จินิน ฮีสติดีน งาม ให้สารอาหาร พวก วิตามินบี 1 วิตามินซี วิตามินอี เหล็ก แคลเซียม ฟอสฟอรัส มะพร้าว ให้สารอาหาร พวก ไขมัน น้ำตาล โปรตีน โซเดียม แคลเซียม โพแทสเซียม ส่วนกล้วยส่วนมากจะนิยมนำ กลูต้าไนด์มาทำขนม กลูต้าไนด์ให้สารอาหารพวก โปรตีน วิตามินบีคอมเพล็กซ์ วิตามินอี ไขมัน และแร่ธาตุ ได้แก่ แคลเซียม แมกนีเซียม ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม นอกจากนี้พืช ต่างๆเหล่านี้ยังให้สรรพคุณทางยาอีกด้วย เช่น งาม ให้สรรพคุณทางยา คือ บำรุงประสาท แก้ โรคเหน็บชา ป้องกันโรคโลหิตจาง ช่วยลดความแก่ กลูต้าไนด์ ให้สรรพคุณทางยา คือ ป้องกันโรคความดัน คับกลิ่นปาก ช่วยระบายแก้ท้องผูก รักษาโรคกระเพาะ มะพร้าวให้ สรรพคุณทางยา คือ บำรุงกำลัง บำรุงหัวใจ บำรุงผม แก้โรคผิวหนังต่างๆ ส่วนกล้วยให้ สรรพคุณทางยา คือ ชลอความเสื่อมของร่างกาย บำรุงสมอง เสริมความจำ เป็นต้น

2. ประโยชน์ต่อสังคม ขนมพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อในการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีของคนอีสานที่ถือปฏิบัติต่อกันมา หากมีการทำบุญประเพณีต่างๆต้องมีการทำขนม พื้นบ้านอีสานกันอยู่เสมอมา ขนมที่นิยมทำกันมากได้แก่ ข้าวต้มต่างๆ ข้าวจี๋ ข้าวเกรียบ ข้าวปุ้น (ขนมจีน)

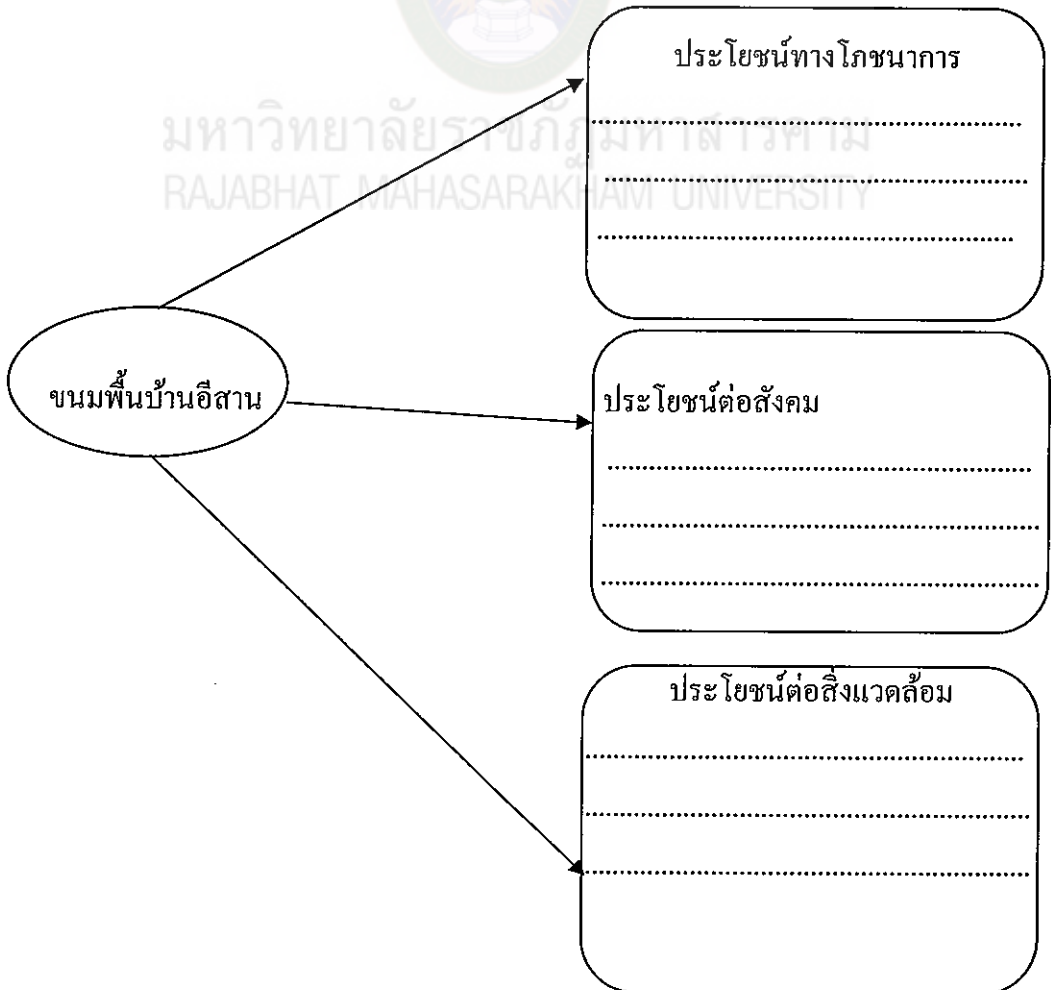
3. ประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้คนอีสานสามารถนำพืชสวน พืชไร่ที่มีใน ท้องถิ่นดังกล่าวมาทำผลิตภัณฑ์ต่างๆได้เช่น ทำเป็นขนม ทำเป็นอาหาร ทำเป็นยาสมุนไพร ล้วนแล้วแต่มีประโยชน์ที่เอื้อต่อกันในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันระหว่างสิ่งมีชีวิตในโลก การ ปลูกพืชเป็นการสร้างประโยชน์มหาศาลให้กับโลกอันเป็นที่อยู่ของมวลมนุษยชาติ และ สิ่งมีชีวิตต่างๆซึ่งต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันในการดำรงชีวิตเพื่อดำรงเผ่าพันธุ์ให้มีอยู่ตลอดไป

ใบงานที่ 3
เรื่องประโยชน์ของขนมพื้นบ้านอีสาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆละ 6-7 คนตั้งชื่อกลุ่มพร้อมทั้งกำหนดหน้าที่ ในการทำงาน
กลุ่ม เพื่อปฏิบัติงานต่อไป ดังนี้

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....โรงเรียน.....

- 1. หัวหน้ากลุ่มคือ.....
- 2. เลขากลุ่มคือ.....
- 3. กรรมการกลุ่ม.....
- 4. กรรมการกลุ่ม.....
- 5. กรรมการกลุ่ม.....
- 6. กรรมการกลุ่ม.....
- 7. กรรมการกลุ่ม.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบทดสอบประจำเรื่องที่ 3
ประโยชน์ของนมพืชนบ้านอีสาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

1. ประโยชน์ของนมพืชนบ้านอีสานคือ

ก. มีสารอาหารที่มีประโยชน์	ข. สร้างความสามัคคีในชุมชน
ค. นำวัสดุธรรมชาติมาใช้	ง. ทักกล่าวมาถูกทุกข้อ

2. ประโยชน์ของนมพืชนบ้านอีสานที่มีต่อร่างกายคือข้อใด

ก. ได้รับสารอาหารครบถ้วน	ข. สืบสานบุญประเพณี
ค. ช่วยลดภาวะโลกร้อน	ง. ทำให้ประหยัดรายจ่าย

3. ประโยชน์ของนมพืชนบ้านอีสานที่มีต่อสังคมคือข้อใด

ก. ได้รับสารอาหารครบถ้วน	ข. สืบสานบุญประเพณี
ค. ช่วยลดภาวะโลกร้อน	ง. ทำให้ประหยัดรายจ่าย

4. หากนักเรียนต้องการวิตามิน เอ สูงจะเลือกรับประทานสิ่งใด

ก. งา	ข. กล้วยหอม
ค. กล้วยน้ำว่า	ง. มะพร้าว

5. สารอาหาร โปรตีน มีในพืชชนิดใด

ก. กล้วยน้ำว่า	ข. งา
ค. ข้าวเหนียว	ง. เมล็ดถั่ว

6. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของนมพืชนบ้านอีสานที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

ก. นำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์	ข. นำพืชในท้องถิ่นมาใช้ทำยาสมุนไพร
ค. นำพืชในท้องถิ่นมาบริโภคเป็นอาหาร	ง. ไม่นำพืชในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์

7. พืชชนิดใดที่ไม่มีสรรพคุณทางพืชสมุนไพร

ก. กล้วยน้ำว่า	ข. งา
ค. มะพร้าว	ง. ใบตอง

8. ข้อใดคือประโยชน์ของกล้วยน้ำว่า

ก. แก้ท้องผูก	ข. บำรุงกำลัง
ค. บำรุงสีนผม	ง. บำรุงประสาท

9. ข้อใดคือประโยชน์ของงา

ก. บำรุงกำลัง

ค. แก้ท้องผูก

ข. บำรุงประสาท

ง. บำรุงเส้นผม

10. กล่าวกันว่าให้วิตามินชนิดใดสูงที่สุด

ก. วิตามิน ซี

ค. วิตามิน บี 6

ข. วิตามิน บี 1

ง. วิตามิน เอ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

ชุดฝึกที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ เรื่องการทำขนมพื้นบ้านอีสาน	จำนวน 15 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การทำข้าวต้มมัด	เวลา 4 ชั่วโมง

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐานการเรียนรู้ ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการ ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกันและทักษะแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป.5/1 อธิบายเหตุผลในการทำงานแต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการทำงาน

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป.5/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานอย่างมีระบบประณีตและมีความคิดสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป.5/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัว

ตัวชี้วัด ง 1.1/ป.5/4 มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่า

สาระสำคัญ การทำข้าวต้มมัด คือการทำขนมที่ทำจากข้าวเหนียว ห่อรวมกับกล้วยน้ำว้าสุก เมล็ดถั่ว (ถั่วดำ ถั่วแดง ถั่วลิสง) ตามแต่จะหาได้หรือตามที่ชอบรับประทาน โดยห่อด้วยใบตองกล้วย แล้วมัดรวมกันเป็นคู่ แล้วนำไปต้มให้สุก ทิ้งให้เย็นข้าวต้มจะแข็งตัว รับประทานอร่อย ข้าวต้มมัดเป็นขนมที่นิยมทำกันมากที่สุดในการทำบุญงานประเพณีต่างๆ เพราะทำง่าย ขั้นตอนไม่ยุ่งยาก สามารถทำได้ในปริมาณที่ละมากๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนเตรียมอุปกรณ์สำหรับทำข้าวต้มมัด ได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการทำข้าวต้มมัด ได้
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติการทำข้าวต้มมัด ได้

สาระการเรียนรู้ การทำข้าวต้มมัด

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ปฐมนิเทศนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรและการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร
2. ชี้แจงสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ในชั่วโมงนี้ เรื่อง การทำข้าวต้มมัดให้นักเรียนทุกคนทราบ เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
4. ครูสนทนากับนักเรียนถึงขนมพื้นบ้านอีสานที่นักเรียนรู้จักและเคยรับประทาน พร้อมยกตัวอย่างขนมที่ทำมาจากข้าวเหนียวห่อใบตองแล้วนึ่ง เช่น ข้าวต้มมัด ข้าวต้มมัด ข้าวต้มหมู เป็นต้น แล้วตั้งคำถาม ดังนี้
  - 4.1 นักเรียนเคยเห็นข้าวต้มมัดหรือไม่ (จากตัวอย่าง)
  - 4.2 ในชุมชนของเรานิยมทำข้าวต้มชนิดใด
  - 4.3 ส่วนประกอบของข้าวต้มมัดมีอะไรบ้าง
  - 4.4 ถ้าจะทำข้าวต้มมัดนักเรียนต้องการเตรียมอะไรบ้าง
  - 4.5 ประโยชน์ของข้าวต้มมัด

5. ครูและนักเรียนสรุปองค์ความรู้ที่ได้ คือ ขนมพื้นบ้านที่เราคุ้นเคยในชุมชนคือ ข้าวต้มมัด มีส่วนประกอบมาจากข้าวเหนียว กล้วย ถั่ว ที่ให้คุณค่าทางโภชนาการด้านโปรตีน คาร์โบไฮเดรต

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบทักษะปฏิบัติโดยมีขั้นตอนดังนี้)

1. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 6 คน โดยคละกันชาย-หญิง กลุ่มละเท่าๆกัน จะมีหนึ่งกลุ่มได้ 7 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทำข้าวต้มมัดตามความเข้าใจของนักเรียน จากวัสดุอุปกรณ์ที่นักเรียนเตรียมมาเองพร้อมเขียนอธิบายขั้นตอนในการทำข้าวต้มมัด พอสังเขป
2. ครูให้นักเรียนปฏิบัติการทำข้าวต้มมัดตามชุดฝึกที่ครูแจกให้แต่ละกลุ่ม โดยอ่านคำชี้แจง ศึกษาทำความเข้าใจจุดประสงค์การเรียนรู้ ปฏิบัติกิจกรรมตามชุดฝึก

ขั้นสรุปความรู้

1. นักเรียนบอกวัสดุอุปกรณ์ในการทำข้าวต้มมัด
2. อธิบายขั้นตอนการทำข้าวต้มมัด
3. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. ชุดฝึกการทำข้าวต้มมัด
2. วัสดุ อุปกรณ์ในการทำข้าวต้มมัด

การวัดและประเมินผล

- 1.วิธีการวัด ตรวจสอบแบบวัดการปฏิบัติงาน ทดสอบย่อย
- 2.เครื่องมือวัด แบบวัดการปฏิบัติงาน แบบทดสอบย่อย 10 ข้อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ชุดฝึกที่ 1 เรื่อง การทำข้าวต้มมัด

คำชี้แจง

ชุดฝึกกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ชุดที่ 1 เรื่องการทำข้าวต้มมัด

นักเรียนต้องฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการฝึกปฏิบัติตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของข้าวต้มมัด
2. ศึกษาทำความเข้าใจจุดประสงค์การเรียนรู้
3. อ่านทำความเข้าใจขั้นตอนการทำข้าวต้มมัด
4. ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการทำข้าวต้มมัด
5. ตอบคำถามท้ายชุดฝึก ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงจะผ่านเกณฑ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เตรียม ใช้ ทำความสะอาดและเก็บรักษาเครื่องมือ เครื่องใช้ได้
2. บอกวัสดุ-อุปกรณ์ ในการทำข้าวต้มมัดได้
3. นักเรียนอธิบายส่วนผสมและขั้นตอนการวิธีทำข้าวต้มมัดได้
4. นักเรียนอธิบายประโยชน์ของข้าวต้มมัดได้
5. นักเรียนบอกข้อบกพร่องในการลงมือปฏิบัติข้าวต้มมัดได้
6. ลงมือปฏิบัติกิจกรรมข้าวต้มมัดได้ตามขั้นตอนที่กำหนด

ข้าวต้มมัด

ประวัติของข้าวต้มมัด

การทำข้าวต้มมัด คือการทำขนมที่ทำจากข้าวเหนียว ห่อรวมกับกล้วยน้ำว้าสุก เมล็ดถั่ว (ถั่วดำ ถั่วแดง ถั่วลิสง) ตามแต่จะหาได้หรือตามที่ชอบรับประทาน โดยห่อด้วยใบตองกล้วย แล้วมัดรวมกันเป็นคู่ แล้วนำไปต้มให้สุก ทิ้งให้เย็นข้าวต้มจะแข็งตัว รับประทานอร่อย ข้าวต้มมัดเป็นขนมที่นิยมทำกันมากที่สุดในการทำบุญงานประเพณีต่างๆ เพราะทำง่าย ขึ้นตอมไม่ยุ่งยาก สามารถทำได้ในปริมาณที่ละมากๆ

ข้าวต้มมัดเป็นหนึ่งในขนมไทย ที่น้อยคนนักจะบอกว่าไม่รู้จัก เนื่องจากเป็นขนมที่มีประโยชน์ และมีคุณค่าทางอาหาร สามารถหาวัตถุดิบในการทำได้ง่ายในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นขนมที่นำข้าวซึ่งเป็นอาหารหลักของคนไทยนำมาประยุกต์ ประยุกต์เป็นขนมหวาน จึงถือได้ว่า “ข้าวต้มมัด” เป็นหนึ่งในภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพบุรุษไทย

“ข้าวต้มมัด” มีชื่อเรียกแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น อาทิเช่น ทางภาคเหนือจะเรียกข้าวต้มมัดว่า “ข้าวต้มผัด” ทางภาคกลางเรียกว่า “ข้าวต้มมัด” เรียกตามรูปลักษณะที่มีห่อและมัดเป็นกลีบโดยใช้ใบตองและเชือกกล้วย ส่วนทางภาคใต้โดยเฉพาะนครศรีธรรมราชจะเรียกว่า “เหนียวห่อกล้วย” เพราะลักษณะที่เห็น ประกอบกับวิธีการทำที่เป็นการนำข้าวเหนียวมาห่อกล้วยเอาไว้และห่อปิดด้วยใบตองอีกชั้นหนึ่ง นอกจากนี้ บางท้องถิ่นจะห่อข้าวต้มมัดเป็นทรงกรวยโดยใช้ใบกระพ้อแต่ไม่มีมัด หรือห่อเป็นก้อนด้วยใบเตยหรือใบอ้อย แล้วไว้หางยาว ซึ่งจะเรียกว่า “ข้าวต้มลูกโยน”

ในประเพณีไทยนั้น ข้าวต้มมัดจัดเป็นขนมยอดนิยมนิยมที่มักทำไว้กินเป็นของว่างหรือเอาไปร่วมงานบุญ บ้างก็ทำใส่ถั่วดำ บ้างก็ทำใส่กล้วย บ้างก็ไม่มีใส่ ซึ่งจะเรียกว่า “ข้าวต้มน้ำวุ้น”

นอกจากนี้เรายังมักจัดข้าวต้มมัดไปถวายพระในงานบุญวันออกพรรษา หรืองานตักบาตรเทโว เหตุที่คนไทยนิยมนำข้าวต้มมัดไปถวายพระนั้น มีเรื่องเล่ากันว่า เกิดจากชาวเมืองในสมัยพระพุทธกาลที่ไปคอยรับเสด็จองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไปทำบุญตักบาตรเพราะเห็นว่าเป็นของสะดวกและรับประทานง่าย บ้างก็ว่าการนำข้าวต้มมัดมาใส่บาตรทำบุญจนเกิดขึ้นเป็นธรรมเนียมนั้น มีจุดประสงค์เพื่อให้พระภิกษุสงฆ์ใช้เป็นเสบียงในการเดินทางไปเผยแผ่พระธรรมคำสอน ส่วนคนไทยที่นิยมทำข้าวต้มลูกโยน ไปใส่บาตรนั้น เล่ากันว่าเกิดจากชาวบ้านในสมัยพระพุทธกาลที่ไปเบียดเสียดต้องการจะตักบาตรองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่เข้าไปไม่ถึงพระองค์

จึงต้องใช้วิธีโยนข้าวต้มมัดนี้แทนการทำข้าวต้มมัดนั้น ไม่ได้ยุ่งยากอย่างที่หลายคนคิด เพียงแต่รู้เคล็ดลับในการทำเท่านั้น เริ่มตั้งแต่การเลือกใบตอง ใบตองที่ห่อข้าวต้มมัด จะต้องเป็นใบอ่อนๆ และช่วงใบสั้นๆ ใบตองที่ตัดมาจากต้นยังไม่สามารถนำมาห่อได้ ต้องทิ้งค้างคืนไว้ ๑ คืน เพื่อให้ใบตองนิ่ม เพื่อที่เมื่อนำมาห่อแล้วใบตองจะได้ไม่แตก ส่วนการวางใบตองสำหรับห่อนั้นให้วางตามขวาง โดยฉีกใบตองกว้าง ๘-๘ นิ้ว นำมาวางซ้อนกันโดยสลับหัวท้าย และที่สำคัญต้องทำความสะอาดใบตองให้สะอาด

ส่วนกล้วยที่นำมาทำข้าวต้มมัดนั้น ควรเป็นกล้วยสวนที่อมจัด เพื่อให้เวลานึ่งหรือต้มแล้วไส้ของข้าวต้มมัดจะได้สีแดงสวย นอกจากนี้ ยังสามารถใส่ไส้อื่นได้อีกด้วย เช่น ไส้เผือกหรือไส้ถั่ว เพียงเท่านี้เราก็จะได้ข้าวต้มมัดที่แสนอร่อยและมีประโยชน์ไว้รับประทานแทนขนมกรุบกรอบที่ไร้ประโยชน์ ที่สำคัญยังเป็นการสร้างกิจกรรมในครอบครัวได้อีกทางหนึ่งด้วย

“ข้าวต้มมัด” ไม่ใช่เพียงขนมที่รับประทานเท่านั้น หากแต่ข้าวต้มมัดยังแฝงไปด้วยคุณค่าทางวัฒนธรรมไว้ด้วยอย่างเต็มเปี่ยม คงจะเป็นการดีไม่น้อย หากทุกคนในสังคมช่วยกันอนุรักษ์ และให้ความสำคัญกับขนมไทย สมกับที่บรรพบุรุษของเราได้คิดค้น และพยายามทำขึ้นมา เพื่อให้ขนมไทย อยู่คู่คนไทยและประเทศไทย ไม่เลือนหายไปตามกาลเวลา

ประโยชน์ด้านโภชนาการ

ข้าวเหนียว ให้ สารอาหาร คือ คาร์โบไฮเดรตให้พลังงานและให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย

กล้วยน้ำว้า ให้ สารอาหาร คือ คาร์โบไฮเดรต ให้พลังงานแก่ร่างกาย ให้ความอบอุ่นทำให้ร่างกายสามารถประกอบกิจกรรมต่างๆ ได้ดี

เกลือ ให้ สารอาหาร คือ คาร์โบไฮเดรต ให้พลังงานแก่ร่างกาย ให้ความอบอุ่นทำให้ร่างกายสามารถประกอบกิจกรรมต่างๆ ได้ดี เกี่ยวกับการย่อย การดูดซึม การที่จะใช้ประโยชน์ได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอำนาจการละลายของสาร

ถั่วดำหรือถั่วลันเตา ให้ สารอาหารหลายชนิด ได้แก่ โปรตีน รองลงมาได้แก่ไขมัน เกลือแร่และวิตามินต่าง ๆ ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต เช่น ช่วยสร้างเซลล์และเนื้อเยื่อต่าง ๆ รวมทั้งซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของอวัยวะต่าง ๆ เป็นส่วนประกอบของสารเคมีที่ให้อำนาจในการต้านทานโรค และให้พลังงาน ในกรณีที่ได้รับคาร์โบไฮเดรตไม่เพียงพอ โปรตีน 1 กรัมให้พลังงาน 4 แคลอรี

มะพร้าว ให้ สารอาหาร คือ ไขมัน ช่วยให้ร่างกายดูดซึมวิตามินเอ ดี อี และเค ได้ง่าย ให้พลังงานแก่ร่างกาย ช่วยเพิ่มรสชาติอาหาร และช่วยให้อิ่มนาน

น้ำตาล ให้ สารอาหาร คือ คาร์โบไฮเดรต ให้พลังงานแก่ร่างกาย ให้ความอบอุ่นทำให้ร่างกายสามารถประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี

ขั้นตอนและวิธีการทำข้าวต้มมัด

วัสดุในการทำข้าวต้มมัด

1. ข้าวเหนียว
2. กล้วยน้ำว้า
3. เมล็ดถั่วแดงหรือถั่วลิสง
4. เกลือ

อุปกรณ์ในการทำข้าวต้มมัด

1. ใบบอง โดยใช้ใบบองกล้วยน้ำว้า
2. ดอกไม้ไผ่
3. มีด/กรรไกร
4. ถาดหรือจาน
5. หม้อหรือปิ้ง
6. เตาถ่าน/ถ่าน

ส่วนผสมของข้าวต้มมัด

1. ข้าวสารเหนียว 1 กิโลกรัม
2. เกลือ 3 ช้อนโต๊ะ
3. กล้วยน้ำว้าสุก 1 หวี (10-15 ลูก)
4. ถั่วดำหรือถั่วลิสง 3 ชีด

วิธีทำข้าวต้มมัด

1. ล้างข้าวสารเหนียวให้สะอาด แล้วแช่ข้าวเหนียวในน้ำอย่างน้อย 1 ชั่วโมง
2. นำข้าวสารเหนียวขึ้นจากน้ำพักไว้บนถาด ผสมเกลือคนให้เข้ากัน แล้วชิมดูให้ได้รสเค็มพอดี

3. นำถั่วไปต้มพอสุกแล้วตักวางใส่กระชอนวางให้สะเด็ดน้ำ
4. ตักใบตอง ขนาด 8 นิ้ว , 7 นิ้ว เช็ดใบตองให้สะอาด นำใบตองสองขนาดวางซ้อนกัน หยิบข้าวเหนียวที่ผสมกันได้ที่แล้ววางบนใบตอง
5. เอากล้วยที่ปอกเปลือกผ่าซีกวางลงไป แล้วหยิบข้าวเหนียวมาวางปิดกล้วยให้มิดบางๆ แล้วใส่ถั่วดำ
6. ห่อข้าวต้มให้สวยงาม แล้ววางไว้ก่อน หรือห่อ ไปเรื่อยๆ จนหมด
7. นำข้าวต้มที่ห่อเรียบร้อยแล้วมาจับคู่ หันหน้าเข้าหากันแล้วมัดด้วยดอกรวมกัน หัวท้าย ให้แน่น

ข้าวต้มมัดหัวท้าย

8. นำข้าวต้มมัดเป็นคู่แล้ววางเรียงกันในหม้อหรือปิ้งเติมน้ำให้ท่วมแล้วนำไปต้ม หรือนึ่งด้วยเตาถ่าน 45 นาที หรือ จนกว่าข้าวเหนียวสุก
9. เมื่อครบเวลา 45 นาที ลองนำข้าวต้มมัดมาเปิดดูว่าข้าวเหนียวสุกดีหรือยัง ถ้าสุกแล้วนำข้าวต้มมัดขึ้นมาพักใส่ถาดให้เย็น ซึ่งจะทำให้ได้ข้าวต้มมัดที่เหนียวนุ่ม แต่ถ้าเปิดดูแล้วข้าวยังไม่สุกให้ต้มต่อจนกว่าจะสุก
10. เมื่อข้าวต้มมัดสุกแล้วให้นำขึ้นจากหม้อหรือปิ้งทันที ห้ามแช่ข้าวต้มมัดในน้ำ เพราะจะทำให้ข้าวต้มมัดไม่น่ารับประทาน

เคล็ดลับน่ารู้

ถ้ากล้วยใบตองแตกตอนห่อขนม ก่อนนำมาใช้ให้เอาใบตองไปตากแดดก่อนสักพัก ดอกรสำหรับมัดห่อข้าวต้มมัดเพื่อให้ง่ายต่อการใช้งานต้องแช่น้ำไว้ประมาณ 5 นาที

ใบงานที่ 4
เรื่อง การทำข้าวต้มมัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการทำข้าวต้มมัด แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. ข้าวต้มมัด ทำมาจากอะไร

.....
.....
.....

2. ใบตองที่นำมาทำข้าวต้มมัด ใช้ใบตองกล้วยชนิดใด

.....
.....

3. การทำข้าวต้มมัด มีอุปกรณ์อะไรบ้าง

.....
.....

4. การทำข้าวต้มมัด มีขั้นตอนการทำอย่างไร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
.....
.....
.....

5. ข้าวต้มมัดจะนำรับประทาน ข้าวเหนียวนุ่ม มีเคล็ดลับอย่างไร

.....
.....

ประเด็นการให้ คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	5 ยอดเยี่ยม	4 ดีมาก	3 ดี	2 พอใช้	1 ปรับปรุง
ความพร้อมในการ เรียนและทำงาน	ตั้งใจเรียน มี ความพร้อม ในการเรียน มากที่สุด	ตั้งใจเรียน มี ความพร้อม ในการเรียน มาก	ตั้งใจเรียน มี ความพร้อม ในการเรียน ปานกลาง	ตั้งใจเรียน มี ความพร้อม ในการเรียนมี ข้อบกพร่อง น้อย	ตั้งใจเรียน มี ความพร้อม ในการเรียนมี ข้อบกพร่อง มาก
ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบ การทำงาน การเตรียม อุปกรณ์ การ เก็บอุปกรณ์ การทำขนมดี มาก	รับผิดชอบ การทำงาน การเตรียม อุปกรณ์ การ เก็บอุปกรณ์ การทำขนมดี	รับผิดชอบ การทำงาน การเตรียม อุปกรณ์ การ เก็บอุปกรณ์ การทำขนมมี ข้อบกพร่อง เล็กน้อย	รับผิดชอบ การทำงาน การเตรียม อุปกรณ์ การ เก็บอุปกรณ์ การทำขนมมี ข้อบกพร่อง ปานกลาง	รับผิดชอบ การทำงาน การเตรียม อุปกรณ์ การ เก็บอุปกรณ์ การทำขนมมี ข้อบกพร่อง มาก
ผลงานและความ สะอาด	ผลงานออกมา ถูกต้องตาม ขั้นตอน สะอาด อร่อยมาก ที่สุด	ผลงานออกมา ถูกต้องตาม ขั้นตอน สะอาด อร่อยมาก	ผลงานออกมา ถูกต้องตาม ขั้นตอน สะอาด อร่อย พอใช้ได้	ผลงานออกมา ถูกต้องตาม ขั้นตอน สะอาด รสชาติ ของขนมต้อง ปรับปรุง เล็กน้อย	ผลงานออกมา ถูกต้องตาม ขั้นตอน สะอาด รสชาติ ของขนมต้อง ปรับปรุงมาก
การให้ความ ร่วมมือ	ให้ความ ร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มี ส่วนร่วมมาก ที่สุด	ให้ความ ร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มี ส่วนร่วมมาก	ให้ความ ร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มี ส่วนร่วม พอสมควร	ให้ความ ร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มี ส่วนร่วมน้อย	ให้ความ ร่วมมือ กระตือรือร้น เอาใจใส่ มี ส่วนร่วมน้อย ที่สุด

รายละเอียดการให้คะแนนการประเมินผลงาน

แบบวัดภาคการปฏิบัติงาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น ป. 5 โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ

การปฏิบัติงานการทำ.....

ขั้นการปฏิบัติการทำขนม	คะแนน เต็ม 25	เกณฑ์การให้คะแนน				
		ยอดเยี่ยม 5	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
1.ขั้นเตรียมวัสดุ อุปกรณ์	5					
2.ขั้นปฏิบัติงาน	5					
3.ขั้นผลงาน	5					
4.ขั้นการทำความสะอาด บริเวณ	5					
5.ขั้นเวลาที่ใช้ปฏิบัติงาน	5					
รวม	25					

เกณฑ์การประเมิน นักเรียนต้องได้คะแนน 20 คะแนนขึ้นไปจึงจะผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

รายละเอียดการให้คะแนนการประเมินการปฏิบัติงาน

ประเด็นการให้ คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	5 ยอดเยี่ยม	4 ดีมาก	3 ดี	2 พอใช้	1 ปรับปรุง
ขั้นการเตรียม วัสดุ อุปกรณ์	การเตรียม วัสดุ อุปกรณ์ครบ ทุกอย่าง	การเตรียม วัสดุ อุปกรณ์ไม่ ครบขาดน้อย ที่สุด	การเตรียม วัสดุ อุปกรณ์ไม่ ครบขาดน้อย 2-3 อย่าง	การเตรียม วัสดุ อุปกรณ์ไม่ ครบขาดมาก	การเตรียม วัสดุ อุปกรณ์ไม่ ครบขาดมาก ที่สุด
ขั้นการปฏิบัติงาน	ปฏิบัติได้ ถูกต้องครบทุก ขั้นตอนดีเยี่ยม	ปฏิบัติได้ไม่ ครบทุก ขั้นตอน ผิดพลาด บาง ขั้นตอน	ปฏิบัติได้ไม่ ครบทุก ขั้นตอน ผิดพลาด 2 ขั้นตอน	ปฏิบัติได้ไม่ ครบทุก ขั้นตอน ผิดพลาดมาก	ปฏิบัติได้ไม่ ถูกต้องไม่ครบ ทุกขั้นตอน มากที่สุด
ผลสำเร็จของงาน	ผลงานออกมา ถูกต้องตาม ขั้นตอน สะอาด เรียบร้อยมากที่สุด	ผลงานออกมา ถูกต้องตาม ขั้นตอน สะอาด เรียบร้อยมาก	ผลงานออกมา ถูกต้องตาม ขั้นตอน สะอาด เรียบร้อยพอใช้ได้	ผลงานออกมา ถูกต้องตาม ขั้นตอน สะอาด รดชาติ ของขนมต้อง ปรับปรุง เล็กน้อย	ผลงานออกมา ถูกต้องตาม ขั้นตอน สะอาด รดชาติ ของขนมต้อง ปรับปรุงมาก
การทำความสะอาด สะอาดบริเวณ	การทำความสะอาด สะอาดบริเวณ สะอาดมาก ที่สุด	การทำความสะอาด สะอาดบริเวณ สะอาดมาก	การทำความสะอาด สะอาดบริเวณ สะอาดปาน กลาง	การทำความสะอาด สะอาดบริเวณ สะอาดน้อย	การทำความสะอาด สะอาดบริเวณ สะอาดน้อย ที่สุด
เวลาที่ใช้ ปฏิบัติงาน	ใช้เวลาในการ ปฏิบัติ เหมาะสม ภายในเวลาที่ กำหนด	ใช้เวลาในการ ปฏิบัติ เหมาะสมใช้ เวลามากกว่าที่ กำหนด เล็กน้อย	ใช้เวลาในการ ปฏิบัติ เหมาะสมใช้ เวลามากกว่าที่ กำหนด ปานกลาง	ใช้เวลาในการ ปฏิบัติไม่ เหมาะสมใช้ เวลามากกว่าที่ กำหนดมาก	ใช้เวลาในการ ปฏิบัติไม่ เหมาะสมใช้ เวลามากกว่าที่ กำหนดมาก ที่สุด

แบบทดสอบประจำเรื่อง การทำข้าวต้มมัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

1. ส่วนประกอบของข้าวต้มมัดคือ

- ก. ข้าวเจ้า กล้วย ถั่ว   ข. ข้าวสารเหนียว กล้วยน้ำว่า ถั่ว
ค. ข้าวสารเหนียว กล้วย ถั่ว   ง. ข้าวสาร กล้วยน้ำว่า ถั่ว

2. กล้วยที่นิยมนำมาทำข้าวต้มมัดควรมีลักษณะอย่างไร

- ก. กล้วยน้ำว่าดิบ   ข. กล้วยน้ำว่าสุก
ค. กล้วยน้ำว่าสุกอม   ง. กล้วยน้ำว่าห้าม

3. ข้าวต้มมัดนิยมทำมัดละกี่กลีบ

- ก. 1 กลีบ   ข. 2 กลีบ
ค. 3 กลีบ   ง. 4 กลีบ

4. สารอาหารที่ได้จากข้าวต้มมัดคือ

- ก. โปรตีน วิตามิน เกลือแร่   ข. โปรตีน คาร์โบไฮเดรต วิตามิน
ค. วิตามิน คาร์โบไฮเดรต   ง. วิตามิน ฟอสฟอรัส

5. ขั้นตอนสุดท้ายของการทำข้าวต้มมัดคือ

- ก. การแช่ข้าว   ข. การห่อเป็นกลีบ
ค. การมัดรวมกัน   ง. การต้มให้สุก

6. ใบตองที่นำมาห่อข้าวต้มมัดคือใบของกล้วยชนิดใด

- ก. ใบกล้วยหอม   ข. ใบกล้วยไข่
ค. ใบกล้วยน้ำว่า   ง. ใบกล้วยตีบ

7. ในการห่อข้าวต้มมัดให้สวยควรวางใบตองอย่างไร

- ก. แนวนอน   ข. แนวตั้ง
ค. แนวเฉียงทะแยง   ง. แนวขวาง

8. มีวิธีการใดทำให้ใบตองไม่แตกขณะที่ห่อข้าวต้มมัด

- ก. ตากแดดให้ใบเหี่ยว   ข. ตัดทิ้งไว้ให้ล้างคืน
ค. ปล่อยให้อ่อน   ง. ข้อ ก และ ข้อ ค

9. หากจะเสริมรสและกลิ่นของข้าวต้มมัดควรใส่สิ่งใดขณะที่ต้มข้าวต้มมัด

ก. เกลือ ใบมะกรูด

ข. ใบเตย เกลือ

ค. น้ำตาล ใบเตย

ง. น้ำตาล ใบเตย

10. การห่อข้าวต้มมัดแต่ละห่อใช้ใบตองกี่ใบ

ก. หนึ่งใบ

ข. สามใบ

ค. สองใบ

ง. สี่ใบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เฉลย แบบทดสอบท้ายแผน

แผนที่ 1 (1) ข (2) ค (3) ค (4) ข (5) ง
(6) ข (7) ข (8) ข (9) ค (10) ค

แผนที่ 2 (1) ง (2) ง (3) ก (4) ค (5) ก
(6) ง (7) ค (8) ข (9) ง (10) ก

แผนที่ 3 (1) ง (2) ก (3) ข (4) ค (5) ง
(6) ง (7) ค (8) ก (9) ข (10) ง

แผนที่ 4 (1) ข (2) ค (3) ข (4) ข (5) ง
(6) ค (7) ค (8) ง (9) ข (10) ค

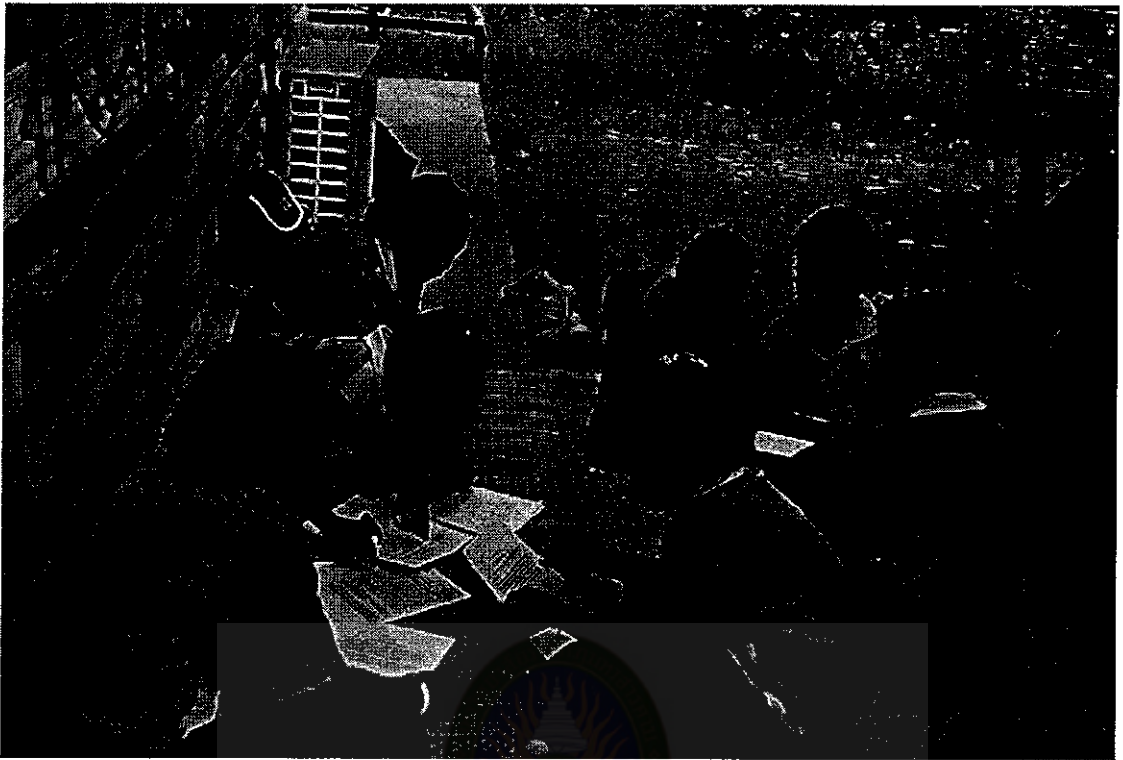

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพประกอบการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การระดมความคิดในการทำงานกลุ่มตามแผนการเรียนรู้ที่ 1-3

ขั้นการเตรียมวัสดุอุปกรณ์การทำข้าวต้มมัด

ผลสำเร็จของข้าวต้มมัด

ภาคผนวก ค

แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
และเทคโนโลยี

คำชี้แจง

ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติการทำขนมพื้นบ้านอีสาน จำนวน 3 กิจกรรม ดังนี้

1. ให้นักเรียนลงมือทำข้าวต้มมัด
2. ให้นักเรียนลงมือทำข้าวต้มแตกงา
3. ให้นักเรียนลงมือทำข้าวจี

เกณฑ์การให้คะแนนผลการปฏิบัติงาน

เรื่อง.....

กลุ่มที่.....

สมาชิกภายในกลุ่ม

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับทักษะการปฏิบัติงาน				
		ดีมาก	ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ปรับปรุง
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1	วิเคราะห์วางแผนการปฏิบัติงาน					
2	การใช้วัสดุ-อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้					
3	กระบวนการปฏิบัติงาน					
4	คุณภาพงาน					
5	สรุปผลการปฏิบัติงาน					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การประเมินทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน				
	ดีมาก (5)	ดี (4)	ค่อนข้างดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. วิเคราะห์วางแผนการปฏิบัติงาน	มีการวางแผนการกำหนดเป้าหมายวิธีการทำงานแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกันในกลุ่มทุกคนมีความรับผิดชอบต่อกันทำงานจนสำเร็จเรียบร้อยทุกครั้ง	มีการวางแผนกำหนดวิธีการทำงานแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกันในกลุ่มสมาชิกบางคนในกลุ่มขาดความรับผิดชอบต่อกันผลงาน	มีการวางแผนกำหนดวิธีการทำงานแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกันในกลุ่มสมาชิกบางคนในกลุ่มขาดความรับผิดชอบต่องาน	มีการวางแผนกำหนดวิธีการทำงานแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกันในกลุ่มสมาชิกในกลุ่มขาดความรับผิดชอบทำให้งานสำเร็จเป็นบางครั้ง	ขาดการวางแผนการทำงานกำหนดวิธีการทำงานไม่สำเร็จ
2. การใช้วัสดุ-อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้	มีการเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้และเลือกเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานรวมทั้งวิธีการเก็บรักษา ทำความสะอาดได้อย่างถูกต้อง	มีการเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม แต่ขาดความเป็นระเบียบในการเก็บการทำ ความสะอาด	มีการเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้แต่เลือกเครื่องมือบางอย่างไม่เหมาะสม ต้องกำกับชี้แนะเป็นบางครั้ง	มีการเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ การเลือกเครื่องมือได้แต่ไม่เหมาะสม ต้องกำกับชี้แนะเป็นทุก ครั้ง	ขาดการวางแผนในการเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้เครื่องมือไม่ถูกต้องเหมาะสมกับงาน ต้องกำกับชี้แนะ

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน				
	ดีมาก (5)	ดี (4)	ค่อนข้างดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
	เหมาะสม ตามลักษณะ ของงาน				ตลอดเวลา
3. กระบวนการ ปฏิบัติงาน	ปฏิบัติงาน อย่างถูกต้อง ตามขั้นตอน และ ปฏิบัติงาน อย่าง ต่อเนื่อง เหมาะสมได้ ด้วยตนเอง มีความ มุ่งมั่นใน การทำงาน จนสำเร็จ เรียบร้อยทัน ตามเวลาที่ กำหนด	ปฏิบัติงาน อย่างถูกต้อง ตามลำดับ ตั้งใจทำงาน แต่ขาดความ ต่อเนื่อง งานสำเร็จ ตามเวลาที่ กำหนด	ปฏิบัติงาน อย่างถูกต้อง ตามลำดับ แต่ บางครั้งได้ กำกับชี้แนะ งานเสร็จช้า ไม่ทันตาม เวลาที่ กำหนด	ปฏิบัติงาน ตามลำดับขั้น ได้ แต่ต้องอยู่ ภายใต้การ กำกับชี้แนะ ผลงานไม่ เสร็จตามเวลา ที่กำหนด	ไม่ ปฏิบัติงาน ตามขั้นตอน ขาดการ ทำงานอย่าง ต่อเนื่อง ต้องคอย ชี้แนะกำกับ การทำงาน ตลอดเวลา

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน				
	ดีมาก (5)	ดี (4)	ค่อนข้างดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
4. คุณภาพงาน	ผลงานมีคุณภาพ การจัดตกแต่งเหมาะสม การเลือกใช้วัสดุถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ รสชาติดี ตามลักษณะของ.....ที่ กำหนดให้เป็นแบบอย่างได้	ผลงานมีคุณภาพ ใน การเลือกใช้ วัสดุถูกต้อง ครบถ้วน .....มี ลักษณะดีแต่ การตกแต่ง ไม่เหมาะสม เป็น แบบอย่าง ไม่ได้	การเลือกใช้ วัสดุครบถ้วน แต่ขาด คุณภาพที่ดี รสชาติไม่ดี หรือลักษณะ อย่างใดอย่าง หนึ่งไม่ เป็นไปตาม ลักษณะที่ดี ของ.....ที่ กำหนด	การเลือกใช้ วัสดุ ไม่ ครบถ้วน หรือวัสดุ ขาดคุณภาพ ทำให้.....มี รสชาติและ ลักษณะไม่ เป็นไป ตามที่ กำหนด	ผลงานไม่มีคุณภาพ รสชาติและ ลักษณะของ .....ไม่ดี เกิดจาก ความ ผิดพลาดใน การเลือกใช้ วัสดุหรือ ขั้นตอน วิธีการทำ .....ที่ กำหนดให้
5. สรุปผลการปฏิบัติงาน	มีการ ตรวจสอบ คุณภาพของ ผลงานร่วมกัน วิเคราะห์ ข้อบกพร่อง และวิธีการ แก้ไขงาน ปรับปรุงงาน ร่วมกัน ได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสม	มีการ ตรวจสอบ คุณภาพของ ผลงาน ร่วมกัน มี ข้อเสนอแนะ วิธีแก้ไข งาน มี ข้อเสนอผิดพลาด เป็นบางครั้ง	มีการ ตรวจสอบ คุณภาพของ ผลงาน ร่วมกัน แต่ ข้อเสนอแนะ ไม่ถูกต้อง	มีการ ตรวจสอบ คุณภาพของ ผลงาน ร่วมกัน ไม่มี วิธีแก้ไข ปรับปรุง งาน	ขาดการ ตรวจสอบ งานและ สรุปงาน ร่วมกัน

ตารางการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามศัพท์การประเมิน
ทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน

ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง		
	+1	0	-1
1. วิเคราะห์วางแผนการปฏิบัติงาน			
1.1 มีการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย วิธีการทำงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกันในกลุ่มทุกคนมีความรับผิดชอบต่อกัน ทำงานจนสำเร็จเรียบร้อยทุกครั้ง			
1.2 มีการวางแผน กำหนด วิธีการทำงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกันในกลุ่ม สมาชิกบางคนในกลุ่มขาดความรับผิดชอบต่อผลงาน			
1.3 มีการวางแผน กำหนดวิธีการทำงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน ในกลุ่ม สมาชิกบางคนในกลุ่มขาดความรับผิดชอบต่องาน			
1.4 มีการวางแผน กำหนดวิธีทำงาน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มขาดความรับผิดชอบ ทำให้งานสำเร็จเป็นบางครั้ง			
1.5 ขาดการวางแผนการทำงาน การกำหนดวิธีการทำงาน ผลงานไม่สำเร็จ			
2. การใช้วัสดุ-อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้			
2.1 มีการเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และเลือกเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานรวมทั้งวิธีการเก็บรักษา ทำความสะอาดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตามลักษณะของงาน			
2.2 มีการเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม แต่ขาดความเป็นระเบียบในการเก็บรักษาทำความสะอาด			

ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง		
	+1	0	-1
2.3 มีการเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ แต่เลือกเครื่องมือบางอย่างไม่เหมาะสม ต้องกำกับชี้แนะเป็นบางครั้ง			
2.4 มีการเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ การเลือกเครื่องมือได้แต่ไม่เหมาะสม ต้องกำกับชี้แนะเป็นทุกครั้ง			
2.5 ขาดการวางแผนในการเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องมือไม่ถูกต้องเหมาะสม กับงาน ต้องกำกับชี้แนะตลอดเวลา			
3. กระบวนการปฏิบัติงาน			
3.1 ปฏิบัติงานอย่างถูกต้องตามขั้นตอน และปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเหมาะสมได้ด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่นในการทำงานจนสำเร็จเรียบร้อยทันตามเวลาที่กำหนด			
3.2 ปฏิบัติงานอย่างถูกต้องตามลำดับ ตั้งใจทำงาน แต่ขาดความต่อเนื่อง งานสำเร็จตามเวลาที่กำหนด			
3.3 ปฏิบัติงานอย่างถูกต้องตามลำดับ แต่บางครั้งได้กำกับชี้แนะ งานเสร็จช้า ไม่ทันตามเวลาที่กำหนด			
3.4 ปฏิบัติงานตามลำดับขั้นได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับชี้แนะผลงานไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด			
3.5 ไม่ปฏิบัติตามตามขั้นตอน ขาดการทำงานอย่างต่อเนื่อง ต้องคอยชี้แนะกำกับการทำงานตลอดเวลา			
4. คุณภาพงาน			
4.1 ผลงานมีคุณภาพ การจัดตกแต่งเหมาะสม การเลือกใช้วัสดุถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ วัสดุดี ตามลักษณะของ.....ที่กำหนดให้เป็นแบบอย่างได้			

ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง		
	+1	0	-1
4.2 ผลงานมีคุณภาพ ในการเลือกใช้วัสดุถูกต้อง ครบถ้วน.....มีลักษณะดีแต่การตกแต่งไม่เหมาะสม เป็นแบบอย่างไม่ได้			
4.3 การเลือกใช้วัสดุครบถ้วน แต่ขาดคุณภาพที่ดี รสชาติไม่ดี หรือลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งไม่เป็นไปตามลักษณะที่ดีของ.....ที่กำหนด			
4.4 การเลือกใช้วัสดุ ไม่ครบถ้วน หรือวัสดุขาดคุณภาพ ทำให้.....มีรสชาติและลักษณะไม่เป็นไปตามที่กำหนด			
4.5 ผลงานไม่มีคุณภาพ รสชาติและลักษณะของ.....ไม่ดี เกิดจากความผิดพลาดในการเลือกใช้วัสดุ หรือขั้นตอนวิธีการทำ.....ที่กำหนดให้			
5. สรุปผลการปฏิบัติงาน			
5.1 มีการตรวจสอบคุณภาพของผลงาน ร่วมกัน วิเคราะห์ข้อบกพร่องและวิธีการแก้ไขงาน ปรับปรุงงาน ร่วมกัน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม			
5.2 มีการตรวจสอบคุณภาพของผลงานร่วมกัน มีข้อเสนอแนะ วิธีแก้ไขงาน มีข้อผิดพลาดเป็นบางครั้ง			
5.3 มีการตรวจสอบคุณภาพของผลงานร่วมกัน แต่ข้อเสนอแนะไม่ถูกต้อง			
5.4 มีการตรวจสอบคุณภาพของผลงานร่วมกัน ไม่มีวิธีแก้ไขปรับปรุงงาน			
5.5 ขาดการตรวจสอบงานและสรุปงานร่วมกัน			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

ภาคผนวก ง

แบบวัดความพึงพอใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้การทำขนมพื้นบ้านอีสาน
 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โป่งสุวรรณ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ฉันชอบหลักสูตรการทำขนมพื้นบ้านอีสาน เป็นความรู้ที่ควรแก่การอนุรักษ์ฟื้นฟู					
2. ฉันชอบหลักสูตรการทำขนมพื้นบ้านอีสาน เพราะเป็นความรู้ที่น่าสนใจ และน่าเรียนรู้					
3. ฉันชอบหลักสูตรการทำขนมพื้นบ้านอีสาน เพราะเป็นความรู้ที่มีประโยชน์ต่อคนอีสาน					
4. ฉันชอบหลักสูตรการทำขนมพื้นบ้านอีสาน เพราะเป็นความรู้ที่เรียนรู้ได้ และปฏิบัติได้					
5. การเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นทำให้ฉันมีความรู้เกี่ยวกับขนมพื้นบ้านอีสาน					
6. ฉันชอบขนมพื้นบ้านอีสานเพราะมีคุณค่าทางโภชนาการควรแก่การรับประทาน					
7. ฉันชอบขนมพื้นบ้านอีสานเพราะทำจากวัสดุในท้องถิ่น ซึ่งปลอดภัยจากสารพิษ					
8. ฉันชอบขนมพื้นบ้านอีสานเพราะสามารถทำรับประทานได้ทุกเวลา					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
9. ฉันชอบการทำงานที่บ้านอีसानเพราะสามารถทำเป็นอาชีพ สร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้					
10. ฉันชอบการทำงานที่บ้านอีसानเพราะเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน					

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมและรายด้านจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
หลักการ			
1. สอดคล้องกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
2. สามารถนำไปกำหนดคำอธิบายรายวิชาอัตราเวลา เรียน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แนวทางการจัด การเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ได้	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น ในการจัดการศึกษามีความชัดเจนของภาษาที่ใช้	4.40	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.53	0.18	เหมาะสมมากที่สุด
จุดมุ่งหมาย			
1. สอดคล้องกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
2. มีความสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
3. สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและ ผู้เรียน	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
4. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น สามารถ นำไปกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรได้	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
รวม	4.45	0.45	เหมาะสมมาก

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
โครงสร้างเวลาเรียน			
1. มีความเหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
2. มีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3. มีความเหมาะสมกับแนวการจัดการเรียนรู้	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.60	0.43	เหมาะสมมากที่สุด
คำอธิบายรายวิชา			
1. สอดคล้องและสนองตอบเหตุผล ความจำเป็นของ หลักสูตร	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
2. สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3. สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ระดับชั้น	4.40	0.89	เหมาะสมมาก
4. เน้นการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ การจัดการและการปฏิบัติ	4.40	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.50	0.25	เหมาะสมมาก
ผลการเรียนรู้			
1. สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
2. สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชนและท้องถิ่น	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
3. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
4. เหมาะสมกับระดับชั้น	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
5. สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.57	0.35	เหมาะสมมากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
กิจกรรมการเรียนรู้			
1. สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
2. ครอบคลุมเนื้อหาสาระ	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3. เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน	4.20	0.84	เหมาะสมมาก
4. เหมาะสมกับเวลา	4.40	0.89	เหมาะสมมาก
5. เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
6. เน้นกระบวนการกลุ่มและยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทั้งด้านความคิด ความรู้ และการปฏิบัติ	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
8. เรียงลำดับการจัดการเรียนรู้จากง่ายไปยาก	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะและเจตคติไปใช้ ในชีวิตประจำวัน	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
10. ชุมชน ท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียนรู้และเป็นแหล่งเรียนรู้	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
11. ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและท้องถิ่น	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
รวม	4.53	0.08	เหมาะสมมากที่สุด
สื่อการเรียนรู้			
1. สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและแนวทางการจัด การเรียนรู้	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
2. เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
3. กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
4. เป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่น	4.20	0.84	เหมาะสมมาก
5. สามารถนำไปใช้ได้สะดวก	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
6. มีความหลากหลาย	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.43	0.35	เหมาะสมมาก

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
การวัดผลและประเมินผล			
1. เสนอวิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับผล การเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ของ หลักสูตร	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
2. วิธีการวัดและประเมินผลมีความชัดเจน สามารถ นำไปปฏิบัติได้	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3. เครื่องมือที่ใช้ประเมินสอดคล้องกับวิธีการวัด และประเมินผล	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
4. เสนอแนะวิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ แนวทางการประเมินความสามารถที่แท้จริง	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
5. เสนอแนะภาพรวมของการวัดและประเมินผลได้ ชัดเจน เข้าใจง่าย สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
6. การวัดและประเมินผลครอบคลุมด้านพุทธรพิสัย	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
7. การวัดและประเมินผลครอบคลุมด้านทักษะพิสัย	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
8. การวัดและประเมินผลครอบคลุมด้านจิตพิสัย	4.20	0.45	เหมาะสมมาก
รวม	4.50	0.20	เหมาะสมมาก
เฉลี่ยโดยรวมทุกด้าน	4.51	0.13	เหมาะสมมากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 2 ผลการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบหลักสูตร

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อ ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	ด้านสาระการเรียนรู้และตัวชี้วัด			
1.	ผลการเรียนรู้ตรงกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.56	0.73	มากที่สุด
2.	ผลการเรียนรู้ของแผนจัดการเรียนรู้ตรงตามสาระและ มาตรฐานการเรียนรู้	4.33	0.50	มาก
3.	ผลการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและกิจกรรม	4.56	0.73	มากที่สุด
4.	ผลการเรียนรู้ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม	4.56	0.53	มากที่สุด
5.	สาระการเรียนรู้ง่ายต่อการเรียนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	4.67	0.50	มากที่สุด
6.	สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่จะสอน และวัยของผู้เรียน	4.44	0.53	มาก
	รวม	4.52	0.58	มากที่สุด
	ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้			
7.	กิจกรรมการสอนสอดคล้องกับผลการเรียนรู้	4.56	0.53	มากที่สุด
8.	กิจกรรมการสอนของแผนการจัดการเรียนรู้เหมาะสม กับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน	4.56	0.53	มากที่สุด
9.	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสม	4.33	0.50	มาก
10.	กิจกรรมการสอนมีความหลากหลายเหมาะสมความ แตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.44	0.53	มาก
11.	กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	4.56	0.53	มากที่สุด
12.	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้	4.44	0.53	มาก

ข้อ ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
13.	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการปฏิบัติงาน	4.44	0.53	มาก
14	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการ คิดวิเคราะห์	4.56	0.73	มากที่สุด
	รวม	4.50	0.54	มาก
	ด้านสื่อการเรียนรู้			
15	สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	4.33	0.50	มาก
16	สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและวัยของผู้เรียน	4.56	0.73	มากที่สุด
17	สื่อการเรียนรู้ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา	4.67	0.50	มากที่สุด
18	สื่อการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.44	0.53	มาก
19	สื่อการเรียนรู้ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.67	0.50	มากที่สุด
20	สื่อการเรียนรู้ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.44	0.53	มาก
21	สื่อการเรียนรู้สร้างความสนใจของนักเรียน	4.56	0.53	มากที่สุด
	รวม	4.52	0.54	มากที่สุด
	ด้านการวัดและประเมินผล			
22	การวัดและประเมินผลครอบคลุมผลการเรียนรู้	4.56	0.73	มากที่สุด
23	การวัดและประเมินผลครอบคลุมสาระการเรียนรู้	4.44	0.53	มาก
24	การวัดและประเมินผลครอบคลุมคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ และด้านพุทธิพิสัยทักษะพิสัยและจิตพิสัย	4.56	0.53	มากที่สุด
25	การวัดและประเมินผลใช้วิธีการที่หลากหลาย	4.56	0.53	มากที่สุด
26	กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลชัดเจน	4.44	0.53	มาก
	รวม	4.51	0.57	มากที่สุด
	เฉลี่ยโดยรวม	4.51	0.56	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 3 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนियามการวัดทักษะ
การปฏิบัติงาน

ข้อสอบ ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
3	0	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
25	+1	-1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 4 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามการวัด
ความพึงพอใจ

ข้อสอบ ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
3	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) และค่าความเชื่อมั่น
ของแบบวัดความพึงพอใจ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy})
1	0.85
2	0.45
3	0.87
4	0.65
5	0.56
6	0.38
7	0.42
8	0.85
9	0.40
10	0.64

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

ภาคผนวก ฉ

ตารางคะแนนการจัดกิจกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 6 คะแนนประสิทธิภาพกระบวนการเรียนรู้ระหว่างเรียนทั้ง 6 แผน (E₁)

ร.น. เลข	แผนที่ 1		แผนที่ 2		แผนที่ 3		แผนที่ 4			แผนที่ 5			แผนที่ 6			รวม (255)
	พฤติกรรมการเรียน(20)	ทดสอบย่อย(10)	พฤติกรรมการเรียน(20)	ทดสอบย่อย(10)	พฤติกรรมการเรียน(20)	ทดสอบย่อย(10)	พฤติกรรมการเรียน(20)	ทักษะการปฏิบัติงาน (25)	ทดสอบย่อย(10)	พฤติกรรมการเรียน(20)	ทักษะการปฏิบัติงาน (25)	ทดสอบย่อย(10)	พฤติกรรมการเรียน(20)	ทักษะการปฏิบัติงาน (25)	ทดสอบย่อย(10)	
1	16	8	17	8	18	8	17	21	8	17	21	9	17	23	8	216
2	16	7	17	8	18	9	17	21	8	17	22	8	17	22	9	216
3	18	9	17	7	17	7	18	20	7	17	21	8	18	21	10	215
4	18	8	17	8	17	8	18	20	9	17	22	9	18	21	9	219
5	17	9	18	8	17	9	16	21	8	17	21	9	18	22	8	218
6	17	8	18	9	17	7	16	21	9	17	20	7	18	23	10	217
7	16	7	16	8	18	9	17	20	10	17	22	8	17	21	9	215
8	16	9	16	8	18	9	17	20	8	17	20	9	17	20	8	212
9	18	8	17	9	17	9	17	22	9	18	22	9	18	22	9	224
10	18	8	17	7	17	8	17	19	7	18	23	8	18	23	9	217
11	16	8	17	8	16	9	17	21	8	17	20	8	18	20	9	212
12	16	9	17	9	16	8	17	21	9	17	21	9	18	22	8	217
13	16	8	17	9	18	9	17	23	8	17	23	9	17	21	10	222
14	16	8	17	9	18	8	17	20	9	17	21	7	17	20	9	213
15	17	7	16	8	17	9	16	21	8	17	22	8	18	22	9	215
16	17	8	16	8	17	8	16	20	10	17	19	9	18	23	9	215
17	18	9	17	9	17	9	17	21	9	18	21	9	18	21	9	222
18	18	8	17	7	17	8	17	22	8	18	22	8	18	22	8	218

เลข รหั-	แผนที่ 1		แผนที่ 2		แผนที่ 3		แผนที่ 4			แผนที่ 5			แผนที่ 6			รวม (255)
	พฤติกรรมการเรียน(20)	ทดสอบย่อย(10)	พฤติกรรมการเรียน(20)	ทดสอบย่อย(10)	พฤติกรรมการเรียน(20)	ทดสอบย่อย(10)	พฤติกรรมการเรียน(20)	ทักษะการปฏิบัติงาน (25)	ทดสอบย่อย(10)	พฤติกรรมการเรียน(20)	ทักษะการปฏิบัติงาน (25)	ทดสอบย่อย(10)	พฤติกรรมการเรียน(20)	ทักษะการปฏิบัติงาน (25)	ทดสอบย่อย(10)	
19	16	8	17	9	18	8	17	23	9	17	22	9	17	22	8	220
รวม	320	154	321	156	328	159	321	397	161	327	405	160	335	411	168	4123
$\bar{X}$	16.84	8.11	16.89	8.21	17.26	8.37	16.89	20.89	8.47	17.21	21.32	8.42	17.63	21.63	8.84	217.00
S.D.	0.90	0.66	0.57	0.71	0.65	0.68	0.57	1.05	0.84	0.42	1.06	0.69	0.50	1.01	0.69	3.32
ร้อยละ	84.21	81.05	84.47	82.11	86.32	83.68	84.47	83.58	84.74	86.05	85.26	84.21	88.16	86.53	88.42	85.10

จากตารางภาคผนวกที่ 6 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีคะแนนระหว่างเรียนจากการประเมินพฤติกรรมการเรียน การประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และการทดสอบย่อยทั้ง 6 แผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 217.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.32 จากคะแนนเต็ม 255 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.10 แสดงว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 85.10

ตารางภาคผนวกที่ 7 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนด้วยหลักสูตร
สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

เลขที่	ทักษะการปฏิบัติงาน	
	ก่อนเรียน (75 คะแนน)	หลังเรียน (75 คะแนน) (E ₂)
1	32	62
2	32	62
3	21	67
4	21	67
5	32	62
6	32	62
7	25	65
8	25	65
9	35	62
10	35	62
11	28	65
12	28	65
13	23	62
14	23	62
15	21	65
16	21	65
17	32	62
18	21	67
19	32	62
รวม	519	1211
$\bar{X}$	27.32	63.74
S.D.	5.26	2.00
ร้อยละ	36.42	84.98

จากตารางภาคผนวกที่ 7 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีคะแนนการประเมินทักษะการปฏิบัติงานก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27.32 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.26 จากคะแนนเต็ม 75 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36.42 และการประเมินทักษะการปฏิบัติงานหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 63.74 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.00 จากคะแนนเต็ม 75 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.98 แสดงว่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 84.89

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๓๔๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๒๗ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.นันทนา ราชเฉลิม

ด้วย นางวิษชุดา นามวิจิตร รหัสประจำตัว ๕๖๘๗๑๐๑๘๐๒๒๐ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล UNIVERSITY
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรธรรม)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศร ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๓๔๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๒๗ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณอดิพล มูลอามาตย์

ด้วย นางวิษุทธา นามวิจิตร รหัสประจำตัว ๕๖๘๗๑๐๑๘๐๒๒๐ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐

ที่ บว.๐๒๖๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.สุรกานต์ จังหาร

ด้วย นางวิษชุดา นามวิจิตร รหัสประจำตัว ๕๖๘๗๑๐๑๘๐๒๒๐ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๕” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐

ที่ บว.๐๒๖๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.สมปอง ศรีกัลยา

ด้วย นางวิษชุดา นามวิจิตร รหัสประจำตัว ๕๖๘๗๑๐๑๘๐๒๒๐ นักศึกษابริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐

ที่ บว.๐๒๖๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช

ด้วย นางวิษชุดา นามวิจิตร รหัสประจำตัว ๕๖๘๗๑๐๑๘๐๒๒๐ นักศึกษابริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน
ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรพรม)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/๐๓๔๓

ดร.เกรียงศักดิ์ ไชยวรรณ
 เลขที่ ๕๒๒
 วันที่ ๑ พ.ค. ๕๗
 เวลา ๑๐.๓๐ น.
 บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๑

๒๗ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ ไปรังสุวรรณ.

ด้วย นางวิชชุฉดา นามวิจิตร รหัสประจำตัว ๕๖๘๗๑๐๑๘๐๒๒๐ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยกับประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๕ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไชยวรรณ

เวลา ๑๐.๓๐ น.

๑ พ.ค. ๕๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไชยวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย ๑ พ.ค. ๕๗

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ทรงาม /
 - ทรงาม
 ๑ อ.พ. ๕๗.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางวิษุทธดา นามวิจิตร
วันเกิด วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2507
สถานที่เกิด อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 104 หมู่ 14 ตำบลท่าช้างค้อ อำเภอผาขาว
จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42240
ตำแหน่งหน้าที่การงาน ครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์โปร่งสุวรรณ อำเภอผาขาว จังหวัดเลย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2
โทรศัพท์มือถือ 08-9276-7700 Email : Wisuda1111@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2534

ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกการประถมศึกษา
วิทยาลัยครูเลย

พ.ศ. 2558

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและ
การเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY